

Jord- och skogsbruk,
fiske med anslutande
näringar

23

Förslag till statsbudget för 2008

Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	11
2	Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar	15
2.1	Omfattning.....	15
2.2	Utgiftsutveckling	16
2.3	Skatteutgifter.....	17
3	Skogspolitik	19
3.1	Omfattning.....	19
3.2	Utgiftsutveckling	20
3.3	Skatteutgifter.....	20
3.4	Mål	21
3.5	Resultatredovisning	21
3.5.1	Indikatorer.....	21
3.5.2	Resultat	21
3.5.3	Analys och slutsatser	24
3.6	Revisionens iakttagelser.....	25
3.7	Politikens inriktning	25
3.8	Budgetförslag	26
3.8.1	41:1 Skogsstyrelsen.....	26
3.8.2	41:2 Insatser för skogsbruket.....	27
3.8.3	41:3 Internationellt skogssamarbete.....	29
3.8.4	41:4 Från EG-budgeten finansierade medel för skogsskadeövervakning	30
4	Djurpolitik	31
4.1	Omfattning.....	31
4.2	Utgiftsutveckling	32
4.3	Mål	32
4.4	Resultatredovisning	32
4.4.1	Indikatorer.....	32
4.4.2	Resultat	32
4.4.3	Analys och slutsatser	36
4.5	Revisionens iakttagelser.....	37
4.6	Politikens inriktning	37
4.7	Budgetförslag	38
4.7.1	42:1 Statens veterinärmedicinska anstalt	38

4.7.2	42:2 Bidrag till distriktsveterinärorganisationen	39
4.7.3	42:3 Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder	40
4.7.4	42:4 Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar	41
4.7.5	42:5 Ersättningar för viltskador m.m.	43
5	Livsmedelspolitik	45
5.1	Omfattning	45
5.2	Utgiftsutveckling.....	46
5.3	Skatteutgifter	47
5.4	Mål.....	47
5.5	Resultatredovisning.....	47
5.5.1	Indikatorer	47
5.5.2	Resultat.....	48
5.5.2.1	Jordbruk	48
5.5.2.2	Fiske	53
5.5.2.3	Säker och bra mat	58
5.5.3	Analys och slutsatser.....	59
5.5.3.1	Jordbruk	59
5.5.3.2	Fiske	61
5.5.3.3	Säker och bra mat	62
5.6	Revisionens iakttagelser	62
5.7	Politikens inriktning.....	62
5.7.1	Jordbruk	62
5.7.1.1	Jordbrukets konkurrenskraft.....	65
5.7.2	Fiske	66
5.7.3	Säker och bra mat	66
5.8	Budgetförslag.....	67
5.8.1	43:1 Statens jordbruksverk.....	67
5.8.2	43:2 Bekämpande av växtsjukdomar.....	69
5.8.3	43:3 Gårdsstöd och djurbidrag m.m.....	69
5.8.4	43:4 Intervention och exportbidrag för jordbruksprodukter	71
5.8.5	43:5 Räntekostnader för förskottade gårdsstöd m.m.	72
5.8.6	43:6 Fiskeriverket	73
5.8.7	43:7 Strukturstöd till fisket m.m.	74
5.8.8	43:8 Från EG-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m.	74
5.8.9	43:9 Fiskevård.....	75
5.8.10	43:10 Livsmedelsverket	75
5.8.11	43:11 Livsmedelsekonomiska institutet	76
5.8.12	43:12 Livsmedelsstatistik	77
5.8.13	43:13 Jordbruks- och livsmedelsstatistik finansierad från EG-budgeten.....	78
5.8.14	43:14 Konkurrenskraftig livsmedelssektor	78
5.8.15	43:15 Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.	79
6	Landsbygdspolitik.....	81
6.1	Omfattning	81
6.2	Utgiftsutveckling.....	81
6.3	Mål.....	82
6.4	Resultatredovisning.....	82
6.4.1	Indikatorer	82

6.4.2	Resultat.....	82
6.4.3	Analys och slutsatser	87
6.5	Revisionens iakttagelser.....	88
6.6	Politikens inriktning	88
6.6.1	Landsbygdspolitiken.....	88
6.7	Budgetförslag	89
6.7.1	44:1 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	89
6.7.2	44:2 Från EG-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	91
6.7.3	44:3 Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket	92
6.7.4	44:4 Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.	93
6.7.5	44:5 Stöd till innehavare av fjällägenheter m.m.....	93
7	Samepolitik	95
7.1	Omfattning.....	95
7.2	Utgiftsutveckling	95
7.3	Mål	96
7.4	Resultatredovisning	96
7.4.1	Indikatorer.....	96
7.4.2	Resultat.....	96
7.4.3	Analys och slutsatser	99
7.5	Revisionens iakttagelser.....	100
7.6	Politikens inriktning	100
7.7	Budgetförslag	101
7.7.1	Sametinget	101
7.7.2	45:1 Främjande av rennäringen m.m.....	101
8	Utbildningspolitik och Forskningspolitik under utgiftsområdena 16 och 20	103
8.1	Budgetförslag	103
8.1.1	25:1 Sveriges lantbruksuniversitet.....	103
8.1.2	26:1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning.....	105
8.1.3	26:2 Bidrag till Skogs- och lantbruksakademien	107

Tabellförteckning

Anslagsbelopp	13
2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområdet	16
2.2 Härledning av ramnivån 2008–2010. Utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar'	16
2.3 Ramnivå 2008 realekonomiskt fördelad för utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar.....	16
2.4 Skatteutgifter	17
3.1 Utgiftsutveckling inom politikområdet.....	20
3.2 Skatteutgifter inom politikområdet Skogspolitik	20
3.3 Anslagsutveckling.....	26
3.4 Offentligrättslig verksamhet	27
3.5 Uppdragsverksamhet	27
3.6 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 41:1 Skogsstyrelsen.....	27
3.7 Anslagsutveckling.....	27
3.8 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden.....	28
3.9 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 41:2 Insatser för skogsbruket.....	29
3.10 Anslagsutveckling.....	29
3.11 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 41:3 Internationellt skogssamarbete	30
3.12 Anslagsutveckling.....	30
3.13 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 41:4 Från EG-budgeten finansierade medel för skogsskadeövervakning	30
4.1 Utgiftsutveckling inom politikområdet.....	32
4.2 Andel juverinflammationer hos mjölkkor	33
4.3 Antibiotikaförsäljning och vankomycinresistens.....	33
4.4 Anslagsutveckling.....	38
4.5 Uppdragsverksamhet	38
4.6 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 42:1 Statens veterinärmedicinska anstalt.....	39
4.7 Anslagsutveckling.....	39
4.8 Offentligrättslig verksamhet	40
4.9 Uppdragsverksamhet	40
4.10 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 42:2 Bidrag till distriktsveterinärorganisationen	40
4.11 Anslagsutveckling.....	40
4.12 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden.....	41
4.13 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 42:3 Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder	41
4.14 Anslagsutveckling.....	41
4.15 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden.....	42
4.16 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 42:4 Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar	43

4.17 Anslagsutveckling.....	43
4.18 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 42:5 Ersättningar för viltskador m.m.....	43
5.1 Utgiftsutveckling inom politikområdet	46
5.2 Skatteutgifter	47
5.3 Jordbrukssektorns ekonomiska resultat 2000–2006.....	48
5.4 Antal företag efter storleksgrupp åkermark	48
5.5 Åkerarealens användning i hektar.....	49
5.6 Fakta om mjölkproduktion.....	49
5.7 Antal fartyg mätt i tonnage och motorstyrka.....	57
5.8 Anslagsutveckling.....	67
5.9 Offentligrättslig verksamhet.....	67
5.10 Uppdragsverksamhet.....	68
5.11 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 43:1 Statens jordbruksverk	68
5.12 Anslagsutveckling.....	69
5.13 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 43:2 Bekämpande av växtsjukdomar	69
5.14 Anslagsutveckling.....	69
5.15 Utdelade stödrätter 2006.....	69
5.16 Utbetalade direktstöd för stödår 2006, utfall	70
5.1	70
5.18 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden	70
5.19 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 43:3 Gårdsstöd och djurbidrag m.m.	71
5.20 Anslagsutveckling.....	71
5.21 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden	71
5.22 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 43:4 Intervention och exportbidrag för jordbruksprodukter	72
5.23 Anslagsutveckling.....	72
5.24 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 43:5 Räntekostnader för förskottade gårdsstöd m.m.....	73
5.25 Anslagsutveckling.....	73
5.26 Uppdragsverksamhet.....	73
5.27 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 43:6 Fiskeriverket	74
5.28 Anslagsutveckling.....	74
5.29 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 43:7 Strukturstöd till fisket m.m.....	74
5.30 Anslagsutveckling.....	74
5.31 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 43:8 Från EG-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m.	75
5.32 Anslagsutveckling.....	75
5.33 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 43:9 Fiskevård.....	75
5.34 Anslagsutveckling.....	75
5.35 Offentligrättslig verksamhet.....	76
5.36 Uppdragsverksamhet.....	76
5.37 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 43:10 Livsmedelsverket.....	76
5.38 Anslagsutveckling.....	76
5.39 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 43:11 Livsmedelsekonomiska institutet.....	77
5.40 Anslagsutveckling.....	77
5.41 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 43:12 Livsmedelsstatistik	78

5.42	Anslagsutveckling.....	78
5.43	Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 43:13 Jordbruks- och livsmedelsstatistik finansierad från EG-budgeten	78
5.44	Anslagsutveckling.....	78
5.45	Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 43:14 Konkurrenskraftig livsmedelssektor	79
5.46	Anslagsutveckling.....	79
5.47	Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 43:15 Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.	79
6.1	Utgiftsutveckling inom politikområdet.....	81
6.2	Areal ängs- och betesmarker i förhållande till fastställda mål	82
6.3	Anslagsutveckling.....	89
6.4	Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden.....	90
6.5	Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 44:1 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	90
6.6	Anslagsutveckling.....	91
6.7	Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden.....	91
6.8	Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 44:2 Från EG-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur.....	92
6.9	Anslagsutveckling.....	92
6.10	Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 44:3 Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket.....	92
6.11	Anslagsutveckling.....	93
6.12	Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 44:4 Stöd till jordbrukets rationalisering.....	93
6.13	Anslagsutveckling.....	93
6.14	Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 44:5 Stöd till innehavare av fjällägenheter m.m.....	94
7.1	Utgiftsutveckling inom politikområdet.....	95
7.2	Antal besökare på Sametingets webbplats 2003–2006	97
7.3	Anslagsutveckling.....	101
7.4	Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden.....	101
7.5	Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 45:1 Främjande av rennäringen m.m.	102
8.1	Anslagsutveckling.....	103
8.2	Uppdragsverksamhet	104
8.3	Examinationsmål för forskarutbildningen.....	104
8.4	Resultat för forskarutbildning.....	104
8.5	Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 25:1 Sveriges lantbruksuniversitet	105
8.6	Anslagsutveckling.....	105
8.7	Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden.....	107
8.8	Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 26:1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning.....	107
8.9	Anslagsutveckling.....	107
8.10	Härledning av anslagsnivån 2008–2010, 26:2 Bidrag till Skogs- och lantbruksakademien	108

Diagramförteckning

2.1 Utgiftsområde 23 2008.....	15
2.2 Utgiftsutveckling 2002–2008.....	16
5.1 Prisutvecklingen inom jordbruket.....	50
5.2 Index över prisutvecklingen för vissa jordbruksprodukter sedan 2000	60
7.1 Artiklar om Sametinget och samiska frågor.....	97

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

1. bemyndigar regeringen att under 2008 för ramanslaget 41:2 *Insatser för skogsbruket* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 30 000 000 kronor under 2009 (avsnitt 3.8.2),
2. bemyndigar regeringen att under 2008 för ramanslaget 42:3 *Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 1 775 000 kronor under 2009 (avsnitt 4.7.3),
3. bemyndigar regeringen att under 2008 för ramanslaget 42:4 *Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 4 500 000 kronor under 2009 (avsnitt 4.7.4),
4. bemyndigar regeringen att för 2008 låta Kammarkollegiet ha tillgång till en kredit på myndighetens särskilda räntekonto för Viltvårdsfonden i Riksgäldskontoret på högst 5 000 000 kronor (avsnitt 4.7.5),
5. bemyndigar regeringen att för 2008 låta Statens jordbruksverk ha tillgång till en kredit på myndighetens särskilda räntekonto för EU-verksamhet i Riksgäldskontoret på högst 8 100 000 000 kronor (avsnitt 5.8.1),
6. bemyndigar regeringen att under 2008 för ramanslaget 43:3 *Gårdsstöd och djurbidrag* *m.m.* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 170 000 000 kronor under 2009 (avsnitt 5.8.3),
7. bemyndigar regeringen att under 2008 för ramanslaget 43:4 *Intervention och exportbidrag för jordbruksprodukter* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 95 000 000 kronor under 2009, högst 44 000 000 kronor under 2010 och högst 16 000 000 kronor under 2011 (avsnitt 5.8.4),
8. bemyndigar regeringen att under 2008 för ramanslaget 44:1 *Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 1 691 615 000 kronor under 2009, högst 1 249 600 000 kronor under 2010, högst 1 150 400 000 kronor under 2011, högst 281 000 000 kronor under 2012 och högst 527 385 000 kronor därefter (avsnitt 6.7.1),
9. bemyndigar regeringen att under 2008 för ramanslaget 44:2 *Från EG-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 1 528 596 000 kronor under 2009, högst 1 108 650 000 kronor under 2010, högst 1 040 800 000 kronor under 2011, högst 244 800 000 kronor under 2012 och högst 277 154 000 kronor därefter (avsnitt 6.7.2),

10. bemyndigar regeringen att under 2008 för ramanslaget 45:1 *Främjande av rennäringen m.m.* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 4 000 000 kronor under 2009 (avsnitt 7.7.2),
11. godkänner vad regeringen föreslår om Sveriges lantbruksuniversitets deltagande i ekonomiska föreningar (avsnitt 8.1.1),
12. bemyndigar regeringen att under 2008 för ramanslaget 26:1 *Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 345 000 000 kronor under 2009, högst 345 000 000 kronor under 2010 och högst 60 000 000 kronor under perioden 2011–2013 (avsnitt 8.1.2),
13. för budgetåret 2008 anvisar anslagen under utgiftsområde 23 *Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar* enligt följande uppställning:

Anslagsbelopp

Tusental kronor

Anslag		Anslagstyp	
25:1	Sveriges lantbruksuniversitet	Ramanslag	1 436 915
26:1	Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning	Ramanslag	321 709
26:2	Bidrag till Skogs- och lantbruksakademien	Ramanslag	1 977
41:1	Skogsstyrelsen	Ramanslag	328 971
41:2	Insatser för skogsbruket	Ramanslag	379 873
41:3	Internationellt skogssamarbete	Ramanslag	1 397
41:4	Från EG-budgeten finansierade medel för skogsskadeövervakning	Ramanslag	5 964
42:1	Statens veterinärmedicinska anstalt	Ramanslag	105 414
42:2	Bidrag till distriktsveterinärorganisationen	Ramanslag	98 544
42:3	Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder	Ramanslag	19 708
42:4	Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar	Ramanslag	124 349
42:5	Ersättningar för viltskador m.m.	Ramanslag	90 975
43:1	Statens jordbruksverk	Ramanslag	415 988
43:2	Bekämpande av växtsjukdomar	Ramanslag	3 000
43:3	Gårdsstöd och djurbidrag m.m.	Ramanslag	6 874 798
43:4	Intervention och exportbidrag för jordbruksprodukter	Ramanslag	1 007 504
43:5	Räntekostnader för förskottade gårdsstöd m.m.	Ramanslag	75 472
43:6	Fiskeriverket	Ramanslag	137 192
43:7	Strukturstöd till fisket m.m.	Ramanslag	28 000
43:8	Från EG-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m.	Ramanslag	70 000
43:9	Fiskevård	Ramanslag	26 832
43:10	Livsmedelsverket	Ramanslag	181 551
43:11	Livsmedelsekonomiska institutet	Ramanslag	10 308
43:12	Livsmedelsstatistik	Ramanslag	23 356
43:13	Jordbruks- och livsmedelsstatistik finansierad från EG-budgeten	Ramanslag	7 356
43:14	Konkurrenskraftig livsmedelssektor	Ramanslag	31 480
43:15	Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.	Ramanslag	36 866
44:1	Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	Ramanslag	3 018 431
44:2	Från EG-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	Ramanslag	2 491 262
44:3	Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket	Ramanslag	24 830
44:4	Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.	Ramanslag	4 116
44:5	Stöd till innehavare av fjällägenheter m.m.	Ramanslag	1 529
45:1	Främjande av rennäringen m.m.	Ramanslag	46 718
Summa			17 432 385

2 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar

2.1 Omfattning

Utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar omfattar 33 anslag fördelade på sju politikområden. Det mest omfattande politikområdet är Livsmedelspolitik som i första hand omfattar verksamheterna jordbruks- och trädgårdsnäringen, fiskerinäringen samt livsmedel. Övriga politikområden är Skogspolitik, Djurpolitik, Landsbygdspolitik, Samepolitik, Utbildningspolitik och Forskningspolitik. Inom utgiftsområdet ryms följande myndigheter: Statens jordbruksverk, Fiskeriverket, Statens veterinärmedicinska anstalt, Livsmedelsverket, Livsmedelsekonomiska institutet, Sveriges lantbruksuniversitet, Skogsstyrelsen samt vissa verksamheter vid länsstyrelserna. Sametinget redovisas under utgiftsområde 1 Rikets styrelse.

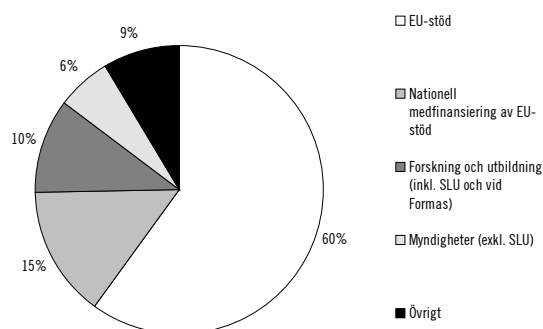
Jordbruksdepartementet ansvarar för utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar. Jordbruksdepartementet har vidare ett samordningsansvar för frågor som rör samerna. Politikområdet Samepolitik omfattar också anslag under andra utgiftsområden. Anslagen för utbildning och forskning ingår i politikområden för vilka Utbildningsdepartementet ansvarar. För budgetåret 2008 föreslås att sammanlagt 17 miljarder kronor anslås för utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar.

Ungefär 60 procent av utgifterna finansieras från EU-budgeten. Merparten av EU-stödet avser obligatoriska åtgärder såsom gårdsstöd, djurbidrag, intervention och exportbidrag. Därtill kommer delfinansierade stöd och ersätt-

ningar som förutsätter nationell medfinansiering. Till dessa hör landsbygdsprogrammet och det operativa programmet för fiskerinäringen i Sverige.

I diagrammet nedan visas fördelningen av medel inom utgiftsområdet.

Diagram 2.1 Utgiftsområde 23 2008

- EU-stöd (10,5 miljarder kronor): Finansiering från EU-budgeten, t.ex. gårdsstöd, intervention, miljöersättningar. En del av EU-stödet förutsätter nationell medfinansiering.
- Nationell medfinansiering av EU-stöd (2,6 miljarder kronor): Exempelvis strukturstöd och miljöersättningar.
- Forskning och utbildning (1,8 miljarder kronor): SLU och stöd till forskning.
- Myndigheter (1,1 miljarder kronor): Jordbruksverket, Skogsstyrelsen, m.fl. (ej SLU).
- Övrigt (1,5 miljarder kronor): Nationellt stöd, bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar, m.m.

2.2 Utgiftsutveckling

Tabell 2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområdet
Miljoner kronor

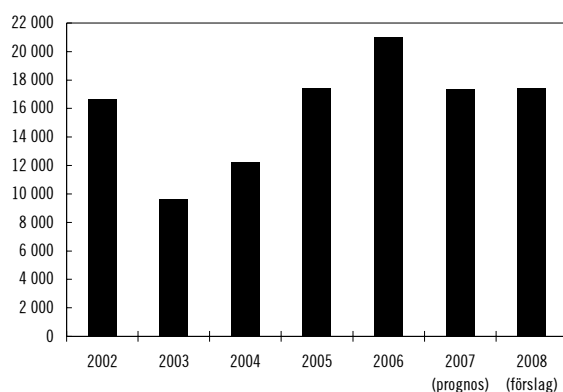
	Utfall 2006	Budget 2007 ¹	Prognos 2007	Förslag 2008	Beräknat 2009	Beräknat 2010
Politikområde Djurpolitik	576	543	548	439	439	444
Politikområde Forskningspolitik	252	280	275	324	335	347
Politikområde Landsbygdspolitik	4 691	5 501	5 114	5 540	5 391	5 191
Politikområde Livsmedelspolitik	13 332	9 422	9 175	8 930	8 998	9 045
Politikområde Samepolitik	51	72	70	47	47	47
Politikområde Skogs politik	701	857	797	716	594	573
Politikområde Utbildningspolitik	1 382	1 391	1 366	1 437	1 471	1 504
Totalt för utgiftsområde 23	20 985	18 065	17 345	17 432	17 274	17 151

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/07:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2008.

Verksamhetsutfall och ekonomiskt utfall

Utgifterna inom utgiftsområdet har ökat det senaste decenniet.

En i vissa delar reformerad gemensam jordbrukspolitik har genomförts fr.o.m. den 1 januari 2005. De större variationerna i utgiftsutvecklingen som framgår av diagram 2.2 har förorsakats av olika val av tidpunkt för utbetalning av arealstöden och motsvaras således inte av några faktiska förändringar i verksamheten.

Diagram 2.2 Utgiftsutveckling 2002–2008

Tabell 2.2 Härledning av ramnivå 2008–2010. Utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar¹
Miljoner kronor

	2008	2009	2010
Anvisat 2007¹	18 001	18 001	18 001
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	22	95	177
Beslut	-188	-419	-624
Överföring till/från andra utgiftsområden	-2	-2	-2
Övrigt	-400	-400	-400
Ny ramnivå	17 432	17 274	17 151

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

Tabell 2.3 Ramnivå 2008 realekonomiskt fördelad för utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar
Miljoner kronor

	2008
Transfereringar ¹	14 218
Verksamhetskostnader ²	3 191
Investeringar ³	23
Summa ramnivå	17 432

¹ Med transfereringar avses inkomstöverföringar, dvs. utbetalningar av bidrag från staten, t.ex. hushåll, företag eller kommuner utan att staten erhåller någon direkt motprestation.

² Med verksamhetskostnader avses resurser som de statliga myndigheterna använder i verksamheten, t.ex. utgifter för löner, hyror och inköp av varor och tjänster.

³ Med investeringar avses utgifter för anskaffning av varaktiga tillgångar såsom byggnader, maskiner, immateriella tillgångar och finansiella tillgångar.

Den realekonomiska fördelningen baseras på utfallet 2006 samt kända förändringar av anslagens användning.

2.3 Skatteutgifter

Tabell 2.4 Skatteutgifter

Miljoner kronor

	2007	2008
Skogspolitik	380	440
Livsmedelspolitik	1 850	1 980
Totalt för utgiftsområde 23	2 230	2 420

Statens stöd till företag och hushåll inom utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar redovisas i huvudsak på statsbudgetens utgiftssida. Vid sidan av dessa stöd finns det även stöd på budgetens inkomstsida i form av avvikelser från en likformig beskattning, s.k. skatteutgifter. Avvikelser från en likformig beskattning utgör en skatteförmån om t.ex. en viss grupp av skattskyldiga omfattas av en skattelättnad i förhållande till en likformig beskattning och som en skattesanktion om det rör sig om ett ”överuttag” av skatt. Många av skatteutgifterna har införts, mer eller mindre uttalat, som medel inom specifika politikområden som t.ex. konjunktur-, bostads-, miljö- eller arbetsmarknadspolitik. Dessa skatteutgifter påverkar statsbudgetens saldo och kan därför jämföras med stöd på budgetens utgiftssida. En utförlig beskrivning av redovisningen av skatteutgifterna finns i bilaga 2 till 2007 års ekonomiska vårproposition. I det följande, under respektive politikområde, redovisas de nettoberäknade skatteutgifterna med politikområdesanknytning som är att hänföra till utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar.

3 Skogspolitik

3.1 Omfattning

Politikområdet omfattar den skogspolitik som beslutades av riksdagen 1993 (prop. 1992/93:226, bet. 1992/93:JoU15, rskr. 1992/93:352). Inom politikområdet ryms de flesta statliga ekonomiska medel som har beslutats för att nå de skogspolitiska målen. Skogsstyrelsen är förvaltningsmyndighet med ansvar för frågor som rör skogsbruket.

De anslag som finns inom politikområdet avser i huvudsak olika insatser för skogsbruket samt Skogsstyrelsens förvaltningsanslag. Därtill kommer ett mindre anslag för vissa svenska åtgärder på det internationella skogsområdet.

Vissa åtgärder på skogsområdet medfinansieras av EU. För Europaparlamentets och rådets

förordning (EG) nr 2152/2003 av den 17 november 2003 om övervakning av skogar och miljösamspel i gemenskapen (Forest Focus) gäller framför allt uppföljning av luftföroreningars påverkan på skogsekosystemen. Medel från EU:s solidaritetsfond har använts för att täcka offentliga utgifter i direkt anslutning till stormen Gudrun. För landsbygdsprogrammet 2007–2013 gäller framför allt informations- och rådgivningsinsatser men också vissa insatser för att utveckla natur-, kulturmiljö- och sociala värden.

Försöksverksamheten, med vidgad samordnad länsförvaltning i Gotlands län, har förlängts t.o.m. 2010. Försöksverksamheten innebär bl.a. att Skogsstyrelsens arbetsuppgifter sedan 1998 ingår i den verksamhet som länsstyrelsen ansvarar för.

3.2 Utgiftsutveckling

Tabell 3.1 Utgiftsutveckling inom politikområdet

Miljoner kronor

	Utfall 2006	Budget 2007 ¹	Prognos 2007	Förslag 2008	Beräknat 2009	Beräknat 2010
<i>Anslag inom utgiftsområde 23</i>						
41:1 Skogsstyrelsen	324,4	326,0	328,0	329,0	336,6	345,4
41:2 Insatser för skogsbruket	364,3	519,9	456,7	379,9	249,9	219,9
41:3 Internationellt skogssamarbete	0,8	1,4	1,1	1,4	1,4	1,4
41:4 Från EG-budgeten finansierade medel för skogsskadeövervakning	11,8	10,1	11,4	6,0	6,0	6,0
Totalt för utgiftsområde 23	701,3	857,3	797,2	716,2	593,8	572,6
Totalt för politikområde Skogspolitik	701,3	857,3	797,2	716,2	593,8	572,6

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/07:FIU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Som en del av regeringens klimatsatsning tillförs politikområdet sammanlagt 40 miljoner kronor under den kommande tvåårsperioden.

Med anledningen av stormen Gudrun som drabbade södra Sverige i januari 2005 har riksdagen i juni 2005 beslutat om ett antal åtgärder för att lindra effekterna för de drabbade skogsägarna. De beslutade åtgärderna innebär att extra medel har tillförts anslaget 41:2 *Insatser för skogsbruket* 2005 t.o.m. 2008.

År 2006 uppgick de totala utgifterna inom politikområdet till 700 miljoner kronor, vilket är 30 procent lägre än anvisat belopp 2006. Det beror bl.a. på förseningar vid utbetalningar av det tillfälliga stödet för lagring av virke. Det tillfälliga återplanteringsstödet efter stormen Gudrun gäller t.o.m. 2010 vilket också resulterat i ett anslagssparande.

För 2007 prognostiseras de totala utgifterna inom politikområdet att uppgå till närmare 800 miljoner kronor, vilket är 7 procent lägre än anvisat belopp och beror framför allt på att utbetalningen från återplanteringsstödet är fördelat på en längre tidsperiod.

3.3 Skatteutgifter

Begreppet skatteutgifter förklaras närmare under avsnitt 3.2. Skatteutgifter som hänförs till skogspolitiken redovisas i nedanstående tabell.

Tabell 3.2 Skatteutgifter inom politikområdet Skogspolitik

Miljoner kronor

	Prognos 2007	Prognos 2008
Avverkningsrätt till skog	-	-
Skogsavdrag	-	-
Anläggning av ny skog m.m.	380	440
Totalt politikområde Skogspolitik	380	440

Avverkningsrätt till skog

Enligt god redovisningssed uppkommer intäkten när bindande avtal träffas. Enligt gällande lagstiftning tillämpas dock i detta fall kontantprincipen. Det innebär att beskattningen skjuts upp, varför en räntefri skattecredit uppstår i näringsverksamhet.

Skogsavdrag

Vid avyttring av skog får fysisk person under innehavstiden avdrag med högst 50 procent av anskaffningsvärdet medan avdraget för juridiska personer är begränsat till 25 procent. Vid taxeringen för ett visst beskattningsår får avdrag göras med högst halva den avdragsgrundande skogsintäkten. Syftet med avdragsrätten är att undanta rena kapitaluttag från beskattningen. Däremot saknas anledning att ge avdrag när värdeökningen på skogstillväxten överstiger gjorda uttag. Skatteutgiften uppkommer genom den schablon som är vald för beräkning av avdragets storlek och avser inkomstskatt och särskild löneskatt.

Anläggning av ny skog m.m.

Utgifter för anläggning av ny skog och dikning som främjar skogsbruk ska kostnadsföras direkt. Utgifter för inköp och plantering av träd och buskar för frukt- och bärodling får dras av direkt. Skatteutgiften utgörs av ränteeffekten på den omedelbara avskrivningen och avser skatt på inkomst av näringsverksamhet och särskild löneskatt.

3.4 Mål

Skogen är en nationell tillgång som ska skötas så att den uthålligt ger en god avkastning samtidigt som den biologiska mångfalden behålls. Vid skötseln ska hänsyn tas även till andra allmänna intressen.

Skogspolitiken kännetecknas av att den har två jämställda mål, ett produktionsmål och ett miljömål. Produktionsmålet innebär att skogen och skogsmarken ska utnyttjas effektivt och ansvarsfullt så att den ger en uthålligt god avkastning. Skogsproduktionens inriktning ska ge handlingsfrihet i fråga om användningen av vad skogen producerar. Miljömålet innebär att skogsmarkens naturgivna produktionsförmåga ska bevaras. Biologisk mångfald och genetisk variation i skogen ska säkras. Skogen ska brukas så att växt- och djurarter som naturligt hör hemma i skogen ges förutsättningar att fortleva under naturliga betingelser och i livskraftiga bestånd. Hotade arter och naturtyper ska skyddas. Skogens kulturmiljövärden samt dess estetiska och sociala värden ska värnas. Ovanstående mål är beslutade av riksdagen (prop. 1992/93:226, bet. 1992/93:JoU15, rskr. 1992/93:352).

Skogsstyrelsen är ansvarig myndighet för miljökvalitetsmålet *Levande skogar*.

3.5 Resultatredovisning

3.5.1 Indikatorer

För skogspolitiken är det svårt att göra resultatbedömning för ett enskilt år. På grund av de långa ledtiderna från insatta åtgärder till dess att

resultaten kan bedömas bör skogssektorn studeras över längre tidsperioder.

För att bedöma måluppfyllelsen inom politikområdet används följande elva indikatorer. Indikatorerna Tillväxt och avverkning, Återväxt, Skogsbrukets och skogsindustrins ekonomi, Skogsindustrins rundvirkesförbrukning, Handel med rundvirke, Skogsindustrins produktion, Sysselsättning samt Bioenergi mäter skogen och skogsmarkens avkastning. Indikatorerna Generell hänsyn, Natur- och kulturmiljövärden samt Områdesskydd mäter den biologiska mångfalden.

Konsekvenserna av stormarna i södra Sverige föranleder regeringen att även redovisa resultaten av de insatser som gjorts för att lindra effekterna för de drabbade skogsägarna.

3.5.2 Resultat

Produktionsmålet

Tillväxt och avverkning

För perioden 2001–2005 var den genomsnittliga årliga tillväxten 108 miljoner skogskubikmeter. Det totala virkesförrådet är omkring 3 miljarder skogskubikmeter varav 42 procent är gran, 39 procent tall, 11 procent björk, 6 procent övriga lövträd och 2 procent torra träd.

Enligt preliminära beräkningar låg bruttoavverkningen under 2006 på 76,6 miljoner skogskubikmeter och nettoavverkningen på 74,4 miljoner skogskubikmeter. Jämfört med 2005 är det en minskning med 37 procent då bruttoavverkningen blev 122 miljoner skogskubikmeter och nettoavverkningen 118 miljoner skogskubikmeter. År 2005 var dock ett speciellt år då stormen Gudrun fällde 75 miljoner skogskubikmeter i södra Sverige. För perioden 2000–2004 var den årliga bruttoavverkningen 82 miljoner skogskubikmeter. Bruttoavverkningen är volymen av alla stammar som avskilts från stubben och nettoavverkningen är volymen stammar som helt eller delvis tillvaratagits.

Skogsstyrelsen har uppskattat den genomsnittliga årliga hållbara avverkningen till 84 miljoner skogskubikmeter för perioden 2005–2014, där hållbar avverkning definieras som den högsta möjliga volym som har avverkat eller i framtiden kan avverkas med jämnhet och med en god balans mellan de tre dimensionerna i hållbar-

hetsbegreppet, dvs. den ekonomiska, ekologiska och sociala dimensionen.

Återväxt

Skogsstyrelsens årliga analys av förnygringsresultaten visar att 16 procent av de undersökta områdena inte uppfyller skogsvårdslagens bestämmelser. Detta är en förbättring sedan föregående år då nivån var 18 procent. År 2003 var det 25 procent av de undersökta områdena som inte uppfyllde bestämmelserna.

Skogsbrukets och skogsindustrins ekonomi

Avverkningens bruttovärde 2005 var 27 procent högre än året innan medan rotnettovärdet var endast 6 procent högre. Bruttovärdet har beräknats med hjälp av redovisad avverkningsvolym och beräknade genomsnittspriser för leveransvirke. Rotnettovärdet är bruttovärdet minus drivningskostnaden. Fördyrade avverkningskostnader i de stormdrabbade områdena har varit den bidragande orsaken. Avverkningens bruttovärde 2005 beräknas till 28 miljarder kronor varav avverkningskostnader utgör 13 miljarder kronor, vilket innebär ett rotnettovärde på 15 miljarder kronor.

Det totala taxeringsvärdet för produktiv skogsmark har för perioden 2001–2005 ökat med 29 procent. Det totala taxeringsvärdet för produktiv skogsmark 2006 var 292 miljarder kronor, vilket är en minskning med 1 procent jämfört med 2005 års taxeringsvärde.

Skogsnäringens totala produktionsvärde under 2004 var 185 miljarder kronor, vilket är en ökning med mer än 1 miljard kronor sedan föregående år. Skogsindustrins förädlingsvärde var 11,6 procent av tillverkningsindustrins totala förädlingsvärde samma år. Året innan var värdet 13,2 procent. Skogsindustrins och skogsbrukets förädlingsvärde utgjorde 2,7 procent av bruttonationalprodukten, vilket är en minskning från 2003 då den utgjorde 3 procent.

Skogsindustrins rundvirkesförbrukning

Enligt preliminära beräkningar var skogsindustrins rundvirkesförbrukning under 2006 totalt 73 miljoner kubikmeter barkat virke, vilket är i nivå som 2005. Sågverksindustrin förbrukade 38 miljoner kubikmeter barkat sågtimmer och producerade 18 miljoner kubikmeter sågad vara och är i nivå med 2005 års förbrukning och produktion. Massa- och pappersindustrin förbrukade 35 miljoner kubikmeter barkat rund-

virke och 11 miljoner fastkubikmeter sågverksflis. År 2005 förbrukade den 36 miljoner kubikmeter barkat rundvirke och 11 miljoner fastkubikmeter biprodukter. Skvindustrin förbrukade 1,4 miljoner kubikmeter 2006, vilket är samma nivå som 2005.

Handel med rundvirke

Importen spelar också en viktig roll för skogsindustrins virkesförsörjning. Importen av rundvirke, flis m.m. var 9,3 miljoner kubikmeter barkat virke under 2006. Det är en minskning med 20 procent jämfört med 2005, vilket främst beror på det extra tillskottet av råvara till följd av stormen Gudrun. Det totala importvärdet av rundvirke och flis 2006 uppgick till drygt 4 miljarder kronor.

Sveriges export av rundvirke, flis m.m. var 3,9 miljoner kubikmeter barkat virke under 2006. Det är ungefär samma nivå jämfört med 2005. Det totala exportvärdet av rundvirke och flis 2006 uppgick till nära 2 miljarder kronor.

Skogsindustrins produktion

Under 2006 nådde produktionen av svenska skogsindustriprodukter en fortsatt hög nivå. Produktionen av pappersmassa uppgick till 12,1 miljoner ton, vilket är samma nivå som 2005. En tredjedel gick till export. Exportvärdet var 14,5 miljarder kronor, vilket är en ökning med 2,8 procent jämfört med 2005. Produktionen av papper och papp uppgick till 12 miljoner ton, vilket är något mer än under 2005. Därav gick 90 procent till export. Exportvärdet var 64,8 miljarder kronor, vilket är en ökning med 5,2 procent jämfört med 2005. Produktionen av sågade trävaror uppgick preliminärt till 18 miljoner kubikmeter, vilket är samma nivå som 2005. En fjärdedel gick till export. Exportvärdet uppgick till omkring 25 miljarder kronor, vilket är en ökning med 13,5 procent jämfört med 2004.

Sysselsättning

Under 2006 var omkring 95 500 personer sysselsatta inom skogsbruket och skogsindustrin (17 procent kvinnor och 83 procent män), vilket är högre än 2005 då omkring 95 000 personer var sysselsatta inom skogsbruket (15 procent kvinnor och 85 procent män). Av dessa sysselsattes 21 500 (11 procent kvinnor och 89 procent män) inom skogsbruket, 38 200 (16 procent kvinnor och 84 procent män) inom trävaruindustrin och

35 700 (21 procent kvinnor och 79 procent män) inom massa-, pappers- och pappindustrin.

Bioenergi

Den totala energimängd som tillfördes det svenska samhället under 2005 var 630 TWh varav biobränslen, torv m.m. utgjorde 112 TWh.

Användningen av biobränslen m.m. var 2005 110 TWh. Användningen av massa- och pappersindustrins biprodukter såsom returlutar, tall- och beckolja samt övriga biprodukter, uppgick till 45 TWh och utgör 90 procent av skogsindustrins egna bioenergiproduktion.

Sedan 1995 har användningen av biobränslen m.m. i det svenska energisystemet ökat med närmare 30 procent.

Miljömålet

Generell hänsyn

De krav som samhället ställer på hänsyn till naturvårdens och kulturmiljövårdens intressen vid skötsel av skog, s.k. generell hänsyn, regleras i skogsvårdslagen med tillhörande förordningar och föreskrifter samt genom miljökvalitetsmålen. I miljöbalken finns dels allmänna hänsynsregler, dels krav på samråd med Skogsstyrelsen om skogsbruksåtgärder som kan komma att väsentligt ändra naturmiljön. Skyddet av fasta fornlämningar regleras i lag (1988:950) om kulturminnen.

Enligt Skogsstyrelsens uppföljning av generell hänsyn vid förnygringsavverkning för perioden 2002–2004 uppnådde 25 procent av den förnygringsavverkade arealen inte fullt ut skogsvårdslagens bestämmelser. Resultat från 2006 års inventering visar en oförändrad situation. Enligt Skogsstyrelsens analys skulle merparten av denna areal kunna klara skogsvårdslagens bestämmelser om avverkningarna planerades bättre.

Natur- och kulturmiljövärden

Sedan starten 1995 har omkring 20 procent av skogsmarksarealen inventerats för att finna fornlämningar och kulturhistoriska lämningar. Uppskattningsvis har över 150 000 fynd påträffats. Denna inventering har framför allt gjorts genom Skogsstyrelsens uppdragsverksamhet Gröna jobb.

NOKÅS är ett verktyg för att stödja natur- och kulturvårdsåtgärder inom skogsbruket. Det har stor betydelse för skötsel och bevarande av

skogens natur- och kulturvärden. Det är Skogsstyrelsens enda ekonomiska styrmedel för skogens kulturvärden. Under 2006 genomfördes natur- och kulturvårdsåtgärder, finansierade genom NOKÅS, på 1 788 hektar där merparten (91 procent) har klassats som naturvårdsåtgärder. Bland dessa kan dock åtgärder för det biologiska kulturarvet ingå. Totalt beviljades bidrag om 12,4 miljoner kronor, vilket är högre än tidigare år.

Områdesskydd

Skogsstyrelsen administrerar verktygen naturvårdsavtal och biotopskydd på mark som omfattas av skogsvårdslagen. Länsstyrelserna administrerar naturreservat samt naturvårdsavtal och biotopskydd på andra markslag. Även kommunerna har möjlighet att inrätta naturreservat. Naturvårdsavtal och biotopskydd är viktiga komplement till naturreservat. Naturvårdsavtal är ett civilrättsligt avtal som tecknas mellan staten, genom Skogsstyrelsen, och en skogsägare i syfte att bevara och utveckla ett områdes naturvärden. Avtalen tecknas normalt för 50 år. Biotopskydd används i första hand för att skydda mindre skogsbiotoper med höga naturvärden.

Totalt uppgick arealerna av naturvårdsavtal och biotopskyddsområden vid utgången av 2006 till omkring 20 200 respektive 15 900 hektar produktiv skogsmark varav omkring 2 500 respektive 1 700 hektar tillkom under 2006. Dessa siffror kan jämföras med att omkring 3 100 respektive omkring 2 000 hektar tillkom under 2005. Den största delen av arealen naturvårdsavtal utgjordes vid utgången av 2006 av naturskogsartad barrskog (40 procent) och den största delen av arealen biotopskydd utgjordes av äldre naturskogsartade skogar (68 procent). Den genomsnittliga ersättningen under 2006 var för naturvårdsavtal omkring 8 200 kronor per hektar och för biotopskydd 58 400 kronor per hektar.

Under perioden 1999–2006 har 17 600 hektar produktiv skogsmark nedanför gränsen för fjällnära skog skyddats genom naturvårdsavtal och 13 500 hektar som biotopskyddsområden. Miljökvalitetsmålet Levande skogar delmål 1 innebär att under perioden 1999–2010 ska 50 000 hektar produktiv skogsmark nedanför gränsen för fjällnära skog skyddas genom naturvårdsavtal och 30 000 hektar som biotopskyddsområde.

Under 2005 påbörjades uppföljningen av skogsbrukets frivilliga avsättningar inom små-

skogsbruket. Under 2007 kommer uppföljningen att fortsätta dels med sista årets fältinventeringar på småskogsbruket, dels med uppföljning av mellan- och storskogsbrukets frivilliga avsättningar. I den nu pågående uppföljningen har definitionen av en frivillig avsättning skärpts i jämförelse med tidigare undersökningar. Nu finns ett krav att skogsägaren ska ha dokumenterat avsättningen. Preliminära resultat indikerar att det nu finns totalt 750 000–800 000 hektar skogsmark inom frivilliga avsättningar nedanför gränsen för fjällnära skog och ytterligare omkring 200 000 hektar skogsmark ovanför gränsen för fjällnära skog. Uppgifter om hur mycket av avsättningarna som är skyddsvärda analyseras för närvarande.

Stormarna Gudrun och Per

Efter stormen Gudrun i början av 2005 genomfördes ett antal åtgärder för att reducera risken för kommande insektsangrepp på den kvarvarande skogen. För att påskynda upparbetning och borttransport av det stormfällda virket infördes skattereduktion om 50 kronor per kubikmeter uttransporterat virke, sänkning av dieselskatten för skogsbrukets arbetsmaskiner, stöd för lagring av stormfällt virke, reducerade ban- och farledsavgifter samt ett antal tillfälliga regeländringar avseende lastbilstransporter av stormfällt virke. Dessutom fick Skogsstyrelsen i uppdrag att följa utvecklingen av skadeinsekter och har fått ökade anslag för detta ändamål. Skogsstyrelsen har också beslutat om särskilda föreskrifter till 29 § skogsvårdslagen om bekämpning av granbarkborre i området. Utöver ovanstående beslutades även om ett återplanteringsstöd i de stormfällda områdena.

Upparbetningen av stormfällt virke efter stormen Gudrun gick snabbare än förväntat, delvis på grund av att skogsbruket lyckades attrahera avverknings- och transportkapacitet från grannländerna. Dessutom var sommaren 2005 relativt kall, vilket är ogynnsamt för granbarkborrarnas tillväxt. Nivåerna av skadeinsekter var också låga i början av 2006. Den varma sommaren 2006 medförde dock att insektspopulationerna steg kraftigt, med ökad risk för omfattande insektsangrepp på växande skog från 2007 och framåt. I januari 2007 drabbade stormen Per samma område med ytterligare volymer stormfällt virke som följde. Stormvirket

medförde en markant ökad risk för omfattande insektsangrepp. För att påskynda arbetet med detta stormvirke har regeländringar avseende transporter av stormfällt virke återigen införts och 30 miljoner kronor har omfördelats från lagringsstödet till utökat stöd till enskilda väghållare som drabbades av stormen Gudrun. Skogsbrukets arbete med det stormfällda virket efter stormen Per har dock tagit längre tid än beräknat, till stor del beroende på svårigheter att tillfälligt öka avverknings- och transportkapaciteten då skogsbruket i närområdet befinner sig i högkonjunktur. Dessutom har omfattande stormskador i södra Tyskland, Tjeckien och Österrike medfört ytterligare kapacitetsbrist. Skogsstyrelsens uppdrag att övervaka skadeinsektspopulationen har förlängts under 2007.

3.5.3 Analys och slutsatser

En utvärdering och översyn av skogspolitiken har genomförts. Betänkandet Mervärdesskog (SOU 2006:81) lämnades i oktober 2006. Utredarens bedömning är att den skogspolitik som trädde i kraft 1994 överlag fungerar bra. Utredaren poängterar att den stora delen av dagens skogslandskap fortfarande återspeglar den skogspolitik som rådde före 1994 och att mycket av det som har genomförts inom ramen för den nuvarande skogspolitiken inte kommer att få effekter förrän om ytterligare ett antal decennier.

Efterfrågan på och konkurrensen om skogsråvara ökar inte minst genom regeringens och Europeiska unionens ambitioner att minska användningen av fossila bränslen, bl.a. genom att öka produktionen och användningen av bioenergi.

Statlig rådgivning och tillsyn är redskap för att nå skogspolitikens mål. Rådgivningen är ett mer effektivt medel för att nå skogspolitikens mål än omfattande statliga subventioner som tillämpas i många andra länder. Skogsstyrelsens årliga utvärdering av förnyngningsresultat och generell hänsyn vid förnyngningsavverkning visar att det finns ytterligare behov av insatser i form av rådgivning i produktions- och miljöfrågor samt tillsyn. Skogsägare, entreprenörer, virkesköpare och andra aktörer behöver få bättre kunskap om vad som krävs för att uppfylla skogsvårdslagens bestämmelser om generell hänsyn. Det är också

viktigt att utveckla samt informera och utbilda om nya skötselmetoder som kan öka råvaruproduktion och uttag utan att utarma den biologiska mångfalden och förstöra kulturmiljövärden.

Arbetet med biotopskydd och naturvårdsavtal har utvecklats. Skogsägarna är särskilt positiva till verktyget naturvårdsavtal. Ett vikande intresse för naturvårdsavtal har dock noterats de senaste åren och en bidragande orsak kan vara att skogsägarens tidigare möjlighet att periodisera intäkten har upphört. Naturvårdsavtalen innebär inte ett permanent skydd för marken på samma sätt som biotopskydd eller naturreservat, utan innebär ett avtal som normalt tecknas på 50 år där markägarens nyttjanderätt begränsas under avtalstiden. Statskontorets pågående utredning som bl.a. innefattar de olika verktygen för skydd av skogsmark förväntas ge ytterligare information om funktioner av nuvarande verktyg och eventuella behov av förändringar.

Skogsvårdslagen, tillsyn och rådgivning samt biotopskydd och naturvårdsavtal bedöms vara de viktigaste statliga verktygen för att nå de skogspolitiska målen. Insektsövervakning och beredskap för eventuella åtgärder i de stormfällda områdena i södra Sverige är viktigt. Landsbygdsprogrammet 2007–2013 och LIFE+, som medfinansieras med medel från EU, förväntas bidra till att uppnå de skogspolitiska målen och miljö kvalitetsmålet *Levande skogar*.

Den svenska skogspolitiken påverkas i allt större utsträckning av medlemskapet i EU. Genomförandet av EU:s handlingsplan för skog är viktigt för den svenska skogspolitiken. Flera aktuella EU-förslag inom områden innanför gemenskapspolitiken berör också den svenska skogspolitiken. Det gäller t.ex. de s.k. FLEGT-förhandlingarna (Forest Law Enforcement Governance Trade) om skogsvårdslagstiftningens efterlevnad i länder utanför EU och handel med dessa länder, ramdirektivet för vatten samt det energipolitiska samarbetet. Sverige måste fortsätta att vara aktiv på den europeiska arenan samt i övrigt internationellt arbete.

3.6 Revisionens iakttagelser

Riksrevisionen har lämnat revisionsberättelse utan invändning för Skogsstyrelsen, dvs. har bedömt att årsredovisningen för räkenskapsåret 2006 i allt väsentligt är rättvisande.

Riksrevisionen har i rapporten Marklösen – Finns förutsättningar för rätt ersättning? (RiR 2005:15) granskat hur ett antal statliga myndigheter, däribland Skogsstyrelsen, handlägger marklösenärenden. Skogsstyrelsen har genomfört samtliga insatser som myndigheten redovisade till regeringen per den 30 juni 2006.

3.7 Politikens inriktning

Skogssektorns samhällsekonomiska betydelse är stor i Sverige jämfört med i många andra länder. Det är viktigt att den svenska skogen ger en uthålligt god avkastning och att skogen som naturresurs kan brukas utan att förbrukas. Vid biologisk produktion är det viktigt med långsiktighet i de politiska besluten. Skogssektorn är också viktig för sysselsättningen och för den regionala utvecklingen i flera regioner och den är beroende av en god infrastruktur.

Som ett led i att stärka jord-, skogs- och vattenbrukets konkurrenskraft bör de nuvarande gränserna för återbetalning av skatt på bränsle och återbetalning av skatt på el sänkas samt kompensation ges för den föreslagna höjningen av energiskatten på den diesel som används i arbetsmaskiner, se vidare avsnitt 5.7.1.1.

I 1993 års skogspolitiska beslut slogs det fast att skogspolitiken måste ges en långsiktig och ekologisk inriktning. Det framhölls också att det inte är möjligt eller rimligt att med alltför korta intervaller ändra grunderna för skogspolitiken mot bakgrund av det grundläggande kravet på god hushållning och med hänsyn tagen till de långa omloppstider (växttider) som gäller för den svenska skogen. Beslut som fattas i dag och åtgärder som vidtas i vår generation ger resultat först för kommande generationer. Samtidigt måste nya kunskaper få komma till uttryck i den konkreta utformningen och tillämpningen av skogspolitiken.

Statligt ekonomiskt stöd till skogsbruket är av begränsad omfattning. I princip lämnas endast sådant stöd till natur- och kulturmiljövårdsåtgärder som har en omfattning som går utöver

de krav som ställs i skogsvårdslagstiftningen. Det är viktigt att poängtera att den svenska modellen med en skogspolitik utan subventioner är närmast unik såväl i ett europeiskt som i ett globalt perspektiv. Denna princip kännetecknar även de skogsbruksstöd som finns i landsbygdsprogrammet.

I direktiven till den senaste utvärderingen och översynen av skogspolitiken (dir. 2004:70) var utgångspunkten att grunderna för den gällande skogspolitiken ligger fast. Utredaren har haft som uppgift att utvärdera och se över skogspolitiken så som den tillämpats de senaste tio åren och att lämna förslag till anpassningar och förbättrad måluppfyllelse. Regeringen planerar att lägga en proposition 2008 om skogspolitiken.

Utökade resurser behövs för att utveckla Sveriges klimat- och energipolitik. Därför satsar regeringen ytterligare 1 miljard kronor inom klimatområdet för perioden 2008 t.o.m. 2010. Insatserna kommer att genomföras inom den politik som rör miljö, skogs- och jordbruk samt energiområdena. De tillkommande insatserna omfattar för denna period (i miljoner kronor) klimatforskning (30), energieffektivisering (310), stöd till andra generationens biodrivmedel (120) och till internationellt forskningssamarbete (30), nationellt nätverk för vindbruk (40), hållbart uttag av biomassa i jord- och skogsbruk (40), klimatinvesteringar i andra länder (90), samt ett program för hållbara städer (340). I den klimatproposition som planeras till 2008 kommer den långsiktiga inriktningen på samtliga insatser och styrmedel av betydelse för klimatpolitiken att ses över i ett sammanhang.

Skogspolitiken har betydelse för arbetet med att minska klimatpåverkan. En ökad andel förnybar energi innebär en ökad efterfrågan på skogsråvara. EU:s mål för förnybar energi och biodrivmedel kommer ytterligare att öka efterfrågan på biomassa från den svenska skogen. Bioenergi från skogssektorn är en integrerad del av förädlingskedjan där biprodukter i ökande grad tas tillvara för energiproduktionen.

Regeringen anser att de två jämställda målen för skogspolitiken, ett produktionsmål och ett miljömål, är fortsatt viktiga. Skogspolitiken har betydelse för landsbygdens tillväxt och för uppfyllandet av den regionala utvecklingspolitikens mål. Inom politiken utgör de regionala tillväxtprogrammen centrala instrument för det långsiktiga arbetet för en hållbar regional utveckling.

Internationellt kommer regeringen att fortsätta verka för ett ekonomiskt, ekologiskt och socialt hållbart skogsbruk. Under 2006 beslutade EU:s ministerråd om en handlingsplan för skog och skogsbruk för perioden 2007–2011. Denna handlingsplan är en del av uppfyllandet av EU:s skogsstrategi från 1998. Skogsbruket påverkas ofta av beslut inom EU-gemensamma politikområden som miljöpolitiken och landsbygdspolitiken. Trots detta saknas ofta analyser på EU-nivå över vilka konsekvenser som beslut får för skogsnäringen. Handlingsplanen innehåller därför en förstärkning av EU-kommissionens interna struktur för frågor som berör skogsnäringen. I övrigt innehåller handlingsplanen främst redan beslutade åtgärder inom andra program som t.ex. LIFE+ och landsbygdsprogrammet samt åtgärder för ökat informations- och erfarenhetsutbyte.

Regeringen anser att EU:s insatser på skogsområdet även fortsättningsvis bör vara begränsade och att marknadsstörande stöd till skogsproduktion ska motverkas. För åtgärder inom områden innanför gemenskapspolitiken som berör skog och skogsbruk är det viktigt att konsekvenser för skogsnäringen inkluderas i beslutsunderlag samt att subsidiaritetsprincipen respekteras och tillämpas.

Att uppnå regeringens mål om att minska företagens administrativa börda med 25 procent till 2010 är en viktig uppgift.

3.8 Budgetförslag

3.8.1 41:1 Skogsstyrelsen

Tabell 3.3 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2006	Utfall	324 409	Anslags-sparande	7 997
2007	Anslag	326 014 ¹	Utgifts-prognos	328 013
2008	Förslag	328 971		
2009	Beräknat	336 608 ²		
2010	Beräknat	345 381 ³		

¹ Inklusivt tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/07:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 328 971 tkr i 2008 års prisnivå.

³ Motsvarar 328 971 tkr i 2008 års prisnivå.

Anslaget används för Skogsstyrelsens förvaltningskostnader. Regeringen bedömer att de

ökade ambitionerna inom EU och internationellt om ökat samarbete kring skogsfrågor kommer att ställa höga krav på svenskt deltagande. Det europeiska och internationella arbetet är därför en viktig del av myndighetens arbete.

Anslaget får användas för att medfinansiera kompetensutvecklingsinsatser enligt rådets förordning (EG) nr 1698/2005 av den 20 september 2005 om stöd för landsbygdsutveckling från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU).

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 3.4 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentlig-rättslig verksamhet	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt – kostnad)
Utfall 2006	192	165	27
Prognos 2007	175	120	55
Budget 2008	175	120	55

Tabell 3.5 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt – kostnad)
Utfall 2006	1 256 582	1 256 101	481
(varav tjänsteexport)	9 128	9 027	101
Prognos 2007	681 500	676 200	5 300
(varav tjänsteexport)	12 500	12 200	300
Budget 2008	336 000	338 000	-2 000
(varav tjänsteexport)	15 000	14 000	1 000

Skogsstyrelsen bedriver uppdragsverksamhet som, med undantag för verksamheten Gröna jobb, finansieras genom avgifter. Gröna jobb har huvudsakligen finansierats med medel från Arbetsmarknadsstyrelsen (AMS) och Rådet för europeiska socialfonden i Sverige (ESF-rådet).

Utfallet av uppdragsverksamheten för 2006 är till största delen beroende av de insatser som görs inom arbetsmarknadspolitikens ram. På grund av att arbetsmarknadsåtgärden Gröna jobb kommer att avvecklas under 2007 minskar prognostiserade och budgeterade intäkter och kostnader 2007 och 2008.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 328 971 000 kronor anvisas under anslaget 41:1 *Skogsstyrelsen* för 2008. För 2009 beräknas anslaget till 336 608 000 kronor och för 2010 till 345 381 000 kronor.

Tabell 3.6 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 41:1 Skogsstyrelsen

Tusental kronor

	2008	2009	2010
Anvisat 2007¹	326 014	326 014	326 014
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	2 957	10 594	19 367
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	328 971	336 608	345 381

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FIU10).

Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2007 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

3.8.2 41:2 Insatser för skogsbruket

Tabell 3.7 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2006	Utfall	364 252	Anslags-sparande	439 611
2007	Anslag	519 873 ¹	Utgifts-prognos	456 665
2008	Förslag	379 873		
2009	Beräknat	249 873		
2010	Beräknat	219 873		

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/07:FIU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget används för att täcka kostnader för statsbidrag enligt förordningen (1993:555) om statligt stöd till skogsbruket och finansierar bidrag till sådant ädellövskogsbruk som regleras särskilt i skogsvårdslagen (1979:429) och vissa natur- och kulturmiljövårdsåtgärder. Anslaget används också för att täcka kostnader för biotopskydd och naturvårdsavtal.

Anslaget används vidare för att täcka kostnader för statsbidrag enligt förordning (2005:229) om tillfälligt stöd för lagring av virke

och förordning (2006:171) om bidrag till anläggning av skog på områden med stormfälld skog samt statliga insatser för att övervaka och bekämpa skadeinsektspopulationen i de stormdrabbade områdena i södra Sverige.

Anslaget används också till insatser för skogens roll för klimatet, inklusive förbättrade förutsättningar för en ökad produktion av och ett hållbart uttag av biomassa. Vidare får anslaget användas för vissa administrationskostnader hos Skogsstyrelsen.

Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden

I hanteringen av vissa bidrag och ersättningar till skogsägare behöver ekonomiska förpliktelser kunna ingås som medför utgifter under kommande år. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2008 för anslaget 41:2 *Insatser för skogsbruket* ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare ingångna förpliktelser medför framtida behov av anslag om högst 30 miljoner kronor under 2009.

Tabell 3.8 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	Utfall 2006	Prognos 2007	Förslag 2008	Beräknat 2009	Beräknat 2010–
Ingående åtaganden	23 342	22 854	27 400	-	-
Nya åtaganden	15 669	18 525	20 000	-	-
Infriade åtaganden	16 157	13 979	17 400	30 000	-
Utestående åtaganden	22 854	27 400	30 000	-	-
Erhållet/föreslaget bemyndigande	32 800	27 400	30 000	-	-

Regeringens överväganden

Arbetet med att minska klimatpåverkan innebär en ökad efterfrågan på biomassa från den svenska skogen. Regeringen anser att anslaget ökas med 10 miljoner kronor 2008 och med 30 miljoner kronor 2009 till insatser för att stärka skogens roll för klimatet.

Efter stormen i södra Sverige i januari 2005 riskerade stora mängder stormfällda träd att förstöras. Om stora mängder stormfällt timmer blir kvar i skogen finns det risk för skador på stående skog genom angrepp av skadeinsekter som kan föröka sig i de stormfällda träden. Stormen Per som drabbade södra Sverige i januari 2007 har förvärrat situationen ytterligare. I de områden som drabbades av Gudrun fanns enligt Skogsstyrelsens beräkningar 180 000 hektar stormfällda områden varav ca 140 000 hektar är den skogsareal som måste återplanteras eller självföryngras efter stormen. Behov av stöd för återplantering av de stormdrabbade områdena bedömdes vara stort.

Riksdagen beslutade (prop. 2004/05:100, bet. 2004/05:FiU21, rskr. 2004/05:303 och prop. 2005/06:1, bet. 2005/06:MJU2, rskr. 2005/06:107) att medel bl.a. skulle avsättas till merkostnader för insektsövervakning, stöd för skogsbilvägar och andra enskilda vägar, stöd för lagring av stormfällt virke samt stöd till återplantering av de stormdrabbade områdena. För 2007 tillfördes anslaget 150 miljoner kronor för stöd till lagring och 150 miljoner kronor för stöd till återplantering. För 2008 tillförs anslaget 150 miljoner kronor för stöd till återplantering.

Regeringen följer utvecklingen noggrant för att snabbt kunna vidta åtgärder inom befintliga anslag.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 379 873 000 kronor anvisas under anslaget 41:2 *Insatser för skogsbruket* för 2008. För 2009 beräknas anslaget till 249 873 000 kronor och för 2010 beräknas anslaget till 219 873 000 kronor per år.

Tabell 3.9 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 41:2 Insatser för skogsbruket

Tusental kronor			
	2008	2009	2010
Anvisat 2007¹	519 873	519 873	519 873
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	-140 000	-270 000	-300 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	379 873	249 873	219 873

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

3.8.3 41:3 Internationellt skogssamarbete

Tabell 3.10 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
2006	Utfall	779	Anslags-sparande	660
2007	Anslag	1 397 ¹	Utgifts-prognos	1 080
2008	Förslag	1 397		
2009	Beräknat	1 397		
2010	Beräknat	1 397		

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/07:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget används bl.a. för det alleuropeiska skogssamarbetet, närområdessamarbete i skogsfrågor inom Östersjöregionen samt nordiskt samarbete. FN:s skogssamarbete i form av främst FN:s skogsforum, skogens roll i klimatkonventionen och FAO belastar också anslaget.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 1 397 000 kronor anvisas under anslaget 41:3 *Internationellt skogssamarbete* för 2008. För 2009 och 2010 beräknas anslaget till oförändrad nivå.

Tabell 3.11 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 41:3 Internationellt skogssamarbete

Tusental kronor

	2008	2009	2010
Anvisat 2007¹	1 397	1 397	1 397
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	1 397	1 397	1 397

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

3.8.4 41:4 Från EG-budgeten finansierade medel för skogsskadeövervakning

Tabell 3.12 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	11 813	Anslags-sparande	4 731
2006	Utfall	11 813	Anslags-sparande	4 731
2007	Anslag	10 056 ¹	Utgifts-prognos	11 441
2008	Förslag	5 964		
2009	Beräknat	5 964		
2010	Beräknat	5 964		

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/07:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget används i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2152/2003 av den 17 november 2003 om övervakning av skogar och miljösamspel i gemenskapen. Den nationella delen av finansieringen för denna verksamhet sker över anslaget 41:1 *Skogsstyrelsen*.

Regeringens överväganden

Från anslaget utbetalas stöd motsvarande EG:s finansiering av projekt för skogsskadeövervakning. Anslaget belastas när EG-kommissionen har utbetalat sin del.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 5 964 000 kronor anvisas under anslaget 41:4 *Från EG-budgeten finansierade medel för skogsskadeövervakning* för 2008. För 2009 och 2010 beräknas anslaget till oförändrad nivå.

Tabell 3.13 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 41:4 Från EG-budgeten finansierade medel för skogsskadeövervakning

Tusental kronor

	2008	2009	2010
Anvisat 2007¹	10 056	10 056	10 056
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	-4 092	-4 092	-4 092
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	5 964	5 964	5 964

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

4 Djurpolitik

4.1 Omfattning

Politikområdet omfattar verksamhet som avser djur som människan håller eller på annat sätt har tagit ansvar för samt den del av faunavården som avser viltvård.

Verksamhet vid Statens jordbruksverk med distriktsveterinärorganisationen, Statens veterinärmedicinska anstalt, Veterinära ansvarsnämnden, Naturvårdsverket, Sametinget och länsstyrelserna ingår i politikområdet.

Inom politikområdet Djurpolitik är det Jordbruksverkets och Statens veterinärmedicinska anstalts (SVA) uppgift att uppnå och vidmakthålla god djur- och folkhälsa. Ansvaret för djurskyddsfrågorna ligger sedan halvårsskiftet 2007 hos Jordbruksverket. Jordbruksverket disponerar medel för att genomföra program för att säkra djurhälsan, inklusive åtgärder för att säkra foderkvaliteten. Medel avsätts också till beredskap mot, samt förebyggande och bekämpande av, vissa smittsamma djursjukdomar och till obduktioner. Slutligen avsätts medel till olika övervaknings- och bekämpningsprogram för ett flertal djurslag. Jordbruksverkets veterinära fältverksamhet upprätthålls genom de statliga distriktsveterinärerna. Distriktsveterinärorganisationen finns etablerad på mer än 90 platser spridda över landet.

SVA är veterinärmedicinskt expert- och serviceorgan för myndigheter och enskilda. Arbetet bedrivs genom förebyggande, diagnostiserande och bekämpande av infektionssjukdomar hos husdjur. Vidare bidrar SVA:s forsknings- och

utvecklingsarbete till ökade kunskaper om risker i livsmedelskedjan och då bl.a. sjukdomar hos djur och smittämnen som kan överföras till människan.

Djurskyddsmyndigheten har fram till den 1 juli 2007 varit den centrala förvaltningsmyndigheten avseende djurskydd enligt djurskyddslagen. Till myndighetens uppgifter har även hört att genom information öka kunskapen om djurskyddslagstiftningen.

Länsstyrelserna utövar bl.a. tillsyn över veterinär verksamhet och har även visst ansvar för djurskydd, smittskydd och livsmedelssäkerhet inom länet. Vid Veterinära ansvarsnämnden prövas anmälningar som har gjorts mot veterinärer i deras yrkesutövning.

Sametingets och Naturvårdsverkets uppgifter inom djurpolitiken är bl.a. att lämna bidrag till åtgärder för att förebygga skada av vilt. Naturvårdsverket finansierar delar av den verksamhet inom SVA som rör analys av utvecklingen av sjukdomstillstånd hos vilda djurpopulationer. Naturvårdsverket är den centrala myndigheten för viltvård och jakt i landet. Därutöver har Svenska Jägareförbundet sedan 1938 regeringens uppdrag att leda delar av jakten och viltvården i landet.

Internationellt bedrivs arbetet särskilt inom ramen för EU, det nordiska samarbetet, Europarådet, OIE (Världsorganisationen för djurhälsa) och FAO (Food and Agriculture Organization of the United Nations). Myndigheterna inom politikområdet bidrar aktivt i detta arbete.

4.2 Utgiftsutveckling

Tabell 4.1 Utgiftsutveckling inom politikområdet

Miljoner kronor

	Utfall 2006	Budget 2007 ¹	Prognos 2007	Förslag 2008	Beräknat 2009	Beräknat 2010
<i>Anslag inom utgiftsområde 23</i>						
42:1 Statens veterinärmedicinska anstalt	102,9	102,1	102,7	105,4	107,9	110,6
42:2 Bidrag till distriktsveterinärorganisationen	96,8	97,8	96,0	98,5	100,9	103,6
42:3 Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder	14,0	14,7	14,4	19,7	14,7	14,7
42:4 Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar	189,2	174,3	176,5	124,3	124,3	124,3
42:5 Ersättningar för viltskador m.m	85,9	91,0	92,8	91,0	91,0	91,0
2007 23 42:6 Djurskyddsmyndigheten	87,1	62,8	65,1	-	-	-
Totalt för utgiftsområde 23	575,9	542,7	547,6	439,0	438,8	444,3
Totalt för politikområde Djurpolitik	575,9	542,7	547,6	439,0	438,8	444,3

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/07:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

4.3 Mål

Målet för politikområdet är ett gott djurskydd och ett gott hälsotillstånd bland djur i människans tjänst och att viltstammarna förvaltas på ett sådant sätt att oacceptabla skador på människor och egendom inte uppstår.

4.4 Resultatredovisning

4.4.1 Indikatorer

Regeringen har valt att redovisa åtta indikatorer för en bedömning av måluppfyllelsen inom politikområdet. För en bedömning av djurhälsan används följande indikatorer: indikator 1 andel hälsokontrollerade slaktsvin, indikator 2 andel registrerade sjukdomsanmärkningar på svin vid slakt (används inte i år), indikator 3 andel registrerade fall av juverinflammation hos mjölkkor, indikator 4 antibiotikaresistens i djurhållning samt indikator 5 antal utbrott av salmonella och övriga smittsamma djursjukdomar. För en bedömning av situationen på djurskyddsområdet används följande indikatorer: indikator 6 försöksdjursanvändningen (används inte i år) och indikator 7 andel kommuner med tillsynsplan. Viltvårdens mål följs upp genom indikator 8 större förändringar i avskjutningsstatistiken.

4.4.2 Resultat

Djurhälsa och folkhälsa

År 2006 präglades av de tidigare redovisade fallen av aggressiv fågelinfluensa i främst sydöstra Sverige under våren 2006 samt Sveriges första och hittills enda fall av BSE den 28 februari samma år. På den positiva sidan konstateras att Jordbruksverkets och SVA:s insats för att begränsa spridningen och informera allmänhet och medier fungerade mycket bra. Farhågan om nya utbrott av fågelinfluensa i och med flyttfågelstrecken 2007 har inte besannats i Sverige, dock har enstaka utbrott rapporterats i övriga Europa.

Generellt är djurhälsoläget gott i Sverige även om några oroande händelser har inträffat. Andelen hälsokontrollerade slaktsvin ligger fortsatt på samma höga nivå (90 procent). Negativt är att andelen svinbesättningar med indragna hälsodeklarationer ökat kraftigt från 1,6 procent 2005 till 9,9 procent 2006, framför allt på grund av den nya sjukdomen PMWS (Postweaning Multisystemic Wasting Syndrome). Under sommaren 2007 har några svenska svinbesättningar för första gången drabbats av virusjukdomen PRRS (Porcine Reproductive and Respiratory Syndrome).

Statistiken över andelen juverinflammationer hos mjölkkor från den senaste femårsperioden tyder på sjunkande trend efter ett framgångsrikt förebyggande hälsoarbete (se tabell 4.2).

Tabell 4.2 Andel juverinflammationer hos mjölkkor

Procent

Per 100 avslutade/avbrutna laktationer	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06
Andel juverinflammationer hos SRB	15,0	14,5	14,5	16,2	13,8
Andel juverinflammationer hos SLB	19,7	19,3	18,5	18,5	17,4

Mängden antibiotika som används i den svenska djurhållningen ligger på en stabil och tämligen låg nivå. Användningen av antibiotika till odlad laxfisk har dock ökat kraftigt från 2005 till 2006 (från 1,7 gram aktiv substans per ton producerad laxfisk till 2,8 gram). Variationen förklaras med att förbrukningen ökar om vädret är ofördelaktigt för fiskodling, vilket var fallet 2006. Ökningen 2006 skedde dock från en låg nivå. Den tidigare kraftiga ökningen av vankomycinresistenta enterokocker (VRE) bland slaktkyckling förefaller ha stannat av men på en hög nivå jämfört med 2000 då VRE påträffades hos mindre än en procent av de provtagna slaktkycklingarna (se tabell 4.3). VRE ger inga symptom hos djuren. Det är däremot oroande att resistenta bakterier finns i livsmedelsproducerande djur då denna resistens kan spridas till bakterier hos människan. Bakterien dödas dock vid korrekt tillagning av livsmedlet.

Tabell 4.3 Antibiotikaförsäljning och vankomycinresistens

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Försäljning av antibiotika till djur, kg aktiv substans	17 079	17 295	17 266	15 992	16 089	16 389	17 164
Andel slaktkycklingar med vankomycinresistenta enterokocker	<1	7	24	- ¹	36	41	29

¹ Data saknas.

Under 2006 påvisades för första gången meticilinresistenta staphylokokker (MRSA) hos hundar i Sverige. Dessa fynd var inte förvånande eftersom liknande fall har påvisats i andra länder men likafullt mycket oroande. MRSA kan smitta mellan djur och människa. MRSA kan ge upphov till s.k. sjukhussjuka som är mycket svårbehandlad.

På regeringens uppdrag har Jordbruksverket sammanställt den första rapporten över användning av läkemedel till djur indelad efter djurslag. Rapporteringen ska göras årligen och förväntas bidra till att uppfylla målet att läkemedelsanvändningen till djur i Sverige ska vara säker och begränsad.

Nitton djurbesättningar drabbades av salmonella under 2006. Det totala antalet är ganska stabilt jämfört med föregående år. Salmonella i foder från en foderleverantör var också ett problem under 2005 och 2006. Totalt provtogs 231 svinbesättningar och salmonella påvisades i foder hos 29 besättningar. På grund av förebyggande arbete, omfattande övervakningsprogram och effektiv bekämpning kan Sverige upprätthålla sin särställning inom EU för skyddsnivån mot salmonella.

Vid fem tillfällen har, vid smittspårning av humanfall med infektion av verotoxinbildande E.coli-bakterier (VTEC, EHEC), smittan kunnat härledas till djurbesättningar. Detta är en smitta som kan få allvarliga konsekvenser för de drabbade och SVA har tillsammans med Livsmedelsverket och Jordbruksverket på regeringens uppdrag genomfört ett arbete för att skaffa ytterligare kunskap om smittvägarna.

Smittläget gällande epizootier ligger på i stort sett samma låga nivå som tidigare år (tio utbrott 2006 jämfört med sju utbrott årligen de närmast föregående åren).

Distriktsveterinärorganisationen har tillhandahållit akut djursjukvård och förebyggande djurhälsovård samt fungerat som beredskapsorganisation. Antalet behandlingar av sällskapsdjur och hästar förefaller att öka medan behandlingar av animalieproducerande djur tenderar att minska jämfört med 2004.

Ett omfattande arbete har pågått under ett antal år på EU-nivå för att modernisera och förbättra regelverket för foder- och livsmedels-säkerhet, foder- och livsmedelshygien, skydd mot skadegörare samt offentlig kontroll över regelverken inom områdena foder, livsmedel, djurhälsa och djurskydd. Den svenska lagstift-

ningen har anpassats till de nya EG-bestämmelserna genom ändringar som trädde i kraft vid halvårsskiftet 2006.

Våren 2006, under pågående utbrott av fågelinfluensa, togs ett stort antal beslut av Europeiska kommissionen om åtgärder för att förhindra spridning av fågelinfluensa inom EU. Sverige har deltagit aktivt och arbetat för att främja riskbaserade beslut.

Under 2006 har det, mot bakgrund av det allmänt förbättrade BSE-läget inom EU, pågått ett översynsarbete av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 999/2001 om fastställande av bestämmelser för förebyggande, kontroll och utrotning av vissa typer av transmissibel spongiform encefalopati (TSE). Bland annat innebär de nya bestämmelserna att medlemsstater med en gynnsam BSE-situation kan begära omprövning av sitt övervakningsprogram. Sverige avser att begära en omprövning så snart kriterierna för en sådan fastställts.

Ett nytt direktiv om djurhälsokrav för djur och produkter från vattenbruk och om förebyggande och bekämpning av vissa sjukdomar hos vattenlevande djur, rådets direktiv 2006/88/EG, beslutades under hösten 2006. Direktivet medger fortsatt möjligheter för Sverige att få särskilt skydd i framtiden (tilläggs-garantier) så att vårt goda hälsoläge inom vattenbruket kan bevaras.

Arbetet med att genomföra gemenskapens zoonoslagstiftning fortsätter. Under 2006 har mål för minskning av salmonella hos värphöns (kommissionens förordning (EG) nr 1168/2006) fastslagits.

Veterinärutredningens slutbetänkande SOU 2007:24 Veterinär fältverksamhet i nya former har överlämnats under våren 2007 och bereds för närvarande i Regeringskansliet.

Djurskydd

Från och med den 1 juli 2007 ligger ansvaret för verksamhetsområdet djurskydd hos Jordbruksverket efter det att Djurskyddsmyndigheten har avvecklats. Förändringen syftar till en mer kostnadseffektiv djurskyddsverksamhet. Lagstiftningen är i sak oförändrad.

För att bedöma måluppfyllelsen för området djurskydd används indikatorn andel kommuner med kontrollplan för djurskydd. År 2006 hade 88 procent av landets kommuner en kontrollplan

för djurskyddsarbetet, vilket är oförändrat jämfört med föregående år.

Det är i huvudsak kommunerna som genomför den direkta djurskyddskontrollen. Antalet årsarbetskrafter som avsätts för djurskyddskontrollen på lokal nivå ökade med ca 5 procent jämfört med 2005 och antalet inspekterade djurskyddskontrollobjekt utan anmärkning i förhållande till antalet inspekterade objekt var 50 procent under 2006. Detta innebär att den kommunala djurskyddskontrollen fortsätter att förstärkas. På regional nivå är länsstyrelserna kontrollmyndighet. Antalet länsstyrelsebeslut om förbud att ha hand om djur och om omhändertagande av djur har ökat med 17 respektive 6 procent sedan 2005.

Djurskyddsmyndighetens arbete med samordning och vägledning av djurskyddskontrollen har främst skett genom utbildning och rådgivning av regionala och lokala tillsynsmyndigheter samt genom utarbetande av checklistor för djurskyddskontrollen. Djurskyddsmyndigheten har vidare bl.a. utarbetat en ny föreskrift om djurskyddskontroll i syfte att öka enhetligheten och för att djurskyddskontrollen ska bli effektivare, mer rättssäker och tydligare.

Översynen av befintliga föreskrifter har fortsatt så att föreskrifter tagits bort, uppdaterats, förtydligats och slagits samman. I referensgrupper med näringen och intresseorganisationer har det diskuterats om möjligheter, problem, egenkontroll och gemensamma mål.

Under 2006 prövades i landets sju djurförsöksetiska nämnder 1 659 ansökningar om godkännande av djurförsök. Detta är i nivå med föregående år. Djurskyddsmyndigheten inledde ett arbete för ökad effektivitet och förenkling av nämndernas arbete genom att utarbeta ett elektroniskt ansökningsformulär och en databas över prövade ärenden. Arbetet med att öka medvetenheten om etiska frågor med anknytning till djurförsöksverksamhet har bedrivits bl.a. genom utbildningsverksamhet för ledamöter i de djurförsöksetiska nämnderna.

Under 2006 har Djurskyddsmyndigheten lämnat stöd till projekt om bl.a. utformning av inredda burar till värphöns och djurtransporter. Vidare har myndigheten från djurskyddssynpunkt prövat och godkänt tre nya tekniska system rörande hönhållning. Stöd har även lämnats till forskning och utveckling som syftar till ökad kunskapsuppbyggnad om djurskydd och djurhållning, särskilt i syfte att förebygga

djurskyddsproblem. Ett annat område som beviljats stöd är utveckling av alternativa metoder till djurförsök. De projekt som fått stöd ska både ha hög vetenskaplig kvalitet och bedömas bidra till att försöksdjursanvändningen kan förfinas, minskas eller ersättas.

De register som finns på djurområdet ska vara användbara och lättillgängliga. Arbetet med att informera hundägare om skyldigheten att registrera sin hund i det Centrala hundregistret har fortsatt. Avgifterna för registrering har sänkts från 150 kronor till 70 kronor.

Inom EU har ministerrådet efter ett aktivt arbete av bl.a. den svenska regeringen antagit minimiregler för skydd av slaktkycklingar (rådets direktiv 2007/43/EG).

EU-arbetet på djurskyddsområdet har under 2006 i hög grad präglats av verksamhet kring kommissionens nya handlingsplan för djurskydd och djurens välfärd som sträcker sig från 2006 till 2010. Kommissionens djurskyddsarbete ska grunda sig på planen under denna period. Handlingsplanen definierar gemenskapens politiska inriktning på fortsatt höga djurhållningskrav samt att förbättra samordningen av befintliga resurser. I handlingsplanen överväger kommissionen att inrätta ett europeiskt centrum för att bl.a. samordna och sprida forskning om djurskydd. Sverige har givit sitt stöd till att ett sådant centrum inrättas.

I november 2006 presenterade kommissionen ett förslag till förordning med förbud mot import, export och handel med hund- och kattpäl. Sverige har sedan 2002 verkat för ett sådant förbud. En överenskommelse har nåtts mellan Europaparlamentet och rådet. Det formella beslutet kommer att tas under hösten 2007.

På internationell nivå har Sverige bidragit till förbättringar av Europarådets och OIE:s (Världorganisationen för djurhälsa) konventioner och riktlinjer för skydd av djur.

Viltvård

Samtliga jägare över 18 år och de ungdomar under 18 år som har tillstånd att inneha skjutvapen för jaktändamål måste lösa jaktkort, dvs. betala en avgift till Viltvårdsfonden. Medlen i Viltvårdsfonden används för att främja viltvården och andra liknande ändamål som är förenliga med syftet med jaktlagen. För att vända en flerårig negativ utveckling för behållningen av

fonden höjde regeringen viltvårdsavgiften från 200 kronor till 300 kronor under våren 2007.

Svenska Jägareförbundets s.k. allmänna uppdrag att leda delar av jakten och viltvården i Sverige preciserades 2005. Som ett resultat av ett tillägg i uppdraget 2006 ska förbundet särskilt prioritera arbetet med en högre jaktsäkerhet.

Kommerskollegium och kommissionen gjorde regeringen uppmärksam på att de svenska reglerna för upplåtelse av småviltsjakt ovan odlingsgränsen och på renbetesfjällen kan strida mot EG-fördraget. Regeringen ändrade av denna anledning den 22 mars 2007 3 § rennäringsförordningen (1993:384) så att det indirekt diskriminerande kravet på folkbokföringsort i Sverige togs bort.

Under våren 2007 har regeringen utformat en särskild förordning med koppling till 28 § jaktförordningen (1987:905), vilken anger att det under försöksperioden den 1 maj 2007–1 maj 2009 är tillåtet att döda ett rovdjur om det angriper och skadar tamdjur eller om det är uppenbart att ett sådant angrepp är omedelbart förestående. Den 1 juli 2006 inrättades s.k. rovdjursakutgrupper i Dalarnas och Värmlands län. Arbetet med dessa grupper har bl.a. möjliggjort ökad närvaro för länsstyrelsen vid akuta skydds jaktssituationer såväl i de egna som i angränsande län, bidragit till ökad lokal delaktighet i rovdjursförvaltningen samt möjliggjort ökat samarbete med andra myndigheter i dessa frågor.

Av de mål som riksdagen beslutade för rovdjursstammarna 2001 är det endast björnen som har uppnått sin miniminivå på 100 föryngringar per år. Nedan redovisas ungefärligt antal föryngringar av de övriga stora rovdjursarterna ställt i jämförelse med riksdagens mål. Lodjur 245 (300) föryngringar, varg 15 (20) föryngringar, järv 70 (90) föryngringar samt kungsörn 560 (600) häckande par.

Avskjutningsstatistiken kan användas för att analysera viltstammarnas utveckling i grova drag. För landet som helhet redovisar Svenska Jägareförbundet en ökande avskjutning av arterna kronhjort, dovhjort, grågäss och vildsvin samt en vikande avskjutning av bl.a. rådjur och älg. Lokalt och regionalt kan arterna visa motsatt utveckling.

4.4.3 Analys och slutsatser

Inom djurhälsoområdet noteras två parallella trender. Å ena sidan kan konstateras att djurhälsoläget generellt sett är gott, å andra sidan att 2006 präglades av fall av för Sverige nya sjukdomar (fågelinfluensa och BSE), liksom av ett större utbrott av salmonellasmitta i foder.

Det allmänt sett goda djurhälsoläget har sin grund i ett långsiktigt förebyggande arbete, liksom goda rutiner för bekämpande. De senare har befunnits vara hållbara och ansvariga myndigheter uppvisade god beredskap för kris hantering av utbrotten som också delvis sammanföll i tid.

Risken för stora utbrott eller fall av för Sverige nya sjukdomar också i framtiden måste dock tas på allvar. Den svenska djurhållningen genomgår förändringar som innebär att produktionen blir mer koncentrerad till stora besättningar. Dessa är kostsammare och svårare att sanera. Produktionssystem som innebär förflyttning av djuren medför också ökad risk för smittspridning mellan besättningar. En ytterligare riskfaktor är att hälso läget internationellt sett är oroande.

Mot bakgrund av utvecklingen under 2006 är det viktigt att Sverige fortsatt agerar i olika internationella sammanhang och inom EU för att i samarbete med andra länder utarbeta kostnadseffektiva system för hantering av hälsorisker och utbrott. Sveriges ambition har visat sig vara värdefull, t.ex. i årets arbete med en planerad policy för djurhälsa som väntas bli ett viktigt instrument för att hantera situationen inom EU. Inom landet är det viktigt att ansvariga myndigheter upprätthåller en aktiv omvärldsbevakning och att rutiner för beredskap hålls aktuella.

Trots en i internationell jämförelse gynnsam situation avseende antibiotikaresistens så är utvecklingen i Sverige oroande. Vankomycinresistenta bakterier hos slaktkycklingar har blivit verklighet på bara några år och de under 2006 upptäckta fallen av MRSA hos hundar inger stark oro. Ytterligare kunskapsuppbyggnad och en tydlig samordning mellan de ansvariga myndigheterna är viktigt för att kunna bromsa utvecklingen.

Under 2006 har djurskyddsarbetet förankrats i näringen genom arbetet med att uppdatera och förenkla föreskrifter. Länsstyrelsernas kontroll är tillfredsställande men på kommunal nivå varierar kontrollnivån mellan kommunerna, vilket

bör leda till åtgärder framöver. Det går inte att säga om ökningen av länsstyrelsernas beslut om förbud eller omhändertagande beror på att djurskyddet har försämrats eller att kontrollen blivit effektivare varför utvecklingen fortsatt bör följas upp.

I referensgrupper med näringen och intresseorganisationer har bl.a. möjligheter, problem, egenkontroll och gemensamma mål tagits fram och diskuterats inom ramen för det regelförenklingarbete som Djurskyddsmyndigheten genomförde.

I den nya organisationen där djurskyddsfrågorna överförts till Jordbruksverket är avsikten att arbeta integrerat djurslagsvis med djurskydd och djurhälsa, vilket förväntas leda till samverkansfördelar och effektivisering.

Den tidsbegränsade förordningen (2007:127) med särskilda bestämmelser om skyddsåtgärder vid rovdjursangrepp som har fogats till 28 § jaktförordningen (1987:905) syftar till att öka den allmänna acceptansen för rovdjur hos jägare och andra grupper av tamdjursägare, eftersom utökade möjligheter ges att agera i händelse av rovdjursangrepp. Naturvårdsverket har fått i uppdrag att bevaka utfallet av ändringen. I fråga om rättstillämpningen ska uppdraget ske i samråd med Rikspolisstyrelsen och Åklagarmyndigheten. Uppdraget ska redovisas senast den 31 januari 2009.

Regeringen har även för avsikt att utvärdera rovdjursakutgruppernas arbete.

Regeringen drar slutsatsen att måluppfyllelsen inom djurpolitiken är förhållandevis god.

4.5 Revisionens iakttagelser

Riksrevisionen bedömer att Jordbruksverkets, Statens veterinärmedicinska anstalts och Djurskyddsmyndighetens årsredovisningar för 2006 i allt väsentligt är rättvisande.

4.6 Politikens inriktning

Området karaktäriseras av att det till delar grundar sig på biologisk produktion. För frågor som rör biologisk produktion är det viktigt med långsiktighet i de politiska besluten.

Regeringen lägger stor vikt vid förebyggande åtgärder och kontrollprogram där aktiva producenter i samarbete med myndigheterna skapar förutsättningar för ett gott djurhälsotillstånd och djurskydd. EG-lagstiftningen om djurskydd, djurhälsa, foder och livsmedel medför principer och arbetssätt för de olika kontrollmyndigheterna. Myndigheterna ska utarbeta kontrollvägledningar som vilar på gemenskapsprinciperna, utbilda personal vid de lokala kontrollmyndigheterna samt ge stöd och råd till företag, kommuner och länsstyrelser.

Att uppnå regeringens mål om att minska företagens administrativa börda med 25 procent till 2010 är en viktig uppgift.

Regeringen önskar stärka det svenska jordbrukets konkurrenskraft och dess möjligheter att bidra till tillväxten. Detta uppnås bl.a. genom att ta bort ett antal register-, kontroll- och ansökningsavgifter. Dessa åtgärder innebär förutom minskade kostnader för näringen även en minskad administrativ börda. Detta behandlas ytterligare i avsnitt 5.7 under Livsmedelspolitik.

Bland annat den förprovning som länsstyrelserna gör vid byggnation av djurstallar bör framgent finansieras med allmänna medel. Regeringen avser att återkomma till riksdagen med förslag på ändring i djurskyddslagen om beräkningen av den särskilda avgift som ska tas ut av den som underlåter att förprova stall eller andra förvaringsutrymmen för djur.

Regeringen bereder frågan om ett eventuellt överförande av djurskyddskontrollen samt kontrollen av foder och livsmedel i primärproduktionen till statlig regi fr.o.m. 2009. Länsstyrelserna kan komma att bli aktuella som utförare av kontrollerna. Regeringens bedömning är att en kontroll i statlig regi bör finansieras med allmänna medel. Regeringen avser att återkomma till riksdagen i frågan.

Regeringen anser att arbetet mot ökad antibiotikaresistens bland djur är viktigt då en ökande antibiotikaresistens på sikt är ett hot mot såväl djur- som folkhälsan. För att stärka detta arbete föreslår regeringen att Statens veterinärmedicinska anstalt tillförs medel för en strategigrupp för rationell antibiotikaanvändning och minskad antibiotikaresistens inom veterinärmedicin och livsmedel (Strama VL).

Sverige ska ha ett fortsatt gott djurskydd. Regeringens ambition är att djurskyddsverksamheten ska effektiviseras och göras mer ändamålsenlig. Det finns utrymme för regelförenkling på

djurskyddsområdet, förutsatt att en relevant forskning leder till utformande av fungerande välfärdsparemetrar. För att stödja denna utveckling krävs forskning och utveckling. Vidare krävs stöd till prövning av nya tekniska system i djurhållningen.

Som framgår av budgetförslaget rörande anslaget 25:1 *Sveriges lantbruksuniversitet* anser regeringen att ett nationellt centrum för djurskyddsforskning bör inrättas vid SLU.

En annan viktig uppgift inom arbetet med djurskydd är att verka för att användningen av försöksdjur begränsas. Detta sker bl.a. genom att forskningsstöd årligen lämnas för utveckling av alternativa metoder till djurförsök.

Ett aktivt engagemang inom EU och i internationellt samarbete står fortsatt centralt och är av största betydelse för att uppnå ett gott djurhälsoläge och en god djurskyddsnivå i såväl Sverige som i övriga EU. Inom EU väntas särskilt frågan om en ny djurhälsopolicy samt handlingsplan för djurskydd att stå i fokus. Kommissionen överväger i detta sammanhang att inrätta ett europeiskt centrum för djurskydd. Regeringen stödjer inrättandet av ett sådant centrum.

Viltvården syftar till att förvalta de arter som tillhör landets viltbestånd samt, utöver inhemska fåglar, även de fågelarter som tillfälligt förekommer naturligt i landet. Risken för viltskador ska motverkas genom skadeförebyggande åtgärder och jakt.

Utredningen om effekterna av rovdjurstammarnas utveckling (dir. 2006:7) har i uppdrag att bl.a. se över ersättningarna för skada av rovdjur. Utredningen ska redovisas senast den 1 december 2007. Regeringen har även för avsikt att med ledning av utredningen av älgförvaltningen (dir. 2005:142) se över och vid behov förändra dagens älgförvaltning.

4.7 Budgetförslag

4.7.1 42:1 Statens veterinärmedicinska anstalt

Tabell 4.4 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
2006	Utfall	102 915	Anslags-sparande	3 011
2007	Anslag	102 108 ¹	Utgifts-prognos	102 744
2008	Förslag	105 414		
2009	Beräknat	107 868 ²		
2010	Beräknat	110 644 ³		

¹ Inklusivt tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/07:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 105 414 tkr i 2008 års prisnivå.

³ Motsvarar 105 414 tkr i 2008 års prisnivå.

Anslaget används för Statens veterinärmedicinska anstalts (SVA) förvaltningskostnader. SVA är veterinärmedicinskt expert- och serviceorgan för myndigheter och enskilda och utreder bl.a. uppkomst, orsak och spridningssätt av sjukdomar hos djur. SVA:s uppgift är att uppnå och vidmakthålla en god djur- och folkhälsa. Arbetet bedrivs genom direkta förebyggande, diagnostiserande och bekämpande åtgärder rörande infektionssjukdomar hos djur samt genom forskning och utbildning inom dessa områden.

SVA medverkar vid bekämpande av utbrott av epizootiska och zoonotiska sjukdomar och ansvarar för Zoonoscentrum i Sverige.

SVA är nationellt veterinärmedicinskt laboratorium samt bl.a. internationell expertfunktion ("Collaborating Centre") för bioteknologibaserad diagnostik av infektionssjukdomar inom veterinärmedicinen inom ramen för OIE. SVA är även utsett till gemenskapens referenslaboratorium (CRL) för campylobacter.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 4.5 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor			
Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt – kostnad)
Utfall 2006	240 800	235 576	5 224
Prognos 2007	240 000	240 000	0
Budget 2008	248 000	248 000	0

SVA:s verksamhet består av anslagsfinansierade myndighetsuppgifter, avgiftsfinansierad uppdragsverksamhet och forskning. Avgifterna disponeras av myndigheten.

Uppdragsverksamhetens intäkter inklusive uppdragsforskning har jämfört med 2005 ökat från 207,5 miljoner kronor till 240,8 miljoner kronor 2006. Denna ökning beror främst på ökade externa bidrag medan uppdragsdiagnostikens omfattning är tämligen oförändrad.

Regeringens överväganden

För att förstärka SVA:s arbete rörande frågor om antibiotikaresistens föreslår regeringen att anslaget tillförs 2,5 miljoner kronor. Finansiering sker genom att anslaget 43:10 *Livsmedelsverket* föreslås minska med motsvarande belopp.

Ett program för att följa och analysera utvecklingen av sjukdomstillstånd hos vilda djurpopulationer genomförs i samråd med Naturvårdsverket. Det finansieras med medel från det under utgiftsområde 20 uppförda anslaget 34:3 *Åtgärder för biologisk mångfald* med 3 miljoner kronor. Vidare får ytterligare högst 3 miljoner kronor under samma anslag användas för akuta åtgärder avseende sjukdomstillstånd bland vilda djurpopulationer.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 105 414 000 kronor anvisas under anslaget 42:1 *Statens veterinärmedicinska anstalt* för 2008. För 2009 och 2010 beräknas anslaget till 107 868 000 kronor respektive 110 644 000 kronor.

Tabell 4.6 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 42:1 Statens veterinärmedicinska anstalt

Tusental kronor

	2008	2009	2010
Anvisat 2007¹	102 108	102 108	102 108
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	806	3 202	5 912
Beslut	2 500	2 558	2 624
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	105 414	107 868	110 644

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2007 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

4.7.2 42:2 Bidrag till distriktsveterinärorganisationen

Tabell 4.7 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2006	Utfall	96 810	Anslags-sparande	0
2007	Anslag	97 784 ¹	Utgifts-prognos	96 031
2008	Förslag	98 544		
2009	Beräknat	100 903 ²		
2010	Beräknat	103 588 ³		

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/07:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 98 544 tkr i 2008 års prisnivå.

³ Motsvarar 98 544 tkr i 2008 års prisnivå.

Anslaget används för statens bidrag till distriktsveterinärorganisationen (DVO) och för att minska avlägset boende djurägares veterinärkostnader avseende livsmedelsproducerande djur. Jordbruksverket är chefsmyndighet för DVO.

DVO är avpassad främst för att tillgodose behovet av sjuk- och hälsovård hos djur inom animalieproduktionen och hos hästar som används i jord- och skogsbruket. Om det finns djurskyddsskäl eller där annan veterinärvård inte kan anvisas är en distriktsveterinär skyldig att även tillhandahålla djursjukvård för övriga djur. DVO ska, i samarbete med bl.a. den av lantbruksnäringen organiserade hälsokontrollverksamheten, medverka vid förebyggande åtgärder, delta i kontroll- och bekämpningsprogram samt utföra officiella veterinäruppgifter.

DVO finansieras i första hand av djurägarna och i övrigt av anslag över statsbudgeten. Kostnaderna för jourverksamhet utgör en betydande del av anslaget.

Under anslaget anvisas även medel för att minska avlägset boende djurägares veterinärkostnader för vård av livsmedelsproducerande djur. Dessa medel får disponeras till veterinär inom DVO eller till annan veterinär som arbetar under liknande former.

Enligt förordningen (1994:1313) om avgifter vid veterinär yrkesutövning meddelar Jordbruksverket föreskrifter om avgifter vid sådan veterinär yrkesutövning som står under verkets tillsyn och som avser arbetsuppgifter som utförs av en distriktsveterinär eller av annan veterinär på grund av en föreskrift eller ett myndighetsförordnande.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet**Tabell 4.8 Offentligrättslig verksamhet**

Tusental kronor

Offentlig-rättslig verksamhet	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt – kostnad)
Utfall 2006	4 143	4 143	0
Prognos 2007	4 821	4 821	
Budget 2008	4 821	4 821	

Tabell 4.9 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt – kostnad)
Utfall 2006	424 447	425 874	-1 377
Prognos 2007	445 797	450 570	-4 772
Budget 2008	450 570	450 570	0

Av tabellerna framgår storleken på DVO:s avgiftsbelagda verksamhet, vilken finansierar större delen av DVO.

Regeringens överväganden

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 98 544 000 kronor anvisas under anslaget 42:2 *Bidrag till distriktsveterinärorganisationen* för 2008. För 2009 och 2010 beräknas anslaget till 100 903 000 kronor respektive 103 588 000 kronor.

Tabell 4.10 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 42:2 Bidrag till distriktsveterinärorganisationen

Tusental kronor

	2008	2009	2010
Anvisat 2007¹	97 784	97 784	97 784
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	760	3 119	5 804
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	98 544	100 903	103 588

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2007 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

4.7.3 42:3 Djurhäsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder¹**Tabell 4.11 Anslagsutveckling**

Tusental kronor

År	Utfall	Utveckling	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2006	Utfall	14 025	730	
2007	Anslag	14 708 ²		14 444
2008	Förslag	19 708		
2009	Beräknat	14 708		
2010	Beräknat	14 708		

¹ Anslaget har bytt namn från *Djurhäsovård* till *Djurhäsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder*.

² Inklusive tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/07:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslagets ändamål är att finansiera arbete för djurhäsovård i form av förebyggande hälso-kontroll och djursjukdatasystem. Insatser ska begränsa skadeverkningarna av djursjukdomar och förebygga spridning av smittsamma djursjukdomar som kan överföras till både djur och människor.

Anslaget används även för djurskyddsfrämjande åtgärder, såsom forskning och utveckling m.m. inom djurskyddsområdet rörande djurskydd och utarbetande av metoder som kan ersätta djurförsök samt till prövning av nya tekniska system i djurhållningen.

Anslaget används även för stöd till biodling och till djursjukdata.

Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tabell 4.12 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	Utfall 2006	Prognos 2007	Förslag 2008	Beräknat 2009	Beräknat 2010–
Ingående åtaganden	1 725	1 775	1 775	-	-
Nya åtaganden	1 798	1 775	1 775	-	-
Infriade åtaganden	1 748	1 775	1 775	1 775	-
Utestående åtaganden	1 775	1 775	1 775	-	-
Erhållet/föreslaget bemyndigande	2 000	2 000	1 775	-	-

Det av EU till hälften medfinansierade treåriga honungsprogrammet, totalt omfattande 13,5 miljoner kronor, beviljas för ett år i taget och löper i enlighet med EU:s budgetår under perioden den 16 oktober till den 15 oktober nästföljande år. För 2008–2010 har ett nytt svenskt honungsprogram godkänts av EU. Programmet kommer att utökas från 4 miljoner kronor 2008 till 4,5 miljoner kronor 2009 respektive ytterligare 5 miljoner kronor 2010. Detta innebär att staten behöver åta sig framtida förpliktelser som inte ryms inom ramen för redan beviljat anslag.

Av denna anledning föreslås att regeringen bemyndigas att under 2008 för ramanslaget 42:3 *Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder* fatta beslut som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 1 775 000 kronor under 2009.

Regeringens överväganden

Regeringens ambition är att djurskyddsverksamheten ska effektiviseras och göras mer ändamålsenlig. För att stödja denna utveckling föreslår regeringen att anslaget ökas med 5 miljoner kronor 2008. Medlen är avsedda att gå till forskning och utveckling rörande djurskydd, utarbetande av metoder som kan ersätta djurförsök samt till prövning av nya tekniska system i djurhållningen.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 19 708 000 kronor anvisas under anslaget 42:3 *Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder* för 2008. För 2009 och 2010 beräknas anslaget till 14 708 000 kronor.

Tabell 4.13 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 42:3 Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder

Tusental kronor

	2008	2009	2010
Anvisat 2007¹	14 708	14 708	14 708
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	5 000		
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	19 708	14 708	14 708

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

4.7.4 42:4 Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar

Tabell 4.14 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags- sparande	Utgifts- prognos
2006	189 242	1 645	
2007	Anslag	174 349 ¹	176 503
2008	Förslag	124 349	
2009	Beräknat	124 349	
2010	Beräknat	124 349	

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/07:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget används för bekämpande av och beredskap mot smittsamma husdjursjukdomar varvid ersättning lämnas enligt epizootilagen (1999:657), zoonoslagen (1999:658) och lagen om provtagning på djur m.m. (1992:1638) eller med stöd av i lagarna meddelade föreskrifter. Vidare används anslaget för bidrag till obduktionsverksamhet, för kostnader i samband med fågelinfluensa, för utveckling och genomförande av sjukdomskontroller och genomförande av

EG-lagstiftningen om djurskydd, djurhälsa, foder och livsmedel.

Anslaget används för nationell medfinansiering av kontroller för TSE (BSE och scrapie) som Sverige enligt EU:s krav är skyldig att göra. Merparten av kontrollerna finansieras av näringen.

Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringen bör bemyndigas att under 2008 för ramanslaget 42:4 *Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 4 500 000 kronor under 2009.

Tabell 4.15 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	Utfall 2006	Prognos 2007	Förslag 2008	Beräknat 2009	Beräknat 2010–
Ingående åtaganden	2 142	1 639	4 500	-	-
Nya åtaganden	1 131	4 500	4 500	-	-
Infriade åtaganden	1 634	1 639	4 500	4 500	-
Utestående åtaganden	1 639	4 500	4 500	-	-
Erhållet/förslaget bemyndigande	2 000	4 500	4 500	-	-

Regeringens överväganden

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 124 349 000 kronor anvisas under anslaget 42:4 *Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar* för 2008. För 2009 och 2010 beräknas anslaget till oförändrat belopp.

Tabell 4.16 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 42:4 Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar

Tusental kronor

	2008	2009	2010
Anvisat 2007¹	124 349	124 349	124 349
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	124 349	124 349	124 349

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

4.7.5 42:5 Ersättningar för viltskador m.m.

Tabell 4.17 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Slagslag	Belopp	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2006	Utfall	85 854		6 824
2007	Anslag	90 975 ¹		92 765
2008	Förslag	90 975		
2009	Beräknat	90 975		
2010	Beräknat	90 975		

¹ Inklusivt tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/07:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget används för att förebygga skada av vilt och ersättning för sådan skada. Rätten till ersättning regleras i viltskadeförordningen (2001:724).

Regeringens överväganden

Jägare som är över 18 år och de ungdomar under 18 år som har licens att inneha skjutvapen för jaktändamål, är enligt 49 § jaktförordningen (1987:905) skyldiga att betala viltvårdsavgift på 300 kronor per år till Viltvårdsfonden. Medlen ur fonden används för att främja viltvården och andra liknande ändamål som är förenliga med jaktlagens syfte. Jaktåret omfattar tiden den 1 juli–den 30 juni. Merparten av viltvårdsavgifterna betalas till fonden i början av jaktåret medan utgifterna är fördelade över kalenderåret.

Mot denna bakgrund föreslås att regeringen bemyndigas låta Kammarkollegiet ha tillgång till en särskild kredit för Viltvårdsfonden i Riksgäldskontoret på högst 5 000 000 kronor för 2008.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 90 975 000 kronor anvisas under anslaget 42:5 *Ersättningar för viltskador m.m.* för 2008. För 2009 och 2010 beräknas anslaget till oförändrat belopp.

Tabell 4.18 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 42:5 Ersättningar för viltskador m.m.

Tusental kronor

	2008	2009	2010
Anvisat 2007¹	90 975	90 975	90 975
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	90 975	90 975	90 975

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

5 Livsmedelspolitik

5.1 Omfattning

Politikområdet omfattar jordbruk, fiske samt verksamhetsområdet säker och bra mat. Dessutom omfattas konsumentfrämjande åtgärder inom livsmedelsområdet, statistikproduktion på jordbruks- och livsmedelsområdet, jordbruks- och fiskeriadministration m.m. Områdets utgifter bestäms i stor utsträckning av beslut inom EU men är också till viss del, främst vad gäller verksamhetsområdet säker och bra mat, baserade på nationella beslut.

Centrala förvaltningsmyndigheter inom politikområdet är Statens jordbruksverk, Fiskeriverket, Livsmedelsverket och Livsmedelsökonomiska institutet.

Jordbruksverket är central förvaltningsmyndighet på det jordbruks- och livsmedelspolitiska området. Myndighetens uppdrag är att arbeta aktivt för en konkurrenskraftig och miljö- och djurskyddsanpassad livsmedelsproduktion till nytta för konsumenterna. Verket har ett samlat sektorsansvar för jordbruks- och trädgårdsnäringen. Verket är också chefsmyndighet för landets distriktsveterinärer. Verksamheten är i hög grad inriktad på tillämpning av EU:s regleringar och stödsystem. Jordbruksverket är också beslutande myndighet för åtgärder inom områdena intervention, exportbidrag, mjölkkvoter och stödrätter. Länsstyrelserna är beslutande myndigheter för de flesta stöden till jordbrukare. Jordbruksverket är av regeringen utsedd till Sveriges enda ackrediterade utbetalningsställe för stöd finansierade av garantifonden för jordbruket (EGFJ) och jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU). Jordbruksverket ska i sin roll som utbetalningsställe svara för utbetalningar genom centrala IT-system,

internrevision inom berörda myndigheter, enhetlighet och likabehandling samt samordna handläggningen.

Jordbruksverket ska arbeta för ett rikt odlingslandskap och verka för att miljöbelastningen från jordbruket blir så liten som möjligt. Andra uppgifter är att verka för ett gott hälsotillstånd bland husdjuren genom högt ställda djurhälsokrav och en rikstäckande djursjukvård genom distriktsveterinärorganisationen.

Fiskeriverket är central förvaltningsmyndighet för såväl förvaltning av fiskeresurserna som för främjandet av en livskraftig fiskerinäring. I detta ingår ansvaret för den svenska fiskerikontrollen. Fiskeriverket ska vidare bedriva forskning och utvecklingsverksamhet på fiskeområdet. Verket är även utbetalningsmyndighet för Europeiska fiskerifonden. På regional nivå har länsstyrelserna ansvaret för fiskefrågor, främst för fiskevård och EG:s strukturstöd.

Livsmedelsverket är central förvaltningsmyndighet för livsmedelsfrågor. Verkets främsta uppgifter är att utarbeta regler inom livsmedelsområdet, utöva kontroll enligt livsmedelslagen (2006:804) samt att leda och samordna livsmedelskontrollen. Livsmedelsverket genomför vidare utredningar och praktiska vetenskapliga undersökningar om livsmedel och matvanor samt utvecklar metoder för livsmedelskontrollen, informerar konsumenter och intressenter i livsmedelskedjan om gällande regelverk och om andra viktiga förhållanden på livsmedelsområdet. En viktig del av kontrollverksamheten utgörs av köttkontroll vid slakterier m.m.

Livsmedelsökonomiska institutet arbetar med analyser och utredningar inom jordbruks-, fiske- och livsmedelsområdet.

Det internationella arbetet inom politikområdet utöver EU-arbetet avser främst verksamheten inom World Trade Organisation (WTO), FN:s jordbruks- och livsmedelsorganisation (FAO), Codex Alimentarius (FAO:s och WHO:s gemensamma livsmedelsstandardiseringsorgan), Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD), Internationella havsforskningsrådet (ICES) samt regionala organ och nordiskt samarbete. De centrala förvaltningsmyndigheterna deltar aktivt i det internationella arbetet och bidrar med analyser och underlag på dessa områden.

5.2 Utgiftsutveckling

Tabell 5.1 Utgiftsutveckling inom politikområdet

Miljoner kronor

	Utfall 2006	Budget 2007 ¹	Prognos 2007	Förslag 2008	Beräknat 2009	Beräknat 2010
<i>Anslag inom utgiftsområde 23</i>						
43:1 Statens jordbruksverk	328,6	323,1	319,0	416,0	427,0	438,5
43:2 Bekämpande av växtsjukdomar	2,6	3,0	2,9	3,0	3,0	3,0
43:3 Gårdsstöd och djurbidrag m.m.	11 665,3	7 077,7	7 670,2	6 874,8	6 923,6	6 949,8
43:4 Intervention och exportbidrag för jordbruksprodukter	829,3	1 407,5	570,8	1 007,5	1 007,5	1 007,5
43:5 Räntekostnader för förskottade gårdsstöd m.m.	25,2	87,9	87,9	75,5	75,5	75,5
43:6 Fiskeriverket	111,6	129,1	129,6	137,2	140,4	144,0
43:7 Strukturstöd till fisket m.m.	29,2	28,0	24,6	28,0	28,0	28,0
43:8 Från EG-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m.	64,7	70,0	78,6	70,0	70,0	70,0
43:9 Fiskevård	25,3	26,8	26,8	26,8	26,8	26,8
43:10 Livsmedelsverket	159,4	175,3	171,8	181,6	185,8	190,6
43:11 Livsmedelsekonomiska institutet	9,6	10,2	10,8	10,3	10,5	10,8
43:12 Livsmedelsstatistik	23,8	23,8	24,0	23,4	24,4	25,1
43:13 Jordbruks- och livsmedelsstatistik finansierad från EG-budgeten	6,5	7,4	7,2	7,4	7,4	7,4
43:14 Konkurrenskraftig livsmedelssektor	13,6	14,9	14,6	31,5	31,5	31,5
43:15 Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.	37,8	36,9	36,2	36,9	36,9	36,9
Totalt för utgiftsområde 23	13 332,5	9 421,6	9 175,0	8 929,7	8 998,3	9 045,3
Totalt för politikområde Livsmedelspolitik	13 332,5	9 421,6	9 175,0	8 929,7	8 998,3	9 045,3

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/07:FIU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

5.3 Skatteutgifter

Tabell 5.2 Skatteutgifter

Miljoner kronor

	2007	2008
Uttag av bränsle	90	90
Bränsleförbrukning inom växthus- och jordbruksnäringen	110	110
Generell nedsättning av koldioxidskatt för växthus- och jordbruksnäringen	330	350
Nedsättning av koldioxidskatt för dieselbränsle till arbetsmaskiner inom jord- och skogsbruksnäringen	950	1 060
Elförbrukning inom växthus- och jordbruksnäringen	370	370
Totalt för politikområde Livsmedelspolitik	1 850	1 980

Skatteförmåner

Uttag av bränsle

Enligt huvudregeln är uttag ur näringsverksamhet skattepliktigt. Uttag av bränsle för uppvärmning är dock undantaget från skatteplikt om fastigheten är taxerad som lantbruksenhet. Skatteavvikelsen avser inkomstskatt och särskild löneskatt.

Bränsleförbrukning inom växthus- och jordbruksnäringen

Växthus- och jordbruksnäringen är skattebefriad från energiskatt för användning av fossila bränslen till uppvärmning. Normen utgörs av full skattesats på dessa bränslen.

Generell nedsättning av koldioxidskatt för växthus- och jordbruksnäringen

För bränslen som används inom växthus- och jordbruksnäringen medges en nedsättning på 79 procent av koldioxidskatten för all användning till uppvärmningsändamål.

Nedsättning av koldioxidskatt för dieselbränsle till arbetsmaskiner inom jord- och skogsbruksnäringen

Nedsättning medges med 79 procent (höjning från 77 procent 2007) av koldioxidskatten på dieselolja som används i yrkesmässig jordbruks-, skogsbruks- och vattenbruksverksamhet.

Elförbrukning inom växthus- och jordbruksnäringen

Elanvändningen i växthus- och jordbruksnäringen beskattas med 0,5 öre/kWh.

5.4 Mål

Målet för livsmedelspolitiken är en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar livsmedelsproduktion som speglar konsumenternas efterfrågan. Ovanstående mål är beslutade av riksdagen (prop. 2004/05:1, bet. 2004/05:MJU2, rskr. 2004/05:128). Resultatbeskrivningen i det följande görs i förhållande till detta mål.

5.5 Resultatredovisning

5.5.1 Indikatorer

Under de senaste åren har ett långsiktigt arbete med att utforma indikatorer för resultatuppföljningen pågått inom politikområdet. Syftet är att förenkla och förtydliga redovisningen av mål- och resultatuppföljningen till riksdagen i enlighet med betänkandet 2005/06:MJU2. Inför budgetpropositionen för 2008 har en första översyn av tidigare använda indikatorer genomförts. Översynen har lett till vissa förändringar av de indikatorer som används i resultatredovisningen.

I avsnitt 6 Landsbygdspolitik redovisas miljörelaterade indikatorer.

Jordbruk

Inom verksamhetsområdet Jordbruk används bl.a. följande åtta indikatorer för bedömning av måluppfyllelsen. Indikator 1, Jordbrukssektorns nettoresultat mäter det ekonomiska resultatet för lantbruket, indikator 2, Åkerareal per företag, indikator 3, Antal jordbruksföretag, indikator 4, Företag med mjölkkor och indikator 5, Mjölkkor per företag mäter strukturutveckling inom jordbruket. Indikator 6, Utnyttjande av kvoter, mäter produktionsnivån inom jordbruket. Indikator 7, Markpriser och arrendepri- ser, mäter förväntad lönsamhet bland jordbruksföretag. Indikator 8, Utvecklingen av handel med livsmedel och jordbruksvaror, mäter förändringar i förädlingsledet. Indikator 9, Konsumentprisindex för jordbruksreglerade produkter, mäter effekter för konsumenterna.

Fiske

För fisket redovisas här 5 indikatorer för att mäta måluppfyllelsen. Indikator 1 anger andel (volym) av totalt kvotreglerat svenskt fiske som sker på bestånd som av Internationella havsforskningsrådet bedöms vara utanför biologiskt säkra gränser eller ha osäker beståndstatus och indikator 2 anger antalet överskridande av fiskekvoter vilket mäter bl.a. kontrollinsatserna för det deklarerade fisket som regleras av kvoter. Dessa indikatorer kan hänföras till måluppfyllelse av den ekologiskt hållbara delen av det övergripande målet. Indikator 3 anger genomförandetakten för fiskeprogrammen och mäter strukturåtgärdernas omfattning. Strukturåtgärderna har betydelse för utvecklingen av landsbygden och kan hänföras till måluppfyllelse av den socialt hållbara delen av det övergripande målet. Indikator 4 anger landningsvärdet per yrkesfiskelicens och mäter ekonomiskt värde på landad fisk medan indikator 5 anger förädlingsvärde per anställd och mäter utvecklingen av ekonomisk bärkraft för företagen inom fiskerinäringen. De två sistnämnda indikatorerna kan hänföras till måluppfyllelse av den ekonomiskt hållbara delen av det övergripande målet.

Säker och bra mat

När det gäller verksamhetsområdet Säker och bra mat används bl.a. följande fyra indikatorer för bedömning av måluppfyllelsen inom verksamhetsområdet. Målet för verksamhetsområdet är att alla livsmedel ska vara säkra och att konsumenterna ska ha tillräcklig kunskap om mat och matvanors betydelse för att kunna göra medvetna val. Indikator 1 Mikrobiologisk säkerhet fångar upp om maten är säker och mäter graden av mikrobiologisk säkerhet genom att ange andelen avvikelser från de viktigaste kontrollpunkterna vid datorstödda inspektioner i restaurang och storhushåll. Indikator 2 Kemisk säkerhet fångar upp om maten är säker genom att ange ett indexvärde som speglar akrylamid-innehållet i riskprodukter. Indikator 3 Bra matvanor utgörs av ett index för konsumtionsfrekvensen för ett urval av viktiga livsmedelsgrupper. Indikator 4 Omvärldens syn på Livsmedelsverket visar medborgarnas förtroende för myndighetens råd och rekommendationer.

5.5.2 Resultat

5.5.2.1 Jordbruk

Jordbrukssektorns ekonomiska resultat har försvagats sedan 2000. Detta visas av indikatorn jordbrukssektorns nettoresultat som sjönk från 5,4 miljarder kronor 2000 till 4,3 miljarder 2006 (tabell 5.3). Under tiden 2004–2006 har samtidigt produktionsvärdet minskat med 13 procent.

Tabell 5.3 Jordbrukssektorns ekonomiska resultat 2000–2006

Miljarder kronor

	2000	2004	2006
Vegetabilieproduktionens värde	18,3	18,3	14,1
Animalieproduktionens värde	20,4	21,5	20,0
Övriga intäkter	2,4	4,5	4,5
Totalt produktionsvärde	41,1	44,3	38,7
- Kostnader, inkl. kapitalförslitning	33,8	36,3	35,5
Förädlingsvärde	7,4	8,1	3,2
+ Övriga produktionssubventioner	3,4	3,7	8,5
- Löner, arrenden m.m.	5,4	7,1	7,3
Jordbrukssektorns nettoresultat	5,4	4,6	4,3

Källa: EAA-kalkylen, Statens jordbruksverk

Antalet jordbruksföretag fortsätter att minska som tidigare, medelarealen per företag ökar stadigt, dvs. strukturutvecklingen leder till större enheter. Under 2006 minskade antalet jordbruksföretag med nästan 3 procent. Mellan 2004 och 2005 ökade det registrerade antalet företag som en följd av införandet av gårdsstödet. En mycket stor del av de ny tillkomna företagen var små arealmässigt.

Det har också skett gradvisa förändringar inom mjölksektorn. Under den senaste 10 årsperioden har antalet mjölkkor minskat med ca 20 procent. Den svenska mjölkproduktionen har dock fram till 2004 varit relativt konstant men har sedan dess minskat något.

Tabell 5.4 Antal företag efter storleksgrupp åkermark

	1990	2005	2006
2,1–10 ha	33 977	28 603	27 852
10,1–30,0 ha	33 099	21 730	21 009
30,1–50,0 ha	14 223	8 862	8 485
50,1–100,0 ha	11 348	9 569	9 282
Över 100,0 ha	4 003	6 099	6 118
Summa	96 560	74 863	72 746

Källa: Statens jordbruksverk

Jordbrukets struktur och åkerarealens användning

Indikatorn antal jordbruksföretag tillsammans med indikatorn den genomsnittliga storleken på företagens åkerareal visar bl.a. strukturutvecklingen inom jordbruket. Som redan har påtalats minskade antalet jordbruksföretag jämfört med 2005 och uppgick 2006 till närmare 73 000. Minskningen av antalet jordbruksföretag har skett i samtliga företagsgrupper med en åkerareal på under 100 hektar. Antalet företag med större areal har ökat.

Åkerarealens användning är en indikator som visar den relativa lönsamheten och konkurrenskraften i olika produktionsgrenar. Den totala arealen jordbruksmark har minskat mellan 1995 och 2006 men endast med ca 1 procent. Under denna period har åkerarealen minskat med 106 200 hektar medan anmäld areal betesmark har ökat med 77 800 hektar.

Enligt den senaste prognosen för 2007 blir spannmålsarealen ca 1 miljon hektar, vilket är en minskning från 2004 med ca 12 procent men en liten ökning från 2006.

Tabell 5.5 Åkerarealens användning i hektar

	2005	2006
Spannmål	1 024 000	978 400
Raps och rybs	82 200	90 200
Baljväxter	40 900	35 800
Sockerbetor	49 200	44 200
Slätter- och betesvall	1 027 300	1 055 100
Träda	321 300	306 900
Övrigt	158 200	149 800
Total åkerareal	2 703 100	2 660 400

Källa: Statens jordbruksverk 2007

Animalieproduktion

Antalet födda kalvar var oförändrat 2006 i jämförelse med 2005. Siffror för första kvartalet 2007 uppvisar en minskning av mjölkraskalvar med 5 procent i jämförelse med motsvarande period föregående år.

Antalet företag med mjölkkor visar, liksom antalet jordbruksföretag, på strukturutvecklingen inom jordbruket. Antalet företag med mjölkkor har minskat med 45 procent mellan 1995 och 2006. Antalet mjölkkor har minskat med 20 procent sedan 1995 samtidigt som den genomsnittliga besättningsstorleken har ökat

från 27 till 48 kor under samma period. Det ger en indikation på storleksrationalisering inom jordbruket där företagen anpassar sig efter krav på lönsamhet och effektivisering. Drygt 8 700 mjölkproducenter fick mjölkbidrag 2006. År 2007 frikopplades mjölkstödet från produktionen.

Strukturutvecklingen inom jordbruket uppvisar en liknande utveckling med färre antal djur och färre antal företag för nästan samtliga djurslag utom för får. År 2006 fanns 10 procent färre nötkreatur än 1995 och 40 procent färre företag. Motsvarande förändringar för svin är 27 procent färre djur och 77 procent färre företag, för höns och kycklingar 22 procent färre djur och 49 procent färre företag. Antalet får har ökat med 9 procent och antalet företag som sysslar med fårskötsel har ökat med 19 procent under samma tidsperiod.

Tabell 5.6 Fakta om mjölkproduktion

	1986	1996	2006
Antal mjölkkor ¹	599 985	466 265	387 530
Antal företag ¹	32 848	16 464	8 027
Genomsnittlig besättningsstorlek ¹	18	28	48
Avkastning per ko (kg) ^{2,3}	6 387	7 809	9 108
Mjölkinvägning (ton) ²	3 422 720	3 258 280	3 130 273
Antal mejerier ²	28	16	15
Antal produktionsplatser ²	89	55	35

¹ Källa: Statens jordbruksverk

² Källa: Svensk Mjolk

³ Avser kor som ingår i kokontrollen.

Kvoter

Flera av jordbrukets produktionsgrenar har hittills påverkats av kvotssystem som syftar till att begränsa den totala produktionen i EU och därmed undvika överskottsproduktion som skulle kräva export med exportbidrag. Utnyttjandet av dessa kvoter i Sverige har varit relativt stabilt. Sockerskörden 2006 blev preliminärt 100 procent av kvoten. Samtidigt minskade arealen med 10 procent, vilket beror på EU:s sockerreform som innebar att den svenska kvoten minskade med 12 procent. Kvotutnyttjandet för mjölkleveranskvoterna uppgick för kvotåret 2006/07 till ca 94 procent, vilket är 1 procentenhet lägre än föregående år. Under 2007 har invägningen av mjölk sjunkit ytterligare. Kvoterna för handjursbidraget

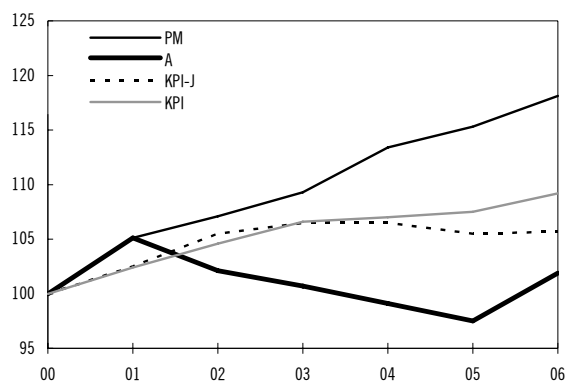
utnyttjades till 100 procent. Slakten av storboskap blev 5 procent lägre 2006 än föregående år. Under 2007 har slakten av kor ökat.

Handel och ekonomi

Arrende- och markpriser är en indikator som bl.a. kan visa den förväntade lönsamheten inom jordbrukssektorn. Priserna har ökat kraftigt under det senaste årtiondet. För Sverige låg priserna på arrenden 2006, 38 procent över den nivå som de låg på 1994. Mellan 2005 och 2006 steg priserna med ca 2 procent. Arrendepriserna har, uttryckt i procent, stigit mest i områden med låga priser medan arrendepriserna i områden med högre priser såsom Sydsverige och Västsverige sjunkit. Priset på jordbruksmark har ökat i genomsnitt med 15 procent om året sedan Sveriges EU-inträde 1995.

En indikator som mäter prisutvecklingen för konsumenterna är konsumentprisindex för jordbruksreglerade produkter (KPI-J). Priserna på såväl jordbruksreglerade livsmedel som på övriga livsmedel (KPI) ökade med 10 procent mellan 1996 och 2006. Detta är samma ökningstakt som för konsumentpriserna i allmänhet. Priserna på produktionsmedel (PM) har stigit med 29 procent sedan 1995. Höjda energipriser leder till att priser på andra insatsmedel, som t.ex. handelsgödsel, också ökar. Avräkningspriserna (A) har sjunkit med nära 6 procent under samma tid. Orsaken till det är bl.a. att världsmarknadspriserna har sjunkit och att den reformering som gjordes av jordbrukspolitiken 2000, Agenda 2000, bl.a. innebar att prisstödet sänktes. Detta kompenseras delvis med höjda direktstöd. Även den reform som beslutades i EU 2003, Mid Term Review, innebär sänkta stödpriser på t.ex. mjölk. Världsmarknadspriserna har under 2007 vänt uppåt för bl.a. mjölkprodukter men framför allt för spannmål och oljeväxter. I diagram 5.1 visas utvecklingen mellan 2000 och 2006. Fram till maj 2007 har denna trend stärkts ytterligare.

Diagram 5.1 Prisutvecklingen inom jordbruket

Källa: Statens jordbruksverk

Sverige hade en negativ handelsbalans för jordbruksvaror och livsmedel på nära 28 miljarder kronor 2006, dvs. importen var större än exporten.

Sverige importerade jordbruksvaror och livsmedel för 71 miljarder kronor under 2006, vilket innebär en ökning med ca 13 procent i löpande priser. Av dessa 71 miljarder var ca 60 procent förädlade livsmedel. Jordbruksvaror och livsmedel stod för nära 8 procent av den totala importen. Importen kom till ca 68 procent från andra EU-länder. De viktigaste importländerna var Danmark, Nederländerna, Norge och Tyskland.

Även exporten av jordbruksvaror och livsmedel ökade under 2006. I löpande priser var exportökningen 13 procent jämfört med 2005 och uppgick 2006 till 39 miljarder kronor. Av dessa utgörs knappt två tredjedelar av förädlade livsmedel. Jordbruksvaror och livsmedel utgör ca 4 procent av den totala exporten. Cirka två tredjedelar av exporten gick till länder inom EU varav cirka en tiondel gick till de nya medlemsstaterna. De för Sverige viktigaste exportländerna är Danmark, Finland, Tyskland och Frankrike. De mest betydelsefulla jordbruksvarorna och livsmedlen som exporterades tillhörde kategorierna drycker (främst starksprit), spannmål och spannmålsprodukter samt fisk, kraft- och blötdjur. Utanför EU är Sveriges viktigaste exportmarknader för jordbruksvaror och livsmedel USA och Norge.

Sedan EU-medlemskapet har den svenska strukturen inom livsmedelsindustrin förändrats starkt. EU-medlemskapet innebär att konkurrensen på den svenska livsmedelsmarknaden hårdnade genom att den svenska marknaden blev mer lättillgänglig för övriga EU-länders företag. Utvecklingen innebär samtidigt att hela den inre

marknaden gjordes tillgänglig för den svenska livsmedelsindustrin. Sedan Sverige blev medlem i EU har livsmedelsexporten ökat från 10 miljarder kronor 1994 till närmare 40 miljarder kronor 2006. Exporten av livsmedel ökar snabbare än exporten för nästan alla andra varuområden. Sedan 1996 har exporten av livsmedel ökat med i genomsnitt 11 procent per år, vilket är 5 procentenheter mer än ökningen av den totala varuexporten.

Sammantaget visar nämnda indikatorer på förändringar som pekar mot en strukturrationalisering till allt större och mer effektiva gårdar. De visar att jordbruket är bra på att anpassa sig till krav på lönsamhet och att företagen anpassar sig alltmer till marknadens villkor. Utvecklingen inom livsmedelssektorn uppvisar en ökad andel export. Till följd av skärpt konkurrens på EU-marknaden har den svenska livsmedelsindustrin rationaliserat och effektiviserat produktionen, samt satsat på produktutveckling och högförädlade livsmedel.

Jordbruksadministrationen

EU:s jordbrukspolitik reglerar bl.a. tidsplanen för utbetalningar av huvuddelen av jordbruksstöden. Om utbetalningar inte sker enligt regelverket kan EU i vissa fall besluta om finansiella korrigeringar som innebär att medlemsstaterna erhåller mindre stöd från EU. Sverige har inte fått några finansiella korrigeringar för överskridna tidsgränser för utbetalningar under perioden 1995–2006. Däremot har Sverige fått korrigeringar på grund av Europeiska kommissionens egna granskningar.

Jordbrukets konkurrenskraft

I och med den genomförda jordbruksreformen med frikopplade stöd får konkurrensvillkoren en ökad betydelse för produktionen. På sikt förväntas även konkurrenstrycket att öka från länder utanför EU. Samtidigt kan det förväntas ytterligare liberalisering av världshandeln. Den nu genomförda jordbruksreformen innebär att svenskt jordbruk står inför fortsatt stora utmaningar. Som en följd av att den direkta produktionskopplingen har tagits bort från stora delar av stödsystemet har den relativa lönsamheten förändrats. Vissa konsekvenser av

jordbruksreformen går att utläsa såsom att spannmålsodlingen minskar och att vallodlingen ökar.

Att effekterna med förväntad minskad produktion inte får omedelbart genomslag i animalieproduktionen kan förklaras med en naturlig tröghet i jordbruket, dvs. att det tar tid att ställa om till nya produktionsförutsättningar samt att reformen inte får fullt genomslag innan samtliga direktstöd är frikopplade. Struktur-omvandlingen mot allt större besättningar fortsätter när det gäller mjölkproduktionen. En motsvarande strukturuomvandling pågår även i andra medlemsländer i EU.

Europeiska kommissionen har tagit fram en handlingsplan för förenkling av den gemensamma jordbrukspolitikens. Handlingsplanen har som målsättning att förenkla på såväl teknisk och administrativ som på politisk nivå. För att kunna genomföra planens målsättning har en expertgrupp inrättats.

Ett konkret exempel på förenklingsarbetet gäller arbetet med att föra samman de 21 marknadsordningarna till en. Förändringen kommer att träda i kraft fr.o.m. 2008.

Växtskydd/utsäde/växsortsfrågor

Växtskyddsläget är i stort sett gott. Systemet med skyddade zoner inom EU visar dock fortsatt på svårigheter och ger för närvarande inte den säkerhet som det enskilda medlemslandet har rätt att förvänta sig.

En flerårig nationell kontrollplan upprättades under 2006 enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 882/2004 om offentlig kontroll för att säkerställa kontrollen av efterlevande av foder- och livsmedellagstiftningen samt bestämmelserna om djurhälsa och djurskydd. Denna omfattar även växtskyddsområdet. Inspektionsarbetet kommer framöver mer att inriktas mot styrning utifrån riskbedömning. Detta förutsätter både goda kunskaper om skadegörarsituationen i omvärlden och förmåga att ta hänsyn till de kontrollerade företagens olika system för kvalitetssäkring.

Ansvar för delar av importkontrollen av virke vad avser identitetskontroll och växtskyddskontroll delegerades 2006 till Virkesmätaföreningarna. Kontrollen av virke har därigenom kunnat göras effektivare och billigare.

Virkesmätarföreningarna utför kontrollerna av importerad massaved och sågtimmer samtidigt som de mäter virket för sina olika uppdragsgivare. Kontrollerna får endast utföras vid vissa utvalda och godkända införselorter. Jordbruksverket har ett fortsatt ansvar för att godkänna och avvisa sändningar. Ett system för snabbt och korrekt informationsutbyte mellan de olika aktörerna kommer att behöva utvecklas.

På utsädesområdet har Jordbruksverket prioriterat åtgärder som syftar till att upprätthålla förtroendet för det certifierade utsädet och till att öka den del av det totala utsädesbehovet som tillgodoses med certifierat utsäde. Jordbruksverket har under 2006 vidtagit åtgärder för att öka möjligheterna till auktorisation av de olika momenten som ingår i certifieringsprocessen. Auktorisationsutbildning har erbjudits för provtagning, fältbesiktning och analys av frövarukvalitet. Detta har medfört ökade möjligheter till en rationell produktion av certifierat utsäde.

Pågående arbete med intern effektivisering och förenklingar av regelverket på utsädesområdet kommer att ytterligare förbättra villkoren för utsädesproduktionen.

Något förslag rörande oavsiktlig förekomst av genetiskt modifierat utsäde i traditionella sorter har ännu inte presenterats av kommissionen. Kommissionen har däremot nyligen tagit initiativ till att samla information från berörda aktörer om deras erfarenheter av oavsiktliga inblandningar av detta slag.

Antalet ansökningar om svensk växtförädlarrätt har minskat under en följd av år. Den främsta anledningen till minskningen är konkurrensen från EU-växtförädlarrätt som ger företagen immaterialrättsligt skydd för hela EU. Antalet anmälda sorter för intagning i den svenska sortlistan har också minskat under de senaste åren.

Genetiska resurser

I juni 2006 fattades beslut inom FAO:s ram så att det Internationella fördraget om växtgenetiska resurser, antaget 2004, nu kan börja tillämpas. Den överenskommelse som nåtts innebär att företag som använder sig av växtmaterial för nya produkter ska dela med sig av vinsten, särskilt till jordbrukare i utvecklings- och över-

gångsländer som bevarar och hållbart utnyttjar växtgenetiska resurser.

Jordbruksverket har givits i uppdrag att se över det svenska regelverket om växtgenetiska resurser med syfte att vid behov lämna förslag till uppdatering utifrån de krav som ställs i Internationella fördraget. Ett liknande arbete pågår inom Nordiska genbanken där Sverige, tillsammans med de andra nordiska länderna, i nordiskt samarbete inom Nordiska ministerrådets ram arbetar för att på ett resursbesparande sätt bevara och utveckla de nordiska genresurserna.

Jordbruksverkets uppdrag att ta fram en underlagsrapport om husdjursgenetiska resurser inför utvärderingen av miljö kvalitetsmålsarbetet 2009 redovisades i april 2007.

Under 2006 och första halvåret 2007 har organisationen av det nordiska samarbetet på genresursområdet setts över. Nordiska ministerrådet beslutade i juni 2007 att nordiskt samarbete om växtgenetiska resurser, husdjursgenetiska resurser och skogsgenetiska resurser från den 1 januari 2008 ska samlas i en organisation med organisatorisk hemvist i Nordiska genbankens lokaler i Alnarp.

Internationellt har den viktigaste händelsen varit beredningen av ett långtidsprogram för genetiska resurser över hela FAO:s ansvarsområde. Programmet rymmer genresursfrågor om kulturväxter, husdjur, skog, akvatiska resurser, evertebrater och mikroorganismer. Det beslutades i juni 2007 och spänner över en tioårsperiod.

Genetiskt modifierade organismer (GMO)

Regeringen beslutade den 10 maj 2007 om en förordning om försiktighetsåtgärder vid odling och transport m.m. av genetiskt modifierade grödor.

Den tidigare regeringen tillsatte i april 2006 en särskild utredare med uppdrag att analysera och lämna förslag bl.a. vad gäller ansvarsfrågor mellan odlare av GMO-grödor och odlare av konventionella och ekologiska grödor. Uppdraget redovisades den 15 juni 2007 och bereds för närvarande i Regeringskansliet.

Reformering av EU:s gemensamma jordbrukspolitik

Socker

I och med att Sverige deltar i omstruktureringen av sockersektorn finns det möjlighet att ge diversifieringsstöd på sammanlagt ca 4,7 miljoner euro i regioner i Sverige som påverkas av omstruktureringen. I samband med reformen gavs Sverige även möjlighet att ge övergångsstöd motsvarande 5 miljoner euro till sockerbetsodlare på Öland och Gotland som slutar att producera socker, vilket ska kunna användas som investeringsstöd. Ett program som beskriver hur dessa båda stöd ska användas har tagits fram och skickats till EU-kommissionen. På EU-nivå har den beslutade reformen visat sig vara otillräcklig. Ett förslag på fördjupad reform förhandlas därför under hösten 2007.

Frukt och grönt

EU:s jordbruksministrar fattade den 12 juli 2007 beslut om en reform av marknadsordningarna för frukt och grönsaker. Reformen, som kommer att träda i kraft den 1 januari 2008, innebär en ökad marknadsorientering av sektorn genom att bearbetningsstöd, exportbidrag och helt EU-finansierade återtag för destruktion avskaffas. Reformen innebär vidare att frukt- och grönsakssektorn införlivas fullt ut i gårdsystemet, vilket betyder att de stödrättigheter som tilldelas odlarna inom denna sektor kommer att lyda under samma villkor som de som gäller för andra produktsektorer.

Marknadsordningen för bananer reformerades 2006. Reformen innebar att EU:s bananproducenter även i fortsättningen erhåller produktionsstöd. Beslut fattades av rådet i december 2006. Sverige röstade emot kommissionens slutliga förslag eftersom det innebar en stor budgetökning.

Bioenergi

Den totala energimängd som tillfördes det svenska samhället under 2005 var 630 TWh. Biobränslen, inklusive torv och avfall bidrog totalt med ca 112 TWh. De senaste åren har jordbrukets bidrag till energiförsörjningen ökat

även om nivån fortfarande är blygsam. Endast 1 till 1,5 TWh av Sveriges totala energitillförsel kommer i dag från jordbruket. Energigrödor odlas på nästan 3 procent av den totala åkerarealen. Det mesta utgörs av vete för etanolproduktion, oljeväxter för framställning av biodiesel och Salix för uppvärmning. Andra energigrödor för energiändamål är bl.a. halm, hampa och rörflen till förbränning samt vall och gödsel för produktion av biogas. Annan energiutvinning som har ökat är förbränning av animaliska biprodukter samt att allt fler jord- och skogsbruksföretag väljer att satsa på vindkraftsproduktion.

Den tidigare regeringen förordnade 2005 en särskild utredare med uppgift att analysera det svenska jordbrukets förutsättningar som producent av bioenergi. Utredaren redovisade sitt uppdrag den 9 maj 2007.

I december 2005 tillsatte den tidigare regeringen en kommission för att utarbeta ett övergripande program för att minska Sveriges oljeberoende. Kommissionen lämnade i en slutrapport i juni 2006 förslag till en rad åtgärder som enligt kommissionen till 2020 kan bryta Sveriges oljeberoende och påtagligt minska användningen av oljeprodukter. Oljekommissionens rapport (dnr N2007/1050/E) remissbehandlades under våren 2007. Rapporten och remissinstansernas synpunkter utgör bl.a. ett underlag för den s.k. klimatberedningen (dir. 2007:59).

Regeringen har fattat beslut om att ta bort undantaget för att bevilja stöd för hampa odlad för energiändamål. Stöd beviljas fr.o.m. januari 2007. Rådet har i förordning (EG) nr 1782/2003 slagit fast att hampa som odlas för annan industriell användning än fiberändamål är berättigad till gårdsstöd. Regeringens beslut och rådets förordning innebär att svenska producenter av hampa erhåller samma villkor som producenter i övriga EU.

5.5.2.2 Fiske

Fiskresurser och förvaltningsåtgärder

En uthållig biologisk produktion såsom fiske förutsätter att fiske endast bedrivs på långsiktigt biologiskt hållbara fiskbestånd. Ett för stort fångstuttag ur bestånd med en lekbiomassa under säkra biologiska gränser eller med osäker

beståndsstatus är ett hot mot miljön och en livskraftig fiskerinäring. Den kvantitativa andelen av kvoterna i svenskt fiske som fiskas på bestånd som av Internationella havsforskningsrådet (ICES) bedöms vara utanför biologiskt säkra gränser, indikator 1, uppgår för närvarande (2006) till 5,06 procent av det totala fisket. Detta avser främst vissa torskbestånd. Om även arter med osäker beståndsstatus, arter där lekbiomassan minskar och arter som fiskas med inblandning av arter under biologiskt säkra gränser, räknas med uppgår nivån till 48,51 procent. Motsvarande siffror för 2005 var 4,22 procent och 48,51 procent. Detta innebär en relativt stabil om ändock svag negativ utveckling, vilket visar på behovet av fortsatta åtgärder.

Förvaltningen av fiskresurserna sker genom olika regleringar och åtgärder. Grunden för förvaltningsbesluten är i vissa fall vetenskapliga råd från ICES eller andra vetenskapliga bedömningar, rapporter och prognoser. Insamlingen av data som krävs för dessa beslutsunderlag sker främst på nationell nivå och förs vidare via bl.a. arbete i ICES till beståndsbedömningar på regional nivå. Detta sker i Sverige främst genom Fiskeriverkets arbete inom ramen för det EU-reglerade datainsamlingsprogrammet. Dessa data är numera såväl biologiska som ekonomiska och ligger till grund för de avvägningar som görs inför förvaltningsbeslut.

Det direkta resultatet av den vetenskapliga rådgivningen är mängden av olika förvaltningsbeslut som fattas. Behovet av utveckling av fiskemetoder och redskap är också ett resultat, vilket i sin tur kan leda till att krav på redskaps utformning eller användning regleras i framtida beslut. Effekterna av förvaltningsåtgärderna följs därefter upp genom nya data och vetenskapliga analyser av beståndsutvecklingen, vilka ger nya vetenskapliga råd som ska beaktas vid nya förvaltningsbeslut.

De största kvantiteterna i svenskt fiske avser fisk för foderändamål, huvudsakligen sill och skarpsill samt för konsumtion sill/strömring och skarpsill, torsk och makrill. Det är mycket som talar för att dominansen av skarpsill i Östersjön är en effekt av bristen på torsk och att mängden skarpsill kommer att minska med ökande torskbestånd. Ser man till den ekonomiska betydelsen av olika arter är dock ordningen en annan. Sill/strömring för konsumtion följs av torsk, foderfisk, havskräfta och kokräka. Trots torskfångsternas minskande

volym sedan början av 1990-talet har ökande priser inneburit att torskfisket fortsatt har stor betydelse för svenskt fiske. Därmed är det inte enbart ekologiska skäl som visar på behovet av en återhämtning av de olika torskbestånden. Dryga 90 procent av den totala svenska torskkvoten avser Östersjön. Vid ministerrådsmötet i oktober 2006 antogs den särskilda förordningen för fisket i Östersjön under 2007, vilken bl.a. avser torskfisket. Beslutet resulterade i minskningar av såväl TAC- och kvoter som tillåtna fiskedagar (TAC, total allowable catch, totalt tillåten fångstmängd). Avseende övriga kvotreglerade bestånd i Östersjön fattades beslut helt i enlighet med ICES rådgivning.

I juni 2007 beslutade ministerrådet om en långsiktig förvaltningsplan för torskfisket i Östersjön. Planen reglerar bl.a. att till dess att målet för beståndssituationen har uppnåtts kommer kvoterna och fiskeansträngningen att minska med minst tio procent årligen. En viktig del av regleringen av fiskeansträngningen är att yrkesfiskarna till viss del själva kan välja vilka dagar de ska ligga still. Vidare innehåller planen en rad kontrollbestämmelser i syfte att minska det illegala fisket samt incitament för ökad användning av satellitbevakning och elektronisk rapportering. Därutöver har område 27 runt Öland och Gotland undantagits från de fiskestopp som råder. Även om kvotminskningarna för torsken inte var lika omfattande som ICES rådgivning skulle ha inneburit ger förhandlingsresultatet möjligheter till ökande bestånd i ett långsiktigt perspektiv och måste betraktas som ett framsteg.

Den kritiska situationen för det europeiska ålbeståndet har föranlett att även ålfisket nu är reglerat genom gemenskapslagstiftning. Efter långdragna förhandlingar beslutade fiskeministerrådet i juni 2007 om en långsiktig återhämtningsplan för ålen. Huvudmålet är att 40 procent av blankålen ska kunna vandra till Sargassohavet för att leka. Varje medlemsstat ska upprätta en nationell plan för förvaltningen av ålen. Åtgärderna kan omfatta restriktioner av fisket, utsättningar och restaurering av habitat och vandringsvägar. I förhandlingarna hade Sverige framgångar avseende utvandringsmålet för blankål, ålavrinningsområdenas utformning samt andelen ål som ska avsättas för utsättningsprogram inom gemenskapen. Nationellt har Fiskeriverket redan fr.o.m. den 1 maj 2007 beslutat om kraftiga begränsningar i ålfisket.

Vid ministerrådet i december 2006 togs traditionsenligt beslut om regleringen för övriga bestånd i gemenskapens vatten. Det slutliga beslutet innebar en reduktion av TAC för de olika torskbestånden i Västerhavet på mellan 14 och 20 procent men löser inte problemet med bifångst av torsk. Även för bestånden av sill och rödspätta gick beslutet i rätt riktning men kvotminskningen var avsevärt mindre än den vetenskapliga rekommendationen.

I början av 2007 avslutades en mångårig förhandling av stor betydelse för fiskeriförvaltningen i Nordostatlanten och förutsättningar skapas därmed för en ansvarsfull långsiktig förvaltning. Förhandlingarna som avsåg bestånden i Västerhavet skedde mellan EU, Färöarna, Norge, Island och Ryssland, de s.k. kuststatsförhandlingarna, och ledde till såväl avtal avseende blåvitling och makrill som till ett avtal om gemensam förvaltning av den atlantiskandiska sillen. Det senare avtalet etablerar en fördelning mellan de fem fiskande parterna och en total kvot för 2007 i enlighet med ICES råd. Avtalet innebär bl.a. att EU får tillträde till norskt vatten där den mest värdefulla fisken finns, vilket var viktigt för bl.a. Sverige.

En förvaltningsplan för Medelhavet har förhandlats sedan 2003 och kunde efter vissa eftergifter till Medelhavsländerna antas vid ministerrådet den 20–21 november 2006. Beslutet innebär att förvaltningen av Medelhavet tydligare har integrerats i den gemensamma fiskeripolitiken.

De regionala rådgivande nämnderna (Regional Advisory Councils, RAC) spelade under 2006 en mer betydande roll inom den europeiska fiskeripolitiken. Att etablera rådgivande nämnder var en viktig del i reformen av den gemensamma fiskeripolitiken 2002 och de börjar nu vara operativa i sin verksamhet genom att bidra med konkreta förslag och synpunkter på kommissionens olika förslag. Nämnderna består av representanter från fiskesektorn och från andra intressen som berörs av den gemensamma fiskeripolitiken.

Som exempel kan nämnas att nämnden för Östersjön, BSRAC, har bidragit med synpunkter i utformningen av förvaltningsplanen för torsk. Det gäller bl.a. synpunkter om kontrollerbara regler och utformning av ett väl fungerande effordsystem samt behovet av särskild hänsyn för det småskaliga fisket efter torsk. Positivt har

varit den kontrollkonferens om fisket i Östersjön i mars 2007 som arrangerades av RAC:en.

Den nationella fiskevården finansieras från flera källor. Dels Fiskeriverkets anslag för fiskevård, dels fiskeavgifter och villkorsmedel. Delar av dessa medel är geografiskt bundna eller specialdestinerade till forskning och utveckling genom vattendomar. Effekterna av åtgärderna kan ses i beståndsuppskattningarna. Tidigare uppföljningar avseende effekterna visar att dessa är mest påtagliga inom lax- och havsöringsförande vattendrag. Här har nya produktionsområden gjorts tillgängliga eller återskapats genom biotoprestaurering, byggande av fiskvägar och utrivning av dammar. Som resultat av den konstaterat utslagna rekryteringen av vissa kustnära bestånd såsom abborre och gädda bedrivs nu också för dessa arter bl.a. omfattande restaureringsprojekt i samarbete med lokala aktörer.

Fiskeriverkets verksamhet inom ramen för sektorsansvaret för miljöfrågor berör främst tre av de nationella miljökvalitetsmålen: Hav i balans samt levande kust och skärgård, Levande sjöar och vattendrag samt Storslagen fjällmiljö. Avseende Havmålet pågår arbetet med att inrätta ytterligare sex fiskefria områden, ett område kring Gotska Sandön inrättades 2006. Detta sker bl.a. genom en serie regionala samrådsmöten för att uppnå en bred lokal förankring, vilket regeringen ser som mycket viktigt. Det finns också i dag förslag till åtgärder för alla hotade arter enligt rödlistan 2005 där fiske kan utgöra del av hotet. Dessa åtgärder avser 37 arter och kommer successivt att genomföras under perioden 2007–2010. Reducering av bifångster är ett annat viktigt delmål där bl.a. observatörsprogram för småvalar, tumlare och delfiner startade 2006. De ökande säl- och skarvpopulationerna utgör ett av de stora problemen för det småskaliga kust- och insjöfisket inom vissa geografiska områden. Ett sätt att förebygga skador är att utveckla alternativa fiskemetoder som är bättre på att skydda mot angrepp samtidigt som de också minskar bifångsten av marina däggdjur och fåglar. Under 2006 har därför olika selektionsgaller testats.

Fiskeriverket har deltagit i arbetet med Levande sjöar och vattendrag som bl.a. har resulterat i åtgärdsprogram för skydd av nationellt värdefulla vatten, förslag till en nationell databas över natur- och fiskevårdsåtgärder samt åtgärdsprogram för hotade arter i limnisk miljö.

Svensk-finska samtal om Torneälvens fiskeområden inleddes i februari 2007 med målet att slutföra avtalsförhandlingarna om den gemensamma svensk-finska förvaltningen av fisket.

Fiskerikontroll

Fiskeriverket har det övergripande ansvaret för fiskerikontrollen och utför administrativ kontroll grundad på dokumentation från fiskerinäringen och Kustbevakningen. Ansvaret för att utföra inspektioner till sjöss ligger på Kustbevakningen medan landnings- och kvalitetskontrollen överfördes till Fiskeriverket från årsskiftet 2007. Det är ännu för tidigt att dra några slutsatser avseende resultaten av denna ansvarsförändring.

Svenskt fiske hade under 2006 tillgång till 54 kvoter av vilka två var uppdelade i underkvoter. Fiskeriverket kan styra nyttjandet av dessa fiskekvoter och begränsningar av fiskeansträngningen genom föreskrifter och beslut om fiskets påbörjande och avslutande, antingen generellt eller för enskilda fartyg, genom särskilda fiskestillstånd. Uppföljningen av nyttjandet och precisionen i styrningen är beroende av att såväl rapporteringen från fisket som att Fiskeriverkets registrering av uppgifter sker snabbt och med hög kvalitet. Vidare är kvaliteten i andra medlemsländers rapportering om svenskt fiske samt samråd med näringen av väsentlig betydelse för uppföljningen.

Ett av regeringens mål för verksamheten är att fastställda fiskekvoter och andra begränsningar inte ska överskridas. Detta är även måttet för indikator 2. En preliminär bedömning grundad på rapporterad infiskning är att inte någon svensk kvot för fiskeåret 2006 kommer att ha överskridits. De för Sverige gällande begränsningarna vad gäller fiskeansträngning har inte heller överskridits. Detsamma har gällt för 2004 och 2005. Kvotutnyttjandet beräknas uppgå till 82 procent för Västerhavet och 90 procent för Östersjön. Under 2006 landade svenska fiskefartyg totalt 254 000 ton, varav 40 procent i Sverige och 56 procent i Danmark. Det totala landningsvärdet uppgick preliminärt till 1 miljard kronor. Värdet av de outnyttjade kvantiteterna av tillgängliga svenska kvoter uppskattas motsvara ca 131 miljoner kronor.

Totala mängden rapporter och uppgifter på respektive rapport att hantera har ökat över åren.

En bidragande orsak är att fler fartyg numera omfattas av satellitbaserat övervakningssystem, VMS. De rapporter som kommer in elektroniskt registreras fortfarande snabbt men de ökande mängderna av övriga uppgifter som ska hanteras har inneburit att andel fångstresor som korskontrolleras avseende fångst, landning och försäljning har minskat från 69 procent 2004 till 48 procent 2006. Det är därför positivt att rådet i december beslutade om en förordning som sätter ramarna för ett system med elektronisk rapportering, vilket innebär att införande av krav på en elektronisk loggbok successivt kommer att ske.

Utifrån administrativ kontroll har Fiskeriverket under 2006 åtalansmält 27 fiskare och ett företag för överträdelser av fiskebestämmelser. Nära hälften av anmälningarna rör sen eller utebliven rapportering. Den fysiska kontroll som Kustbevakningen har utfört har resulterat i 236 anmälningar till polisen under 2006. En stor del av dessa rör märkning och utmärkning av redskap där gärningsmannen är okänd. Europeiska kommissionen har kritiserat Sverige för att inte tillräckligt effektivt beivra överträdelser av fiskebestämmelser. För att åstadkomma ett effektivare sanktionssystem tillsatte regeringen i juni 2006 en särskild utredare vars uppgift var att utreda en övergång till ett system med administrativa sanktioner vid överträdelser i samband med yrkesmässigt fiske i syfte att skapa förutsättningar för omedelbara ingripanden. Utredaren avrapporterade sitt uppdrag i mars 2007 till regeringen, SOU 2007:20 Administrativa sanktioner på yrkesfiskets område. Betänkandet bereds för närvarande i Regeringskansliet.

Kommissionen publicerade i mars 2007 en rapport om det orapporterade torskfisket i Östersjön. Rapportens jämförelse mellan medlemsländerna visar att Polen har högst andel orapporterat fiske på närmare 50 procent. Kommissionen uppskattar Sveriges andel orapporterat fiske till 21 procent. Beräkningar gjorda av Fiskeriverket visar på ca 10 procent. Fiskeriverket arbetar för närvarande med att utveckla analysverksamheten samt att förbättra fiskerikontrollen i samverkan med Kustbevakningen.

Strukturpolitik

Den svenska fiskerinäringen omfattande fångstsektor, vattenbruk och beredningsverksamhet, sysselsätter drygt 4 000 personer och svarar för knappt 0,1 procent av Sveriges BNP. I ett nationellt perspektiv är det således en blygsam andel. Lokalt kan dock näringen ha en stor betydelse för försörjning och arbetstillfällen. Huvuddelen av fiskerinäringens verksamhet är lokaliserad utanför storstadsområdena och påverkar således utvecklingen av landsbygden.

Tabell 5.7 Antal fartyg mätt i tonnage och motorstyrka

År	Antal fartyg	Tonnage, BT	Maskinstyrka, kW
2002	1 809	45 629	223 757
2003	1 705	44 696	220 379
2004	1 597	44 479	217 490
2005	1 589	44 110	216 892
2006	1 555	43 886	215 774

Svenskt yrkesfiske har under lång tid minskat såväl vad avser fartyg som antal yrkesfiskare. Antalet yrkesfiskare minskade med 33 stycken till 1 880 stycken under 2004–2006. Av tabell 5.7 framgår såväl antalet fartyg som fiskeflottans kapacitet, mätt i tonnage och motorstyrka, under perioden 2002–2006. Åtgärderna för anpassningen av fiskeflottan har dock inte varit tillräckliga för en långsiktig anpassning av fiskekapaciteten i förhållande till fiskemöjligheterna, vilket återspeglas i en låg lönsamhet bland vissa fiskeföretag och överkapacitet i vissa fiskerier. För att ge det pelagiska fisket ökade möjligheter att förbättra sin lönsamhet har Fiskeriverket fattat beslut för 2007 som innebär att fisket får en årsranson vid fiske efter sill och skarpsill i Skagerak, Kattegatt och Östersjön. Årsransonen grundar sig på fiskeföretagens historiska fiske. Denna åtgärd bör leda till mer förutsägbara inkomster i och med att det enskilda fiskeföretaget själv kan avgöra när under året som fisket ska bedrivas. I juni 2007 avrapporterade Fiskeriverket regeringsuppdraget avseende att vidareutveckla och komplettera sitt förslag från den 10 oktober 2005 om ett system med överförbara fiskemöjligheter inom det pelagiska fisket. Syftet är att skapa förutsättningar för en minskning av rådande överkapacitet och därmed öka de samhällsliga fördelarna av fisket och dess långsiktiga hållbarhet. Ärendet bereds för närvarande i Regeringskansliet.

Indikator 4, landningsvärdet per yrkesfiske-licens, indikerar att värdet per licens har fortsatt att öka. Detta kan inte förklaras av minskningen i antalet licenser utan har andra orsaker, t.ex. en ökning av fiskpriserna.

Indikator 5 visar på utvecklingen av ekonomisk bärkraft för företagen i fiskerinäringen genom förädlingsvärde per anställd och år. För fiskeflottan varierar detta värde kraftigt mellan olika delar av flottan, s.k. segment. Det högsta värdet för 2005, 509 000 kronor, finner man för pelagiska trålare över 40 meter i längd och lägst värde, 114 000 kronor, för fartyg under 12 meter som fiskar med garn och krokredskap. Indikatorn visar på att lönsamheten i samtliga fiskerier är svag och att utrymmet för rimliga löner i kombination med erforderliga investeringar är litet.

Inom beredningsindustrin visar förädlingsvärdet per anställd en svag uppgång sedan 1999 fram till 2004. De större företagen, över 50 anställda, har ett något högre värde, 597 000 kronor jämfört med 473 000 kronor. Indikatorn visar att branschen är på rätt väg. Motsvarande indikator är i dagsläget inte möjligt att ta fram för vattenbruksföretagen.

Strukturstöd under programperioden 2000–2006 har beviljats till fiskerinäringen i hela Sverige inom ramen för tre olika program: Mål 1 Norra Norrland, Mål 1 Södra skogslänsregionen och Fiskerinäringen utanför Mål 1. I de båda Mål 1-programmen ingår fisket som en del av de sektorsövergripande programmen. Under 2006 har det genomförts vissa omföringar av medel till de åtgärdsområden där det har funnits större efterfrågan av medel än vad som förutsågs vid programmets framtagande i syfte att dels tillgodose projektinitiativ, dels öka nyttjandegraden i programmet. Indikator 3 avser genomförandetakten för fiskeprogrammen och mäter strukturåtgärdernas omfattning. Nyttjandet vid årsskiftet 2006/07 var för Mål 1 Norra Norrland 89 procent, Mål 1 Södra Skogslänsregionen 88 procent och för Fiskerinäringen utanför Mål 1 77 procent. Mot bakgrund av att den nya programperioden har försenats och att det fanns tillgängliga medel har programmet utanför Mål 1 förlängts att gälla även under 2007. För den nya programperioden 2007–2013 har regeringen till kommissionen överlämnat en nationell strategisk plan för fiskerinäringen i Sverige. Denna plan föregår och lägger grunden för inriktningen på det operativa program som ska gälla för perioden

och via vilket ekonomiskt stöd kan utgå. Det svenska operativa programmet kommer att lämnas in under hösten.

Stödets betydelse har visat sig särskilt påtagligt inom vissa stödområden. En stor del av fiskerinäringen är lokaliserad till landsbygden. Exempel på åtgärder som har spelat en större roll är branschgemensamma projekt som produkt- och teknikutveckling och olika utbildningsinsatser. Dessa kan generera såväl lönsamma företag som sysselsättning på landsbygden. Flera av de av regeringen initierade samförvaltningsinitiativen har fått strukturstöd under 2006. Den ökade regionala dialog och det samarbete som detta innebär bör bidra till god förvaltning, stärkt näring och företag och därmed en levande landsbygd. Inom stödområdena ”Kollektiva åtgärder inom det småskaliga kust- och insjöfisket” samt ”Utrustning i fiskehamnar” har både investeringar och andra utvecklingsprojekt med positiva effekter på landsbygdsutveckling förekommit. Fiskeriverket bedömer att strukturstödet har haft en betydelse för att bibehålla vissa fiskehamnar och landningsplatser. Levande fiskehamnar ger positiva effekter i form av arbetstillfällen inom kringnäringar och turism. En regions dragningskraft kan därmed öka med ett levande kustfiske.

Vattenbruk är en utpräglad glesbygdsnäring. Majoriteten av företagen är små och bedrivs vanligen som familjeföretag. Dessa utgör en viktig grund för arbetstillfällen på landsbygden, både för fast anställd personal och säsongsanställda. Strukturstödet till både vattenbruket och insjöfisket har till stor del gått till företag lokaliserade till landsbygd. Beredningsindustrin är mer geografiskt koncentrerad, men kan lokalt vara en viktig arbetsgivare och är även den i stor utsträckning lokaliserad till landsbygden.

Såväl under 2005, 2006 som under 2007 har det, inom ramen för strukturstödet, betalats ut stöd till de fartygsägare som normalt bedriver torskfiske i Östersjön och som har påverkats av de ytterligare fiskestopp som införts. Stödet avser kostnader som kvarstår när fartyget ligger vid kaj och har utgått för den tid som förflutit utöver genomsnittlig längd på fiskestopp för torsk i Östersjön.

Övrigt

Internationella fiskesekretariatet, FISH, bildades 2003 och har delvis finansierats med statligt stöd. Organisationens främsta syfte är att samla och sprida kunskap om förvaltningen av bestånden samt att identifiera möjliga åtgärder för att uppnå en hållbar utveckling. Sekretariatet har valt att lägga fokus bl.a. på förvaltningen av europeisk ål och illegalt fiske.

Debatten kring utfiskning och svartfiske har lett till att många konsumenter själva vill kunna bilda sig en egen uppfattning om vilka fiskar som kan konsumeras. Därför förser Fiskeriverket konsumenterna och handelsleden med fakta om bl.a. fiskemetoder och beståndssituationen i svenska vatten, vilket kan underlätta ett sådant konsumentbeslut. Informationen sker dels via Fiskeriverkets, under 2005 bildade, referensgrupp för konsumentfrågor och hemsidan för konsumentfrågor som introducerades 2006. Antalet sidvisningar 2006 ökade från 6 400 i januari till 22 200 i november, vilket visar på ett stort behov och intresse hos allmänheten.

5.5.2.3 Säker och bra mat

Säker mat

Större delen av livsmedelskontrollen i Sverige bedrivs av kommunerna. Vissa större objekt och objekt med viss verksamhet, t.ex. landets slakterier, kontrolleras, i enlighet med livsmedelsförordningen (2006:813), av Livsmedelsverket. Verket har ansvar för att samordna, stödja och leda kommunerna i deras livsmedelskontroll.

Mikrobiologisk säkerhet

Indikatorn som tagits fram av Livsmedelsverket användes för första gången 2005. Indikatorn består av andelen allvarliga avvikelser observerade vid kommunernas datorbaserade inspektioner i restauranger och storhushåll. Andelen allvarliga avvikelser, avvikelser inom ett för livsmedels säkerheten kritiskt område, i landet som helhet för alla utvalda kontrollpunkter var 10 procent, vilket synes vara en halvering jämfört med föregående år. Främst har förbättringar skett gällande myndighetsdokumentation och dokumentation av egen övervakning. Dock ska resultatet tolkas med viss försiktighet då färre

och delvis andra kommuner rapporterat in sina resultat under det gångna året.

Kemisk säkerhet

Indikatorn visar medelintaget av akrylamid baserat på återkommande mätningar av akrylamidhalten i de livsmedel som är viktigast för intaget och den genomsnittliga konsumtionen av dessa livsmedel. Under 2006 genomfördes mätningar under såväl vår som höst med resultaten 20 respektive 18 mikrogram per dag för en vuxen normalkonsument, jämfört med hösten 2005 då intaget var 21 mikrogram per dag. Förändringen är dock för liten och mätperioden ännu för kort för att man ska kunna dra några slutsatser av resultaten. Indikatorn har vidare stått modell för det övervakningsprogram för akrylamid som nyligen tagits fram inom EU.

Bra matvanor och konsumenters möjligheter att göra medvetna val

Livsmedelsverket har under 2006 undersökt konsumtionsvanorna gällande ett antal livsmedel hos ett urval av befolkningen mellan 16 och 80 år. De ställda frågorna avsåg bl.a. konsumtion av frukt, grönsaker, grovt bröd, godis, kaffebröd och typ av matfett. Matvanorna i Sverige utgör enligt Livsmedelsverkets bedömning en påtaglig riskfaktor för bl.a. övervikt, hjärt- och kärlsjukdomar samt diabetes. Endast 1 av 10 äter rekommenderade 500 gram frukt och grönsaker per dag och lika få följer rekommendationen att äta fisk som huvudrätt tre gånger per vecka. Drygt 40 procent äter dagligen den rekommenderade mängden grovt bröd. Omkring 3 av 10 uppgav att de dagligen äter söta och feta livsmedel.

Bra matvanor

Denna indikator har Livsmedelsverket definierat som ett sammanvägt index i vilket ingår ett antal aspekter såsom kostens näringsmässiga kvalitet, konsumtionsfrekvens och hur väl kosten överensstämmer med Livsmedelsverkets kostråd. Indexet ger för 2006 medianvärdet 6 på en 12-gradig skala. Skillnaden jämfört med resultaten föregående år är små. Kvinnor uppvisar generellt sett något bättre matvanor än män. Likaså finns skillnader i matvanor mellan olika åldersgrupper där unga mäns låga konsumtion av frukt och

grönsaker samt deras förhållandevis höga konsumtion av sockerrika livsmedel bör beaktas.

Omvärldens syn på Livsmedelsverket

I en av Livsmedelsverket genomförd undersökning uppgav 79 procent av de tillfrågade att de anser att verkets råd och rekommendationer är mycket eller ganska trovärdiga.

5.5.3 Analys och slutsatser

5.5.3.1 Jordbruk

Utvecklingen i Sverige

Som en följd av jordbruksreformen 2005 har uppfyllandet av målet att produktionen ska spegla konsumenternas efterfrågan förbättrats genom att det svenska jordbruket givits större möjligheter till att anpassa sin produktion efter marknads efterfrågan. Förutsättningarna för produktionen påverkas förutom av den genomförda reformen även av den ökande biodrivmedelsproduktionen globalt och ökande efterfrågan av spannmål och oljevaxter som lett till prisuppgång på världsmarknaden under framför allt 2007.

De höjda målsättningarna för bioenergiproduktionen globalt och deras konsekvenser på resursbehoven från de areella näringarna bedöms bli allt viktigare de närmaste åren. Den mycket aktuella diskussionen om vad den ökande efterfrågan på bioenergi får för effekter på den globala livsmedelssituationen och vattenförbrukningen eller konkurrensen om råvaran för andra användningsområden kommer att vara i fokus.

Markpriserna har ökat kontinuerligt sedan Sverige gick med i EU. En låg räntenivå tillsammans med gällande stödnivå kan vara en förklaring till ökade markpriser då investeringskostnaden kan förbli densamma trots högre markpriser. Det är ännu för tidigt att bedöma hur en situation med ökande världsmarknadspriser kommer att påverka markpriserna men utvecklingen hitintills visar att många jordbrukare utifrån lönsamhetskalkyler och framtida förväntningar anser att det är skäligt att investera.

Jordbrukspolitikens effekt för konsumenterna kan mätas i priser, även om denna indikator bara mäter en begränsad del av hur jordbrukspoliti-

ken påverkar konsumenterna. Priserna på såväl jordbruksreglerade livsmedel som övriga livsmedel ökade med 10 procent mellan 1996 och 2006. Det är samma ökningstakt som för konsumentpriserna i allmänhet. Priserna på jordbruksreglerade produkter har påverkats av att priserna på jordbruksvaror minskat sedan EU-inträdet.

Hur olika produktionsgrenar inom lantbruket har förändrats skiljer sig, men överlag har en minskning i produktionsvolymen och en fortsatt utveckling mot allt större produktionsenheter kunnat noteras. Som en följd av minskade produktionsvolymen, men också av ökade kostnader för insatsvaror har den sammanlagda jordbrukssektorns nettoresultat minskat med mer än 20 procent sedan 2000. Mellan 2004 och 2006 har det sammanlagda produktionsvärdet minskat med 13 procent. Den svenska spannmåls- och oljeväxtarealen har minskat kraftigt sedan 2004. Under 2007 har dock avräkningspriser på spannmål och oljeväxter stigit som en följd av lägre skördar, ökad bioenergiproduktion och ökad global efterfrågan på foder och livsmedel. Prisuppgången, kombinerat med förslaget om att ta bort kravet på att ta mark ur produktion fr.o.m. 2008, förväntas leda till en viss ökad odling av spannmål och oljeväxter i Sverige. För sockerbeter har arealen sjunkit kraftigt sedan föregående år, framför allt på grund av ett EU-beslut om att för 2007 minska den svenska kvoten för sockerproduktion. Det faktum att kvoten för 2006 utnyttjats fullt ut kan ses som ett tecken på en fortsatt lönsamhet inom sockerproduktionen trots den genomgripande reform som har beslutats.

Den svenska animalieproduktionen har liksom vegetabilieproduktionen överlag minskat de senaste åren. Utvecklingen under 2007 mot höga priser på spannmål och oljeväxter ger även högre foderpriser. Världsmarknadspriserna på animalieprodukter, särskilt mjölk och mejerivaror, ökar också, vilket lett till att flera svenska mejeriföretag sedan årsskiftet höjt avräkningspriset med mellan 20 och 30 öre /kg mjölk. Invägningen av mjölk har under första halvåret 2007 minskat med ca 5 procent i förhållande till motsvarande period 2006.

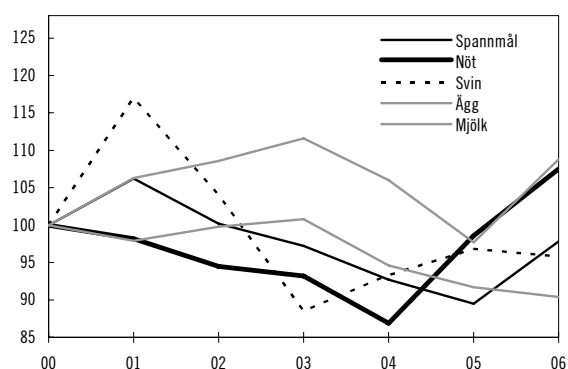
För kött-, svin- och äggproducenter ser mönstret likartat ut, med en fortsatt strukturutveckling som leder till färre enheter med fler djur. Trots att de kvarvarande enheterna ofta har större besättningar har det totala antalet djur

minskat från 2005 till 2006 för dessa produktionsgrenar. För svinsektorn, där antalet företag minskat kraftigt mellan 1995 och 2005, har avräkningspriset under flera år varit mycket lågt vilket varit en bidragande orsak till att många producenter bytt produktionsinriktning eller lagt ner. För hönssektorn kan en förklaring till minskningen vara utfasningen av gamla oinredda burar samt låga priser.

Regeringens konkurrenskraftspaket för jordbruksnäringen med bl.a. statliga finansiering av olika registerhållningsavgifter för djur och tillsynsavgifter riktar sig bl.a. till animaliesektorn i syfte att ge sektorn likvärdiga konkurrensförhållanden gentemot övriga EU.

Förändringar i avräkningspriset ger en indikation på förutsättningar för lönsamhet i jordbruksföretagen. I diagram 5.2 visas utvecklingen mellan 2000 och 2006. Under 2007 har priserna på samtliga dessa varor stigit, varav priset för spannmål har ökat kraftigast.

Diagram 5.2 Index över prisutvecklingen för vissa jordbruksprodukter sedan 2000

Källa: Statens jordbruksverk

Jordbrukets konkurrenskraft

Det ökade trycket på att minska kostnaderna i jordbruket kommer sannolikt att leda till att takten i strukturrationaliseringen ökar. Utvecklingen mot fler större och specialiserade jordbruksföretag kommer att fortgå och kan komma att förstärkas. I vissa fall kan företagen även förväntas komma att specialisera sig mot livsmedelsförädling. För att dessa företag ska vara framgångsrika krävs det att de är konkurrenskraftiga inte bara i förhållande till andra producenter inom EU utan även mot en alltmer effektivare produktion i länder utanför EU. Konkurrensförhållandena mot producenter i

andra delar av världen kommer därför att bli betydelsefulla. Samtidigt innebär frikopplingen av jordbruksstöden större frihet för jordbrukarna att ändra sin produktion och att reagera på marknadens krav utan att förlora sitt stöd. Därigenom ges jordbrukarna möjlighet att minska sitt beroende av stödsystemen, vilket i sig innebär att företagen stärker sin ekonomiska konkurrenskraft. En utveckling mot fler företag som har andra verksamhetsgrenar än traditionellt jordbruk vid sidan om de större specialiserade företagen är en möjlig framtidsutsikt som också kan innebära en positiv utveckling för den regionala sysselsättningen och ekonomin.

Regeringen bedömer att verksamheten inom verksamhetsområdet överlag fungerat väl och att måluppfyllelsen till vissa delar förbättrats i förhållande till situationen innan gårdsstödet infördes.

5.5.3.2 Fiske

Reformen av den gemensamma fiskeripolitiken (GFP) har medfört en skärpning av politiken i syfte att uppnå ett mer uthålligt och ekosystemanpassat fiske. Fortfarande förekommer en betydande överkapacitet i fiskeflottan och överutnyttjande av fiskbestånden. Indikator 1 visar på denna brist på måluppfyllelse. Enligt ICES vetenskapliga rådgivning befinner sig många av unionens fiskbestånd fortsatt utanför biologiskt säkra gränser. Detta gäller särskilt torskbestånden i Nordsjön och Östersjön, som under hela 2000-talet legat på oförändrat låga nivåer. En positiv beståndsutveckling har dock skett för framför allt skarpsill men även för sill i Nordsjön och till viss del för lax i Östersjön. De ökande bestånden av skarpsill i Östersjön är troligtvis en effekt av låga nivåer på torskbestånden. Förändringar av förvaltningen i och med den nya gemensamma fiskeripolitiken har dock gjort framsteg om än i relativt långsam takt. Successivt fastställs återhämtnings- och förvaltningsplaner, utvidgade regleringar av fiskasträngningen kompletterar de mer traditionella begränsningarna av fångstmängder samt fiskerikontrollen förstärks och samordnas.

För att förenkla och förbättra beslutsprocessen, i syfte att väl underbyggda och verkningfulla beslut ska fattas, har Europeiska kommissionen fortsatt arbetet med framförhållning. Kommissionen presenterade i enlighet med detta

redan under sommaren ett policydokument med de generella principerna för 2007 års TAC och kvotsättning. TAC:erna för bestånden i Östersjön kunde därefter beslutas i oktober och TAC:erna för djuphavsarter i november. Att fördela arbetet mer jämnt över året innebär att djupare analyser kan göras och att det finns bättre tid till diskussioner och konsultationer med intressenter och medlemsländer så att väl underbyggda beslut kan tas. Det är av stor vikt för arbetet med alla aspekter av den gemensamma fiskeripolitiken att initiativet för framförhållning fortsätter på detta sätt så att fler beslut kan fördelas över året och få den tid, de breda konsultationer och de djupa analyser som viktiga resursförvaltningsbeslut kräver. Genom detta förfarande ges även större möjligheter för de regionala rådgivande nämnderna att bidra med sina synpunkter.

Av avgörande betydelse för uppfyllelse av politikens mål om hållbara fiskbestånd och lönsamt fiske är att det finns ändamålsenliga beslutsunderlag och att de beslutade reglerna sedan efterlevs. Ökad trovärdighet och tillförlitlighet för den vetenskapliga rådgivningen är därför centralt för förvaltningsbeslut i enlighet med hållbart nyttjande av bestånden. EU:s program för datainsamling innebär att grundläggande uppgifter om fisket ska samlas in. Uppgifterna, som är av stor betydelse för GFP, omfattar såväl biologiska, ekologiska och tekniska som socioekonomiska aspekter och samlas i dag in av Fiskeriverket. I insamlingen av data nyttjas både fiskefartyg och forskningsfartyg, bl.a. Sveriges enda oceangående forsknings- och undersökningsfartyg, U/F Argos. Argos är inte längre ändamålsenlig och Havsmiljöutredningen har i tilläggsdirektiv fått i uppdrag att se på olika alternativ. Datainsamlingsprogrammet omfattade en första programperiod 2000–2006. En revidering pågår och ett nytt program utarbetas för nästa programperiod 2007–2013.

Fiskbeståndens tillstånd påverkas bl.a. av illegalt fiske. Det gäller särskilt torskbestånden i Östersjön där ICES bedömning är ett illegalt fiske motsvarande ca 40 procent av den fastställda kvoten och kommissionen har presenterat en rapport om omfattningen av orapporterat fiske. Detta ställer allt större krav på kontrollmyndigheternas förmåga att genomdriva såväl den nationella politiken som GFP. Det är uppenbart att en mer effektiv kontroll är viktig

för att målen för GFP ska kunna uppnås. Detta knyter också an till de regionala rådgivande nämndernas deltagande i arbetet och de positiva effekterna av att beslut är förankrade och uppfattas som legitima.

Inom strukturpolitiken kommer programperioden för Fonden för fiskets utveckling (FFU) 2000–2006 att avslutas under 2007. En ny programperiod för den Europeiska fiskerifonden (EFF) inleds under 2007 med ett svenskt operativt program som planeras kunna påbörjas 2008. Programmet ska bidra till måluppfyllelsen.

De fiskevårdsinsatser som genomförs innefattar bl.a. ett omfattande lokalt och regionalt arbete med restaurering av fiskbestånd och livsmiljöer genom arbete av länsstyrelser och ideella organisationer. Fiskevårdsarbetet kopplar tydligt till såväl förvaltningsåtgärder som miljö kvalitetsmålen.

I den av riksdagen antagna miljömålspropositionen redovisas miljö kvalitetsmålen och de åtgärder som inriktas mot att bl.a. nå delmålen under Levande sjöar och vattendrag. Åtgärderna gäller bl.a. skydd av värdefulla områden, skapande av fiskefria vatten, förbättrad samordning av restaurerings- och bevarandearbete för att bl. a. främja fria vandringvägar för fisk, utsättning av fisk och åtgärdsprogram av hotade arter. För de två sistnämnda bedöms att delmålen har uppnåtts medan det för skydd av värdefulla vatten krävs ytterligare åtgärder.

För miljö kvalitetsmålet Hav i balans samt levande kust och skärgård krävs enligt Miljö mÅlsrådets rapport ytterligare åtgärder för att nå målen. I det framtida arbetet är det enligt rådet viktigt att fokusera på det samlade marina bevarandearbetet och säkerställa att ändamålsenliga skyddsformer används. Uttag av fisk är det centrala delmålet ur fiskets synvinkel och det är angeläget att fiskeridödligheten och kvoterna baseras på de vetenskapliga råden och att kontrollen säkerställer att antagna regler följs.

5.5.3.3 Säker och bra mat

Sverige har under många år aktivt deltagit i arbetet med att utveckla de gemensamma EG-reglerna för att garantera säkra livsmedel. En grundregel i livsmedelslagstiftningen är att alla livsmedel som släpps ut på marknaden ska vara säkra.

De indikatorer som tagits fram för att mäta måluppfyllelsen är alla relativt nya och därför går det inte att dra några entydiga slutsatser om vad de visar. Därutöver kan det förväntas ta lång tid innan indikatorer som speglar förändringar i människors matvanor förändras. Detsamma gäller för den indikator som speglar livsmedelsindustrins åtgärder för att sänka halterna av akrylamid i livsmedel. En annan viktig faktor i analysen är också att olika aktörer samspelar och statens påverkan på vissa områden kan vara begränsad med ett stort ansvar på såväl företag som den enskilde konsumenten.

Av den information som finns tillgänglig anser regeringen dock att man kan dra slutsatsen att de allra flesta livsmedel som konsumeras i Sverige är säkra.

När det gäller befolkningens matvanor är dessa i stort sett oförändrade jämfört med föregående år. Trenden med ökande förekomst av övervikt och fetma fortsätter.

Regeringen bedömer att verksamheten inom verksamhetsområdet fungerat väl och att måluppfyllelsen är god.

En sammanfattande och samlad bedömning är att resultaten av insatserna under politikområdet är i stort sett i överensstämmelse med de uppställda målen.

5.6 Revisionens iakttagelser

Samtliga årsredovisningar för myndigheterna inom politikområdet har av Riksrevisionen bedömts vara i allt väsentligt rättvisande.

I december 2006 publicerade Riksrevisionen en granskning av det statliga arbetet med genetiskt modifierade organismer (GMO) i foder, livsmedel och industriråvaror (Genetiskt modifierade organismer – det möjliga och det rimliga, RiR 2006:31). Rapportens förslag bereds för närvarande i Regeringskansliet.

5.7 Politikens inriktning

5.7.1 Jordbruk

Regeringen eftersträvar en jordbrukspolitik som främjar konkurrenskraftig produktion styrd av konsumenternas efterfrågan, baserad på lång-

siktigt hållbara produktionsformer som innebär en ökad samhällsekonomisk effektivitet och sänkta budgetmässiga kostnader.

För att värna den moderna landsbygden, sund och säker mat, förnybar energi och öppna landskap ska de gröna näringarna ha likvärdiga konkurrensförhållanden gentemot övriga EU.

Som en del i detta tar Sverige till vara de möjligheter som EU:s landsbygdsprogram ger. Företagande på landsbygden kräver goda grundförutsättningar i form av en sund näringspolitik och god infrastruktur. Det är viktigt med en väl definierad äganderätt och näringsfrihet. Genom att skapa bättre förutsättningar för investeringar och innovationer stärks den lokala och regionala konkurrenskraften, vilket kan förbättra tillväxtpotentialen i hela landet.

Området karaktäriseras av att det till delar grundar sig på biologisk produktion. För frågor som rör biologisk produktion är det viktigt med långsiktighet i de politiska besluten.

Utgångspunkten i regeringens arbete med EU:s gemensamma jordbrukspolitik är de principer som slogs fast i riksdagen i samband med antagandet av propositionen Riktlinjer för Sveriges arbete med jordbruks- och livsmedelspolitiken inom Europeiska unionen (prop. 1997/98:142 bet. 1997/98:JoU23, rskr. 1997/98:241). Enligt riksdagsbeslutet anges tre övergripande mål för regeringens arbete med att förändra jordbruks- och livsmedelspolitiken inom EU:

- Jordbruks- och livsmedelsföretagens produktion ska styras av konsumenternas efterfrågan.
- Produktionen ska vara långsiktigt hållbar både ur ekologiska och ekonomiska utgångspunkter.
- EU ska medverka till global livsmedels-säkerhet, bl.a. genom att hävda frihandelsprinciper även på jordbruks- och livsmedelsområdet.

Fortsatta reformer av den gemensamma jordbrukspolitiken

Fortsatta reformer av den gemensamma jordbrukspolitiken (GJP) behöver genomföras framför allt mot bakgrund av de höga budgetkostnaderna och den omfattande administratio-

nen samt regelbördan för den enskilda producenten.

Under 2008–2009 kommer det att göras en översyn av GJP-reformen som beslutades 2003. Denna översyn, som har fått beteckningen ”hälsokontrollen”, har till huvudsakligt syfte att se över den jordbruksreform som fastställdes i rådets förordning (EG) nr 1782/2003. Det rör sig således inte om några genomgripande politiska förändringar även om hälsokontrollen kan förväntas bli ett avstamp för mer omfattande reformer i den pågående översynen av hela EU:s budget.

Kommissionen avser att presentera ett meddelande angående hälsokontrollen mot slutet av 2007, för att därefter lägga fram slutligt förslag under våren 2008.

Regeringen överlämnade i maj 2007 en skrivelse till kommissionen som närmare definierar Sveriges uppfattning om vilka frågor som bör prioriteras inom hälsokontrollen. Det allmänna och långsiktiga mål som utstakas i skrivelsen är en avreglerad och marknadsorienterad jordbrukssektor utan generella stöd, där produktionen är grundad på konsumenternas efterfrågan och lever upp till reglerna för miljö, djurskydd och säkra livsmedel. Tillhandahållande av kollektiva nyttigheter såsom biologisk mångfald, öppna landskap och våtmarker är fortsatt en viktig målsättning för EU och dess medlemsstater. Regionala aspekter och klimatvillkor bör också vägas in.

Sverige förespråkar en minskning av budgetutgifterna för bl.a. jordbruksstödet samt att det i samband med EU:s budgetöversyn som planeras ske 2008–2009 görs en grundlig analys av jordbruksstödet framtida omfattning och inriktning bl.a. utifrån principerna subsidiaritet och proportionalitet.

Sveriges ståndpunkt är även att snarast möjligt och senast 2013 avskaffa alla exportsubventioner, oavsett utfallet av den s.k. Doha-rundan. Detta skulle samtidigt ge förutsättningar för att avveckla återstående pristöd. Hälsokontrollen bör därför omfatta förslag om borttagande av interventionsstöd, avsättningsfrämjande åtgärder och exportbidrag. Vidare önskar Sverige inom ramen för hälsokontrollen avskaffa kvarvarande produktionsbegränsningar, främst trädan och kvotsystemen för mjölk och socker samt uppnå en fullständig frikoppling av direktstöden.

Inom ramen för hälsokontrollen ingår också arbete med regelförenkling. Sverige anser att

rådets förordning (EG) nr 1782/2003 måste ses över i syfte att åstadkomma en förenkling av framför allt reglerna om stödrättigheter och tvärvillkor. Reglerna om modulering bör förenklas och kriterierna för fördelning av modulerade medel måste ses över.

Som en del i fortsatta reformen av GJP har kommissionen i juli 2007 lämnat förslag till reformering av marknadsordningen för vin, vilket var ett område som inte berördes i samband med den stora reformen 2003. Sverige arbetar för att vinreformen ska leda till ökad konkurrenskraft för EU:s vinsektor genom marknadsorientering och frikoppling av stöden samt leda till budgetbesparingar.

Internationell handel

Även internationellt finns krav på att EU ska fortsätta att reformera sin jordbrukspolitik mot bakgrund av den negativa påverkan som handelsstörande stöd anses ha på världshandeln med jordbruksprodukter.

Förhandlingar inom ramen för Doharundan har nu pågått i sex år och karakteriserats av ett antal förhandlingsuppehåll. Förhandlingarna har dock intensifierats under våren och målsättningen är att de ska avslutas före utgången av 2007.

Sverige ska inom EU fortsatt agera för handelsliberaliseringar på jordbruksområdet och för att u-ländernas förutsättningar att delta och konkurrera på jordbruksmarknaderna förbättras. För detta krävs bl.a. att i-länderna kraftigt minskar sina handelsstörande stöd och eliminerar handelsstörande exportstöd samt kraftigt sänker sina, för många produkter, höga tullar. Den reform av EU:s jordbrukspolitik som genomfördes 2003 har berett vägen för en långtgående liberalisering av jordbrukshandeln och EU har kunnat sätta ett visst tryck på övriga parter i WTO att reformera jordbrukspolitiken.

Global utveckling

Det finns i dag ett förnyat intresse för och en allmän insikt att FN:s första millenniemål, att halvera antalet fattiga och svältande i världen till 2015, inte kan nås utan en ökad satsning på utveckling av jordbruk, skogsbruk och fiske och samtidigt en förbättrad infrastruktur på lands-

bygden. Dessa näringar kan tjäna som motor för att skapa ekonomisk tillväxt och utveckling i många u-länder. Arbetet inom FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation (FAO) är i detta sammanhang av central betydelse. FAO har en nyckelroll inom FN-systemet inom sitt ansvarsområde och har ett särskilt mandat för övervakningen av livsmedelsförsörjningen i världen. Vidare har FAO en viktig roll när det gäller klimatförändringarna eftersom jordbruket påverkas av klimatet på samma gång som jordbruket också påverkar klimatet genom bl.a. utsläpp av växthusgaser. Sverige har även stor kompetens på detta område, inte minst när det gäller bioenergi, vilket också kan innebära möjligheter för svensk export. Sverige arbetar för att FAO:s roll som övervakare av den globala naturresursförvaltningen och som expertstöd till medlemsländerna för att nå millennieutvecklingsmålen fortsatt ska vara stark.

En livsmedelsstrategi för hela Sverige

Regeringen avser att, inom ramen för en treårig satsning, tillsammans med näringen utarbeta en livsmedelsstrategi för hela landet. Strategin ska syfta till att stärka livsmedelsbranschens konkurrenskraft, underlätta företagande och bidra till tillväxt i hela livsmedelskedjan och på så sätt skapa fler arbetstillfällen.

Genom livsmedelsstrategin avser regeringen att utveckla satsningar för att stärka livsmedelsbranschen. Målsättningen är att hela livsmedelskedjan, från råvaruproducenter till dagligvaruhandel, ska främjas genom strategin. En satsning på kunskaps- och teknikutveckling samt export är en viktig långsiktig faktor för en lönsam livsmedelssektor. Små och medelstora företag inom livsmedelssektorn ska stimuleras att växa och den svenska livsmedelssektorns internationella konkurrenskraft ska stärkas. Den ekologiska livsmedelsproduktionen är en viktig del av arbetet.

Den genomförda reformen med frikopplade stöd innebär en stor utmaning för det svenska jordbruket. För att nå framgång gäller det att vara lyhörd för konsumenternas krav och ta till vara de mervärden som konsumenten efterfrågar.

Regeringen har redan givit Konkurrensverket i uppdrag att redogöra för de insatser verket avser att vidta för att öka små och medelstora

företags möjligheter att delta i offentlig upphandling, vilket kan underlätta för småskaliga livsmedelsförädlare.

EU-medlemskapet har visat att livsmedelsförädling är viktigt för en ökad export. Regeringen gör, utöver ovan beskrivna insatser, satsningar på livsmedelsföretag via landsbygdsprogrammet, t.ex. genom stöd för kompetenshöjande insatser och investeringar för att främja förädling. Se vidare under politikområdet Landsbygdspolitik.

Mer specifikt avser regeringen även att under tre år sänka köttkontrollavgiften för mindre slakterier. Förslaget får en direkt effekt för slakterierna och stärker i förlängningen köttproducenternas konkurrenssituation. Åtgärden kommer att genomföras under konkurrenspaketet.

Regeringen kommer att låta utreda integrationsfrågor med anknytning till de gröna näringarna och landsbygden, vilken kommer att redovisas under 2008. Ett viktigt syfte med utredningen är att identifiera områden där insatser för integration och näringslivsutveckling kan bidra till varandras måluppfyllelse.

5.7.1.1 Jordbrukets konkurrenskraft

För att värna den moderna landsbygden, sund och säker mat, förnybar energi och öppna landskap ska den svenska jordbruksnäringen ha likvärdiga konkurrensförhållanden gentemot övriga EU. Regeringens ambition är att regelverket för tvärvillkoren ska tillämpas lika i Sverige som i övriga EU.

På en gemensam EU-marknad är de nationella regelverken av stor betydelse för sektorns konkurrenskraft. Detta gäller bl.a. regelverk som rör djurskydd, miljökrav och produktionsmedelsskatter. Sverige arbetar därför aktivt på EU-nivå för att höja ambitionsnivån inom bl.a. djurskydds- och miljöskyddslagstiftningen med den svenska lagstiftningen som förebild.

Regeringen avser att stärka det svenska jordbruket och anslutande näringar för att öka deras konkurrenskraft och deras möjlighet att bidra till en ökad tillväxt. Detta uppnås bl.a. genom att ta bort ett antal register- och kontrollavgifter.

Regeringen avser att avgift inte ska tas ut vid registrering i det nyinrättade foderföretagarregistret. Inte heller bör de nationella djurregistren finansieras genom avgiftsuttag. Vidare avser regeringen att ta bort trafikregisteravgiften för

traktorer. Dessa åtgärder innebär förutom minskade kostnader för näringen även en minskad administrativ börda.

Under perioden 2008–2010 avser regeringen att med allmänna medel finansiera de obligatoriska TSE-kontrollerna vid slakt av nötboskap. I syfte att utjämna skillnaderna mellan mindre och större slakteriers förutsättningar avser regeringen att under tre år genomföra särskilda insatser för att sänka avgiften för köttkontroll för dessa slakterier.

Som ett led i att stärka jordbrukets, skogsbrukets och vattenbrukets konkurrenskraft bör de nuvarande gränserna för återbetalning av skatt på bränsle och återbetalning av skatt på el sänkas från 1 000 kronor till 500 kronor. Dessutom ändras reglerna så att hela beloppet återbetalas när väl gränsen på 500 kronor är uppnådd. Detta innebär att den som t.ex. har betalat skatt på el med 500 kronor ett år får hela detta belopp återbetalat, medan den som betalat 499 kronor inte får någon återbetalning. Den som i det tidigare systemet betalat 1 100 kronor, och därför bara varit berättigad till återbetalning med 100 kronor, kommer att få hela beloppet 1 100 kronor tillbaka.

Ovan nämnda förslag ingår i regeringens konkurrenskraftspaket för jordbruksnäringen. Sammanlagt innebär förslagen en satsning på i genomsnitt 235 miljoner kronor per år. Satsningen bedöms få en positiv effekt på de gröna näringarna, och även ge positiva effekter för företagandet på landsbygden i allmänhet. Detta behandlas ytterligare i avsnitt 4.6 under Djurpolitik.

Utöver detta avser regeringen att jordbruket, skogsbruket och vattenbruket av konkurrensskäl bör kompenseras för den föreslagna höjningen av energiskatten på diesel med 20 öre per liter för den diesel som används i arbetsmaskiner. Höjningen av energiskatten kommer därför inte att få genomslag i dessa verksamhetsområden. För mer information om detta se volym 1.

För närvarande pågår ett regelförenklingsarbete både inom Regeringskansliet och vid de myndigheter som berör jordbruksnäringen. Målet för regeringens regelförenklingsarbete är att företagens administrativa kostnader för samtliga statliga regelverk ska minska med minst 25 procent till hösten 2010. Regeringens syfte är också att regelförenklingsarbetet ska leda till en märkbar förändring i företagets vardag. Över-

gripande åtgärder på detta område beskrivs närmare under utgiftsområde 24, Näringsliv.

5.7.2 Fiske

I Sverige är målet för livsmedelspolitiken en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar livsmedelsproduktion som speglar konsumenternas efterfrågan. Detta övergripande mål är styrande även för fiskeripolitiken. Fiskeresursen ska brukas, utan att förbrukas, för att bidra till landets utveckling. Fiskeripolitiken har i Sverige en nära koppling till, och del i målpuppfyllelsen av, landsbygds- och miljöpolitiken liksom de nationella miljökvalitetsmålen.

Den övergripande strategiska inriktningen för politiken ska vara ett uthålligt nyttjande av fiskbestånden i ett ekosystemperspektiv. Detta är också grunden i den gemensamma fiskeripolitiken och kräver ökad kunskap om fiskarternas roll i ekosystemet samt en anpassning av fiskeansträngningen till tillgängliga resurser. Kvaliteten på den vetenskapliga rådgivningen är därför avgörande för en ändamålsenlig fiskeriförvaltning. Sverige arbetar kontinuerligt för en förbättring och förstärkning av ICES. För att uppnå ett uthålligt fiske ska ett ökat samförstånd och erfarenhetsutbyte genom en förbättrad dialog mellan forskare, administratörer och näringen utvecklas vidare. Detta främjar ett bättre kunskapsunderlag och förvaltningsbeslutens legitimitet. Kompetensutveckling gynnar denna dialog och en anpassning av näringen. Inrättandet av regionala rådgivande nämnder kommer att ha betydelse för den framtida fiskeriförvaltningen och nämnden för Östersjön är av särskild betydelse för det svenska fisket. En fiskerinäring och en fiskeverksamhet som är anpassade till ett hållbart nyttjande ska ha en långsiktig lönsamhet och kunna utgöra en stabil ekonomisk verksamhet med betydelse för den regionala utvecklingen. Vattenbruket, som är en utpräglad glesbygdsnäring, bör kunna bidra till denna utveckling. Genom att stärka den lokala och regionala konkurrenskraften samt skapa bättre förutsättningar för investeringar och innovationer, kan den regionala tillväxtpotentialen i hela landet stärkas. Detta innebär en fortsatt hög miljöambition i kombination med ytterligare satsningar på de nyckelområden såsom sysselsättning och företagande, vilka anges i

Lissabonstrategin och EU-kommissionens strategi för hållbar utveckling.

För att säkerställa beståndens förnyelse är det nödvändigt att förhindra illegalt fiske. Fiskerikontroll utgör i detta sammanhang en viktig del av den ansvarsfulla hushållningen med fiskresurserna. För att minska det illegala fisket och utkast av fiskefångster avser regeringen att inom ramen för den gemensamma fiskeripolitiken långsiktigt verka för en fiskereglering med stort inslag av t.ex. havdagar för lämpliga bestånd i stället för fiskekvoter. Sveriges linje i de internationella förhandlingarna angående fiskekvoter ska vara i enlighet med den biologiska rådgivningen från ICES.

För en framgångsrik fiskeriförvaltning måste den svenska lagstiftningen ses över utifrån förändringar i de nationella behoven och vad gemenskapsrätten kräver. Regeringen har därför för avsikt att tillsätta en utredare som ska lämna förslag till en ny fiskelagstiftning.

Att uppnå regeringens mål om att minska företagens administrativa börda med 25 procent till 2010 är en viktig uppgift inom verksamhetsområdet fiske.

5.7.3 Säker och bra mat

Efter att det moderniserade gemensamma EG-regelverket avseende hygien och kontroll har varit verksamt ett antal år är det dags för en planerlig översyn. Arbetet med denna har påbörjats och ska vara klart under 2009. I såväl denna översyn som i arbetet med att utforma gemensamma tolkningar är en genomgående svensk ambition att uppnå enklare och mindre kostsamma regler samtidigt som livsmedlens säkerhet inte äventyras.

Att uppnå regeringens mål om att minska företagens administrativa börda med 25 procent till 2010 är en viktig uppgift inom verksamhetsområdet Säker och bra mat.

Märkning är ett viktigt redskap för att konsumenten ska kunna välja bra och hälsosam mat efter sina önskemål och preferenser. Sveriges mål i arbetet med översynen av dels de generella märkningsreglerna, dels de specifika reglerna om näringsvärdesdeklaration är att konstruktivt arbeta för förenklade, klara och tydliga märkningsregler. Dessa bör finnas samlade i så få rättsakter som möjligt.

Problematiken med ökad förekomst av övervikt och fetma och därtill relaterade följd-sjukdomar hos befolkningen leder till omfattande och ökande kostnader för samhället och lidande för enskilda individer. Ett omfattande förarbete avseende kunskapsinsamling och utarbetande av verktyg har pågått hos myndigheterna i flera år. För att ändra befolkningens matvanor bedrivs ett informationsarbete riktat till såväl konsumenter som till de som serverar mat i bl.a. restauranger och skolmatsalar.

Regeringens bedömning är att det arbete som görs inom ramen för Codex Alimentarius, FAO:s och WHO:s gemensamma livsmedelsstandardiseringsorgan, får allt större betydelse. Bestämmelser utformade i Codex Alimentarius är frivilliga att följa för de olika medlemsländerna. Strängare krav måste kunna motiveras vetenskapligt. I annat fall finns risken att sådana krav i en WTO-panel anses vara handelshindrande lagstiftning.

5.8 Budgetförslag

5.8.1 43:1 Statens jordbruksverk

Tabell 5.8 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
2006	Utfall	328 586	Anslags-sparande	-1 033
2007	Anslag	323 134 ¹	Utgifts-prognos	319 027
2008	Förslag	415 988		
2009	Beräknat	427 021 ²		
2010	Beräknat	438 492 ³		

¹ Inklusivt tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/07:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 416 988 tkr i 2008 års prisnivå.

³ Motsvarar 416 988 tkr i 2008 års prisnivå.

Anslaget används för Statens jordbruksverks förvaltningskostnader, länsstyrelsernas kostnader för å jourföring av blockdatabasen, Tullverkets särkostnader för exportbidragskontroller m.m. Jordbruksverket ska medverka till en korrekt tillämpning av EU:s regelverk så att finansiella korrigeringar undviks. Jordbruksverket är fondkoordinator för EU-stöden och det enda ackrediterade utbetalningsstället för EU-stöd finansierade av garantifonden för jordbruket (EGFJ) och jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU). Vidare är Jordbruks-

verket förvaltningsmyndighet för landsbygdsprogrammet under perioden 2007–2013.

Verket bistår regeringen och medverkar i internationellt arbete inom jordbruksområdet.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 5.9 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor			
Offentligrättslig verksamhet	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt – kostnad)
<i>Djur¹</i>			
Utfall 2006	23 914	27 270	-3 356
Prognos 2007	47 500	46 400	-1 100
Budget 2008	27 600	23 800	3 800
<i>Djurregister¹</i>			
Utfall 2006	19 863	25 759	-5 896
Prognos 2007	20 700	26 400	-5 700
Budget 2008	0	0	0
<i>Växt¹</i>			
Utfall 2006	24 084	24 875	-791
Prognos 2007	23 200	24 300	-1 100
Budget 2008	23 100	24 300	-1 200
<i>Utsäde¹</i>			
Utfall 2006	18 171	17 763	408
Prognos 2007	17 500	18 200	-700
Budget 2008	17 200	17 000	200

¹ Myndighetsuppdrag är inräknat.

Jordbruksverket uppbär och disponerar avgifter som härrör från foderkontroll, foderanläggningssystem, införsel av djur, avgifter för djurmärken enligt förordningen (2006:815) om provtagning på djur, avgifter enligt förordningen (1994:901) om genetiskt modifierade organismer, äggmärkning, avgifter för animaliska biprodukter, pass för sällskapsdjur samt den del av gränskontroll och övriga officiella uppdrag, t.ex. karantänsuppdrag som ej utförs av distriktsveterinärorganisationen samt fr.o.m. den 1 juli 2007 avgifter i ärenden enligt djurskyddslagen (1988:534) och lagen (2000:537) om märkning och registrering av hundar. Dessa redovisas under resultatområde Djur. Avgifter som härrör från registren för nöt, gris, fjäderfä, får och get samt avgifter för djurmärken enligt förordningen (2006:815) om provtagning på djur och exportpass redovisas t.o.m. 2007 under resultatområde Djurregister. Resultatområde Djurregister tas bort fr.o.m. 2008. Avgifter för djurmärken och exportpass förs fr.o.m. 2008 till resultatområde Djur. Resultatområde Växt innefattar växt-

inspektionen, kvalitetsinspektion av frukt och grönsaker, avgifter enligt förordningen (2005:220) om retursystem för plastflaskor och metallburkar. Avgifter som härrör från certifiering och analysering av utsäde redovisas under resultatområde Utsäde.

Tabell 5.10 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt – kostnad)
<i>Vatten</i> ¹			
Utfall 2006	10 762	11 256	-494
Prognos 2007	11 700	11 200	500
Budget 2008	11 900	11 400	500
<i>Djur</i> ²			
Utfall 2006	7 682	7 670	12
Prognos 2007	7 300	6 900	400
Budget 2008	4 000	4 000	0
<i>Utsäde</i> ³			
Utfall 2006	14 500	16 248	-1 748
Prognos 2007	12 200	12 600	-400
Budget 2008	11 000	11 000	0

¹ Uppdragsverksamheten inom RO Vatten utgörs av vattenhushållningen. Myndighetsuppdrag är inräknat.

² Uppdragsverksamheten inom RO Djur består huvudsakligen av verksamhet (transport- och hundregistren) som Jordbruksverket administrerar åt Djurskyddsmyndigheten t.o.m. den 30 juni 2007 samt av verksamhet som Jordbruksverket administrerar åt Sametinget (2007) och köttklassificering. Myndighetsuppdrag är inräknat.

³ Uppdragsverksamhet inom RO Utsäde utgörs av laboratorieundersökningar, kvalitetsanalyser och andra undersökningar av utsäde och växtsorter samt kvalitetsanalys av foder- och kvarnspannmål. Myndighetsbidrag är inräknat.

Regeringens överväganden

Eftersom utbetalningarna av EU-stöd ersätts i efterskott från EU-budgeten uppstår ett kreditbehov för Jordbruksverket, vilket regeringen bedömer till 8,1 miljoner kronor för 2008. Till följd av detta föreslås att regeringen bemyndigas att låta Statens jordbruksverk ha tillgång till en kredit på myndighetens särskilda räntekonto för EU-verksamhet i Riksgäldskontoret på högst 8 100 miljoner kronor.

Eftersom Jordbruksverket sedan den 1 juli 2007 ansvarar för djurskyddsfrågorna tillförs anslaget 44,5 miljoner kronor fr.o.m. 2008.

Från anslaget 43:1 *Statens jordbruksverk* överförs 5 000 000 kronor 2008 till anslaget 42:3 *Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder*.

Regeringen anser att för att stärka näringsens konkurrenskraft och för att förenkla för företagen ska kostnaden för registrering av foder-

anläggningar, vilket infördes 2007, täckas av anslagsmedel och ingen avgift ska tas ut. Regeringen föreslår därför att 7 miljoner kronor tillförs anslag 43:1 *Statens jordbruksverk* under 2008. Från och med 2009 beräknas anslaget öka med 3 miljoner kronor.

Regeringen anser att avgifter för inrapportering till nöt-, gris-, fjäderfä-, får och get- samt exportpassregister och register för djurmärken ska tas bort för att förenkla för företagen och stärka näringsens konkurrenskraft. Anslag 43:1 *Statens jordbruksverk* föreslås därför öka med 22 miljoner kronor 2008. Även 2009 och 2010 beräknas anslaget öka med 22 miljoner kronor. Efter 2010 beräknas anslaget öka med 19 miljoner kronor.

Regeringen anser att de obligatoriska TSE-kontroller som utförs vid slakt av nötkreatur under tre år ska bekostas med allmänna medel. Nedsättningen av avgiften kommer att genomföras i enlighet med Kommissionens förordning (EG) nr 1857/2006 av den 15 december 2006 om tillämpningen av artiklarna 87 och 88 i fördraget på statligt stöd till små och medelstora företag som är verksamma inom produktion av jordbruksprodukter och om ändring av förordning (EG) nr 70/2001, EUT L 358, 16.12.2006. Anslaget föreslås därför öka med 26 miljoner kronor per år under perioden 2008–2010.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 415 988 000 kronor anvisas under anslaget 43:1 *Statens jordbruksverk* för 2008. För 2009 beräknas anslaget till 427 021 000 kronor och 2010 beräknas anslaget till 438 492 000 kronor.

Tabell 5.11 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 43:1 Statens jordbruksverk

Tusental kronor

	2008	2009	2010
Anvisat 2007 ¹	322 284	322 284	322 284
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	2 307	10 117	19 046
Beslut	91 397	94 620	97 162
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	415 988	427 021	438 492

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2007 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

5.8.2 43:2 Bekämpande av växtsjukdomar

Tabell 5.12 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2006	Utfall	2 596	Anslags-sparande	0
2007	Anslag	3 000 ¹	Utgifts-prognos	2 946
2008	Förslag	3 000		
2009	Beräknat	3 000		
2010	Beräknat	3 000		

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/07:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget används för kostnader för åtgärder mot växtskadegörare enligt växtskyddslagen (1972:318) samt för vissa förluster till följd av sådana åtgärder. Kostnader för beredskapsåtgärder, akuta skyddsåtgärder, marknadskontroller, inventeringar m.m. mot karantänskadegörare finansieras också med detta anslag liksom undersökningar av växtprover som av Jordbruksverkets växtinspektion överlämnas för laboriemässig diagnostisering. Vidare belastar delar av kostnaderna för växtinspektionens internationella engagemang anslaget. Slutligen finansierar anslaget kostnader för verifiering av de svenska skyddade zonerna.

Regeringens överväganden

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 3 000 000 kronor anvisas under anslaget 43:2 *Bekämpande av växtsjukdomar* för 2008. För 2009 och 2010 beräknas anslaget till oförändrat belopp.

Tabell 5.13 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 43:2 Bekämpande av växtsjukdomar

Tusental kronor

	2008	2009	2010
Anvisat 2007¹	3 000	3 000	3 000
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	3 000	3 000	3 000

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

5.8.3 43:3 Gårdsstöd och djurbidrag m.m.

Tabell 5.14 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2006	Utfall	11 665 338	Anslags-sparande	661 938
2007	Anslag	7 077 677 ¹	Utgifts-prognos	7 670 197
2008	Förslag	6 874 798		
2009	Beräknat	6 923 633		
2010	Beräknat	6 949 757		

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/07:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Från anslaget utbetalas gårdsstöd (fr.o.m. 2007 ingår mjölkbidraget i gårdsstödet), handjursbidrag, stöd för proteingrödor, energigrödor, stöd för kontrakterad stärkelsepotatis, stöd för kvalitetscertifiering, stöd för marknadsföring och deltagande i mässor samt bidrag från EU för bekämpande av djursjukdomar. Stöden är gemensamma för hela EU och finansieras helt från EU-budgeten. För att få gårdsstöd måste brukarna förutom att bruka marken även ha stödrätter för motsvarande areal jordbruksmark. Ett villkor för gårdsstöd är att en del av marken tas ur livsmedels- eller foderproduktionen. Ett annat villkor för fullt utbetalt stöd är att de s.k. tvärvillkoren är uppfyllda. Bidragen är begränsade antingen i takbelopp i euro på nationell nivå, t.ex. gårdsstöd eller maximal areal inom EU, t.ex. stöd till energigrödor. Det finns även kombinationer av landskvot och takbelopp, t.ex. handjursbidraget.

Tabell 5.15 Utdelade stödrätter 2006

Tusen hektar

Vanliga stödrätter för åkermark	2 505
Stödrätter med uttagen areal	123
Vanliga stödrätter med värde för betesmark	558
Totalt	3 186

Källa: Statens jordbruksverk

Tabell 5.16 Utbetalade direktstöd för stödår 2006, utfall

Stödform	Utbetalat belopp i mnkr	Utnyttjandegrad %
Gårdsstöd	5 508	98,3
Proteingrödor	19	EU-nivå, ej fullt utnyttjande
Energigrödor	18	EU-nivå, ej fullt utnyttjande
Kontrakterad stärkelsepotatis	29	85,9
Kvalitetscertifiering och mervärden i jordbruket	26	96,9
Återbetalning av modulerade medel	81	99

Växelkursen för upptagna stödformer var 9,2797 kr/euro.¹) Beloppet beräknas utbetalas i september 2007.

Tabell 5.17 Stödbelopp m.m. för handjursbidrag och mjölkbidrag stödår 2006

Tusental kronor

Djur	Landskvot	Antal beviljade djur	Bidrag från EU per djur i kr för 2006 ¹	Totalt utbetalda bidrag i mnkr för 2006 (prel.)
Handjur, tjur	250 000 (tjurar + stutar)	175 205	1 365 kr/djur	237,5
Handjur, stut	250 000 (tjurar + stutar)	74 948	968 kr/djur	94,0
Mjölkbidrag, grundbelopp	3 300 000 ton		147,26 kr/ton	435,1
Mjölkbidrag, tillägg			66,32 kr/ton	218,5

¹ Växelkurs för upptagna djurbidrag var 9,2797 kr/euro.

För handjursbidraget finns utöver landskvoten på 250 000 bidrag i varje åldersgrupp ett takbelopp på totalt 36 323 000 euro, motsvarande 326 300 000 kronor med 2005 års växelkurs.

För stödåret 2006 har bidragsbeloppet för handjursbidraget dragits ned med 2,8 procent. Detta för att inte beloppstaket ska överskridas. Utnyttjandegraden för handjursbidraget respektive mjölkbidraget var för 2006 99,4 procent respektive 99,8 procent.

Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Med hänsyn tagen till beräknade ekonomiska åtaganden föreslås att regeringen bemyndigas att under 2008 avseende ramanslaget 43:3 *Gårdsstöd och djurbidrag m.m.* godkänna stöd som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 170 000 000 kronor under 2009.

Tabell 5.18 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	Utfall 2006	Prognos 2007	Förslag 2008	Beräknat 2009	Beräknat 2010–
Ingående åtaganden	4 651 022	169 285	161 129	-	-
Nya åtaganden	7 183 222	152 973	170 000	-	-
Infriade åtaganden	11 664 959	161 129	161 129	170 000	-
Utestående åtaganden	169 285	161 129	170 000	-	-
Erhållet/föreslaget bemyndigande	6 476 500	6 650 000	170 000	-	-

Regeringens överväganden

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 6 874 798 000 kronor anvisas under anslaget 43:3 *Gårdsstöd och djurbidrag m.m.* för 2008. För 2009 beräknas anslaget till 6 923 633 000 kronor och för 2010 beräknas anslaget till 6 949 757 000 kronor.

Tabell 5.19 Härlledning av anslagsnivån 2008–2010, för 43:3 Gårdsstöd och djurbidrag m.m.

Tusental kronor

	2008	2009	2010
Anvisat 2007¹	7 077 677	7 077 677	7 077 677
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	-202 879	-154 044	-127 920
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	6 874 798	6 923 633	6 949 757

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

5.8.4 43:4 Intervention och exportbidrag för jordbruksprodukter

Tabell 5.20 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Slagslag	Belopp	År	Slagslag	Belopp
2006	Utfall	829 301		Anslags-sparande	550 619
2007	Anslag	1 407 504 ¹		Utgifts-prognos	570 783
2008	Förslag	1 007 504			
2009	Beräknat	1 007 504			
2010	Beräknat	1 007 504			

¹ Inklusiva tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/07:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget används för kostnader för intervention, stöd i form av produktions-, konsumtions- och marknadsföringsbidrag, exportbidrag, fiberberedning, stöd till biodling i enlighet med EU:s regler samt omstruktureringsstöd för sockersektorn. Anslaget är obligatoriskt och finansieras av EU-budgeten, utom vissa s.k. tekniska kostnader till följd av offentlig lagring, vilka för närvarande är högre än den schablonersättning som ersätts av EU. Dessa merkostnader regleras under anslaget 43:5 *Räntekostnader för förskottade gårdsstöd m.m.* Exportbidrag lämnas för att täcka skillnaden mellan gemenskapspris och världsmarknadspris och därmed möjliggöra export till tredje land.

Det av EU till hälften medfinansierade treåriga honungsprogrammet, totalt omfattande 13,5 miljoner kronor, beviljas för ett år i taget och löper i enlighet med EU:s budgetår under perioden den 16 oktober till den 15 oktober nästföljande år. För åren 2008–2010 har ett nytt svenskt honungsprogram godkänts av EU. Programmet kommer att utökas från 4 miljoner kronor 2008 till 4,5 miljoner kronor 2009 respektive 5 miljoner kronor 2010. Den svenska medfinansieringen anvisas under anslaget 42:3 *Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder*.

Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Riksdagen föreslås bemyndiga regeringen att under 2008 avseende anslaget 43:4 *Intervention och exportbidrag för jordbruksprodukter* godkänna stöd som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 95 000 000 kronor under 2009, högst 44 000 000 kronor under 2010 och högst 16 000 000 kronor under 2011.

Tabell 5.21 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	Utfall 2006	Prognos 2007	Förslag 2008	Beräknat 2009	Beräknat 2010–
Ingående åtaganden	150 859	450 764	285 170	-	-
Nya åtaganden	975 856	59 357	112 000	-	-
Infriade åtaganden	675 951	224 951	242 170	95 000	60 000
Utestående åtaganden	450 764	285 170	155 000	-	-
Erhållet/förslaget bemyndigande	500 000	410 000	155 000	-	-

Regeringens överväganden

Medelsbehovet är liksom tidigare svårt att förutse då utgiftsprognoserna är mycket osäkra gällande produktionen, priserna och svängningar i växelkursen. Nivån på kostnaden för offentlig lagring och exportbidrag bedöms dock minska. För att anpassa anslagsnivån till utgiftsprognoserna bedöms en minskning om 400 miljoner kronor vara möjlig.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 1 007 504 000 kronor anvisas under anslaget 43:4 *Intervention och exportbidrag för jordbruksprodukter* för 2008. För 2009 och 2010 beräknas anslaget till oförändrat belopp.

Tabell 5.22 Härlledning av anslagsnivån 2008–2010, för 43:4 Intervention och exportbidrag för jordbruksprodukter

Tusental kronor

	2008	2009	2010
Anvisat 2007¹	1 407 504	1 407 504	1 407 504
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt	-400 000	-400 000	-400 000
Förslag/beräknat anslag	1 007 504	1 007 504	1 007 504

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

5.8.5 43:5 Räntekostnader för förskottrade gårdsstöd m.m.¹

Tabell 5.23 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Belopp	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2006	Utfall	25 226		66 273
2007	Anslag	87 939 ²		87 864
2008	Förslag	75 472		
2009	Beräknat	75 472		
2010	Beräknat	75 472		

¹ Anslaget har bytt namn från *Räntekostnader för förskottrade arealersättningar m.m.* till *Räntekostnader för förskottrade gårdsstöd m.m.*

² Inklusivt tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/07:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget används för de räntekostnader (netto) som uppstår för staten till följd av att ersättningen från EU:s jordbruksfonder normalt erhålls i efterskott. Ersättningar för stöd m.m. som finansieras från EU:s garantifond för jordbruket (EGFJ) men som förskotteras från statsbudgeten avräknas av EU inom 35–60 dagar. De

stöd som är aktuella är gårdsstöd, handjursbidrag, exportbidrag, interventionsstöd m.m. För stöd som finansieras av jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU) erhåller medlemsstaten ett stående förskott de första två åren i programperioden motsvarande 7 procent av den totala EU-finansieringen för programmet medan löpande utbetalningar ersätts först efter 60–150 dagar från EU. De stöd som är aktuella är miljöersättningar, investeringsstöd, startstöd m.m. Anslaget får även belastas med eventuella finansiella korrigeringar och straffavgifter som EU-kommissionen kan komma att ålägga Sverige samt revisionskostnader förknippade med granskning av Sveriges utnyttjande av EU:s jordbruksfonder. Anslaget får dessutom belastas med s.k. tekniska kostnader för offentlig lagring i den mån som ersättning inte erhålls från EU-budgeten. Vidare får anslaget användas för eventuella räntekostnader, revisions- och kontrollkostnader, finansiella korrigeringar och straffavgifter m.m. sammanhängande med medel från EU:s solidaritetsfond samt skadestånd.

Medelsbehovet på anslaget kan variera mycket mellan olika år. Det beror huvudsakligen på den statliga utlåningsräntan, eventuella finansiella korrigeringar, utbetalningstidpunkter för direktstöden och s.k. tekniska kostnader för offentlig lagring som inte ersätts av EU.

Regeringens överväganden

Regeringen har beslutat att Ekonomistyrningsverket ska vara revisionsmyndighet för EU:s strukturfonder och även för EU:s jordbruksfonder och fiskefond under programperioden 2007–2013 med början från den 1 januari 2007. ESV förbereder för närvarande verksamheten för att fungera som attesterande organ för Europeiska garantifonden för jordbruket och Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling med början den 16 oktober 2007.

För att finansiera Ekonomistyrningsverkets övertagande som attesterande organ för Europeiska garantifonden för jordbruket och Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling föreslås att ett årligt arvode på 2,3 miljoner kronor överförs från anslaget 43:5 *Räntekostnader för förskottrade gårdsstöd m.m.* till anslaget 1:2 *Ekonomistyrningsverket* under utgiftsområde 2.

Vidare minskar anslaget med 1,1 miljoner kronor för att finansiera fler omarronderingsprojekt under anslaget 44:4 *Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.*

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 75 472 000 kronor anvisas under anslaget 43:5 *Räntekostnader för förskottade gårdsstöd m.m.* för 2008. För 2009 och 2010 beräknas anslaget till oförändrat belopp.

Tabell 5.24 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 43:5 Räntekostnader för förskottade gårdsstöd m.m.

Tusental kronor

	2008	2009	2010
Anvisat 2007¹	78 939	78 939	78 939
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	-1 134	-1 134	-1 134
Överföring till/från andra anslag	-2 333	-2 333	-2 333
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	75 472	75 472	75 472

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

5.8.6 43:6 Fiskeriverket

Tabell 5.25 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Slagslag	Belopp	År	Slagslag	Belopp
2006	Utfall	111 570		Anslags-sparande	2 857
2007	Anslag	129 104 ¹		Utgifts-prognos	129 595
2008	Förslag	137 192			
2009	Beräknat	140 399 ²			
2010	Beräknat	144 037 ³			

¹ Inklusivt tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/07:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 137 192 tkr i 2008 års prinsnivå.

³ Motsvarar 137 192 tkr i 2008 års prinsnivå.

Anslaget används för Fiskeriverkets förvaltningskostnader. Fiskeriverket ska medverka i Sveriges strävan att inom den gemensamma fiskeripolitiken uppnå ett ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbart fiske och vattenbruk och medverka till att miljö kvalitetsmålen uppnås samt följa, utvärdera och hålla regeringen informerad om fiskeresursernas tillstånd och utvecklingen inom fiskerinäringen.

Vidare ska Fiskeriverket bidra till en livskraftig och miljöanpassad livsmedelsproduktion till nytta för konsumenterna, medverka till att öka allmänhetens fiskemöjligheter samt främja

och bedriva forskning och utvecklingsverksamhet inom fiskets område.

Verket ska även medverka i genomförandet av politiken för regional utveckling, bistå regeringen och medverka i arbetet med internationella fiskefrågor och förhandlingar samt ha det övergripande ansvaret för fiskerikontrollen.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 5.26 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt – kostnad)
Utfall 2006	35 368	35 613	-245
(varav tjänsteexport)	(7 684)	(7 670)	(14)
Prognos 2007	35 470	35 470	0
(varav tjänsteexport)	(8 411)	(8 411)	(0)
Budget 2008	38 200	38 200	0
(varav tjänsteexport)	(0)	(0)	(0)

Fiskeriverket bedriver uppdragsverksamhet och tjänsteexport. För budgetåret 2006 erhöll Fiskeriverket 35 miljoner kronor i avgiftsintäkter från sin uppdragsverksamhet och tjänsteexport. Avgiftsintäkterna får disponeras av Fiskeriverket.

Avgiftsintäkterna i uppdragsverksamheten härrör från Fiskeriverkets undersökningsfartyg, utredningskontor och laboratorier.

Även Fiskeriverkets tjänsteexport är inkluderad och hänförs till internationell konsultverksamhet, i första hand grundat på ett avtal med Sida och s.k. twinningprojekt inom ramen för EU:s förmedlemskapsstrategi.

Regeringens överväganden

För arbete med åtgärder som syftar till att uppnå miljö kvalitetsmålen i enlighet med miljöpropositionen (prop. 2004/05:150) överförs till anslaget 43:6 *Fiskeriverket* 7,7 miljoner kronor fr.o.m. 2006, ytterligare 2,7 miljoner kronor fr.o.m. 2007 och ytterligare 5 miljoner kronor fr.o.m. 2008 från utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård anslaget 34:3 *Åtgärder för biologisk mångfald*. För arbetet med främst fiskerikontrollen föreslår regeringen att anslaget 43:6 *Fiskeriverket* ökas med 7 miljoner kronor fr.o.m. 2008. Finansiering sker genom att

anslaget 44:1 *Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* minskas med motsvarande belopp.

Regeringen föreslår slutligen att anslaget 43:6 *Fiskeriverket* minskas med 5 miljoner kronor fr.o.m. 2008.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 137 192 000 kronor anvisas under anslaget 43:6 *Fiskeriverket* för 2008. För 2009 och 2010 beräknas anslaget till 140 399 000 kronor respektive 144 037 000 kronor.

Tabell 5.27 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 43:6 Fiskeriverket

Tusental kronor

	2008	2009	2010
Anvisat 2007¹	129 104	129 104	129 104
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	1 088	4 131	7 584
Beslut	7 000	7 164	7 349
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	137 192	140 399	144 037

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2007 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

5.8.7 43:7 Strukturstöd till fisket m.m.

Tabell 5.28 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Belopp	Anslags- sparande	Utgifter- prognos
2006	Utfall	29 163		41 519
2007	Anslag	28 000 ¹		24 552
2008	Förslag	28 000		
2009	Beräknat	28 000		
2010	Beräknat	28 000		

¹ Inklusivt tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/07:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget används framför allt för nationellt stöd till åtgärder som medfinansieras av EU inom ramen för strukturåtgärder inom fiskerinäringen. Anslaget kan även användas för medfinansiering av andra EG-projekt som ligger i linje med strukturprogrammen.

Regeringens överväganden

En ny programperiod för stöd från Europeiska fiskerifonden, EFF, inleds under 2007. Det svenska programmet för fiskerinäringen avseende perioden 2007–2013 kommer att börja genomföras under 2008. Finansieringen från EFF uppgår till totalt närmare 55 miljoner euro. Över sjuårsperioden blir då en genomsnittlig årlig budgetram ca 7,9 miljoner euro. För att erhålla hela Sveriges tilldelning från EU-budgeten måste nationell medfinansiering med motsvarande belopp, dvs. 50 procent nationell offentlig medfinansiering, tillföras programmet.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 28 000 000 kronor anvisas under anslaget 43:7 *Strukturstöd till fisket m.m.* för 2008. För 2009 och 2010 beräknas anslaget till oförändrat belopp.

Tabell 5.29 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 43:7 Strukturstöd till fisket m.m.

Tusental kronor

	2008	2009	2010
Anvisat 2007¹	28 000	28 000	28 000
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	28 000	28 000	28 000

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

5.8.8 43:8 Från EG-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m.

Tabell 5.30 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Belopp	Anslags- sparande	Utgifter- prognos
2006	Utfall	64 663		216 224
2007	Anslag	70 000 ¹		78 566
2008	Förslag	70 000		
2009	Beräknat	70 000		
2010	Beräknat	70 000		

¹ Inklusivt tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/07:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslagets ändamål är att finansiera det belopp som motsvarar EU:s medfinansiering av strukturstöd till fisket m.m. som redovisas under

anslaget 43:7 *Strukturstöd till fisket m.m.* Sverige har tilldelats närmare 55 miljoner euro för Europeiska fiskerifonden under programperioden 2007–2013.

Regeringens överväganden

En ny programperiod för strukturstödet inleds under 2007.

Nationell medfinansiering sker under anslaget 43:7 *Strukturstöd till fisket m.m.*

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 70 000 000 kronor anvisas under anslaget 43:8 *Från EG-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m.* för 2008. För 2009 och 2010 beräknas anslaget till oförändrat belopp.

Tabell 5.31 Härlledning av anslagsnivån 2008–2010, för 43:8 Från EG-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m.

Tusental kronor			
	2008	2009	2010
Anvisat 2007¹	70 000	70 000	70 000
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	70 000	70 000	70 000

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

5.8.9 43:9 Fiskevård

Tabell 5.32 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
2006	Utfall	25 336	Anslags-sparande	490
2007	Anslag	26 832 ¹	Utgifts-prognos	26 831
2008	Förslag	26 832		
2009	Beräknat	26 832		
2010	Beräknat	26 832		

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/07:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget används för bl.a. bildande av fiskevårdsområden, fisketillsyn, främjande av den biologiska mångfalden och biotopvård, insatser för bevarandet av hotade arter samt utsättning av fisk.

Anslaget används även till fiskevård främst i allmänna och enskilda vatten med fritt handredskapsfiske i kustområden och i sjöarna Vänern, Vättern, Hjälmaren, Mälaren samt Storsjön i Jämtland.

Allmän fiskevård finansieras för närvarande delvis av anslaget för fiskevård men också av vattenavgiftsmedel i enlighet med vattendomar.

Regeringens överväganden

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 26 832 000 kronor anvisas under anslaget 43:9 *Fiskevård* för 2008. För 2009 och 2010 beräknas anslaget till oförändrat belopp.

Tabell 5.33 Härlledning av anslagsnivån 2008–2010, för 43:9 Fiskevård

Tusental kronor			
	2008	2009	2010
Anvisat 2007¹	26 832	26 832	26 832
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	26 832	26 832	26 832

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

5.8.10 43:10 Livsmedelsverket

Tabell 5.34 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
2006	Utfall	159 446	Anslags-sparande	1 636
2007	Anslag	175 274 ¹	Utgifts-prognos	171 775
2008	Förslag	181 551		
2009	Beräknat	185 788 ²		
2010	Beräknat	190 611 ³		

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/07:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 181 551 tkr i 2008 års prisnivå.

³ Motsvarar 181 551 tkr i 2008 års prisnivå.

Anslaget används för Livsmedelsverkets förvaltningskostnader. Livsmedelsverket ska som central förvaltningsmyndighet för livsmedelsfrågor i konsumenternas intresse arbeta aktivt för säkra livsmedel av hög kvalitet, redlighet i livsmedelshandlingen och bra matvanor. Dess främsta uppgifter är att utarbeta regler

inom livsmedelsområdet, utöva kontroll enligt livsmedelslagen (2006:804), leda och samordna livsmedelskontrollen, hålla regeringen informerad om utvecklingen på livsmedelsområdet, medverka samt bistå regeringen i EU-arbetet och annat internationellt arbete på livsmedelsområdet. Vidare genomför verket utredningar och praktiska vetenskapliga undersökningar om livsmedel och matvanor samt utvecklar metoder för livsmedelskontrollen, informerar konsumenter och intressenter i livsmedelskedjan om gällande regelverk och om andra viktiga förhållanden på livsmedelsområdet. Livsmedelsverket ansvarar även för köttkontrollen vid landets slakterier.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 5.35 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentligrättslig verksamhet	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt – kostnad)
Utfall 2006	147 920	152 431	-4 511
Prognos 2007	164 523	168 369	-3 846
Budget 2008	175 152	173 420	1 731

Livsmedelsverkets uppbär och disponerar avgifter som härrör från livsmedelskontroll, köttkontroll, dioxinkontroll, vegetabiliekontroll m.m.

Tabell 5.36 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt – kostnad)
Utfall 2006	8 175	8 813	-638
(varav tjänsteexport)	(2 813)	2 575)	(238)
Prognos 2007	7 296	7 813	-517
(varav tjänsteexport)	(2 726)	(2 752)	(-26)
Budget 2008	7 515	8 047	-533
(varav tjänsteexport)	(2 808)	(2 835)	(-27)

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att anslaget minskas med 2 miljoner kronor fr.o.m. 2008 då en tidigare satsning inom området avslutats.

Vidare föreslår regeringen att anslaget minskas med 2,5 miljoner kronor fr.o.m. 2008 för att

tillföras anslaget 42:1 *Statens veterinärmedicinska anstalt*.

I syfte att förbättra de mindre slakteriernas förutsättningar i förhållande till större slakterier föreslår regeringen att anslaget ökar med 9 miljoner kronor per år under tre år. Dessa medel ska användas för att tillfälligt införa ett takbelopp för avgiften för köttkontroll per slaktat djur m.m. I detta takbelopp ska även ingå kostnaderna för besiktningveterinärernas resor till de slakterier som inte har fast stationerad besiktningpersonal.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 181 551 000 kronor anvisas under anslaget 43:10 *Livsmedelsverket* för 2008. För 2009 respektive 2010 beräknas anslaget till 185 788 000 kronor respektive 190 611 000 kronor.

Tabell 5.37 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 43:10 Livsmedelsverket

Tusental kronor

	2008	2009	2010
Anvisat 2007¹	175 274	175 274	175 274
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	1 777	5 909	10 612
Beslut	4 500	4 605	4 725
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	181 551	185 788	190 611

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2007 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

5.8.11 43:11 Livsmedelsekonomiska institutet

Tabell 5.38 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	9 594	Anslags-sparande	840
2006	Utfall	9 594	Anslags-sparande	840
2007	Anslag	10 230 ¹	Utgifts-prognos	10 803
2008	Förslag	10 308		
2009	Beräknat	10 535 ²		
2010	Beräknat	10 795 ³		

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/07:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 10 308 tkr i 2008 års prisnivå.

³ Motsvarar 10 308 tkr i 2008 års prisnivå.

Anslaget används för analyser och utredningar inom jordbruks-, fiske- och livsmedelsområdet.

Livsmedelsekonomiska institutets arbete syftar till att belysa frågor om bl.a. den gemensamma jordbruks- och fiskepolitikens effekter och olika styrmedels effektivitet, landsbygdens utveckling, strukturutvecklingen, miljön, djurskyddet, konsumentintresset, den globala livsmedelssituationen, handeln med livsmedel och utvidgningen av EU. Analyserna ska avse såväl nationella som internationella aspekter.

Regeringens överväganden

För närvarande bereds frågan om den framtida organisationen av analysverksamhet inom Jordbruksdepartementets ansvarsområden inklusive verksamhet som bedrivs av Livsmedelsekonomiska institutet.

Regeringen föreslår att 10 308 000 kronor anvisas under anslaget 43:11 *Livsmedelsekonomiska institutet*. För 2009 respektive 2010 beräknas anslaget till 10 535 000 kronor respektive 10 795 000 kronor.

Tabell 5.39 Härlledning av anslagsnivån 2008–2010, för 43:11 Livsmedelsekonomiska institutet

Tusental kronor			
	2008	2009	2010
Anvisat 2007¹	10 230	10 230	10 230
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	78	305	565
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	10 308	10 535	10 795

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2007 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

5.8.12 43:12 Livsmedelsstatistik

Tabell 5.40 Anslagsutveckling

Tusental kronor			
2006	Utfall	23 816	Anslags-sparande 833
2007	Anslag	23 754 ¹	Utgifts-prognos 24 035
2008	Förslag	23 356	
2009	Beräknat	24 435 ²	
2010	Beräknat	25 056 ³	

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/07:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 23 906 tkr i 2008 års prisnivå.

³ Motsvarar 23 906 tkr i 2008 års prisnivå.

Anslaget används för statistik inom jordbruksområdet inklusive kostnader för en statistisk årsbok inom jordbruks- och livsmedelsområdet samt sammanställningar av statistik i senare led i livsmedelskedjan. I anslaget ingår även framtagandet av statistik över prisutvecklingen i konsument- och producentleden på jordbruksprodukter. Under 2006 har ett nytt statistikområde djurhälsa skapats.

Regeringens överväganden

För att finansiera en förstärkning av Skogs- och lantbruksakademiens forskningsbibliotek föreslår regeringen att 550 000 kronor överförs 2008 till anslaget 26:2 *Bidrag till Skogs- och lantbruksakademien*.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 23 356 000 kronor anvisas under anslaget 43:12 *Livsmedelsstatistik* för 2008. För 2009 och 2010 beräknas anslaget till 24 435 000 kronor respektive 25 056 000 kronor.

Tabell 5.41 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 43:12 Livsmedelsstatistik

Tusental kronor

	2008	2009	2010
Anvisat 2007¹	23 754	23 754	23 754
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	152	681	1 302
Beslut	-550	0	0
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	23 356	24 435	25 056

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2007 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

5.8.13 43:13 Jordbruks- och livsmedelsstatistik finansierad från EG-budgeten

Tabell 5.42 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2006	Utfall	6 500	Anslags-sparande	856
2007	Anslag	7 356 ¹	Utgifts-prognos	7 224
2008	Förslag	7 356		
2009	Beräknat	7 356		
2010	Beräknat	7 356		

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/07:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget används för EU:s finansiering av jordbruks- och livsmedelsstatistiken samt av nationell medfinansiering vid periodiska utvidgningar av den statistikproduktion som regleras av EU.

Regeringens överväganden

Anslaget används för medfinansieringen av EU:s årliga bokföringsundersökning och strukturstatistik. Enligt rådets förordning (EG) nr 2467/96 av den 17 december 1996 ska i varje medlemsland särskilda gemenskapsundersökningar om företagsstrukturen i jordbruket genomföras 2003, 2005 och 2007. Sverige kommer, liksom hittills, att få ersättning från EU-kommissionen. Medfinansieringen från EG tillförs inkomsttitel 6911 Övriga bidrag från EG.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 7 356 000 kronor anvisas under ansla-

get 43:13 *Jordbruks- och livsmedelsstatistik finansierad från EG-budgeten* för 2008. För 2009 och 2010 beräknas anslaget till oförändrat belopp.

Tabell 5.43 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 43:13 Jordbruks- och livsmedelsstatistik finansierad från EG-budgeten

Tusental kronor

	2008	2009	2010
Anvisat 2007¹	7 356	7 356	7 356
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	7 356	7 356	7 356

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

5.8.14 43:14 Konkurrenskraftig livsmedelssektor¹

Tabell 5.44 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2006	Utfall	13 591	Anslags-sparande	1 121
2007	Anslag	14 910 ²	Utgifts-prognos	14 643
2008	Förslag	31 480		
2009	Beräknat	31 480		
2010	Beräknat	31 480		

¹ Anslaget har bytt namn från *Åtgärder inom livsmedelsområdet* till *Konkurrenskraftig livsmedelssektor*.

² Inklusive tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/07:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget används för åtgärder inom livsmedelsområdet främst för att främja exporten av svenska livsmedel och regional utveckling av livsmedelsförädling. Anslaget föreslås finansiera åtgärder inom ramen för en livsmedelsstrategi för hela Sverige.

Regeringens överväganden

Regeringen avser att inom ramen för en treårig satsning, tillsammans med näringen att ta fram en livsmedelsstrategi för att stärka jordbruksnäringens och livsmedelsindustrins konkurrenskraft. Regeringen föreslår därför att anslaget 43:14 *Konkurrenskraftig livsmedelssektor* ökar med 16,6 miljoner kronor 2008. För 2009 och 2010 beräknas anslaget öka med lika mycket.

Finansiering sker genom att anslaget 44:6 *Åtgärder för att främja ekologisk produktion* minskar i motsvarande omfattning.

Regeringen föreslår att 31 480 000 kronor anvisas under anslaget 43:14 *Konkurrenskraftig livsmedelssektor* för 2008. För 2009 och 2010 beräknas anslaget till oförändrat belopp.

Tabell 5.45 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 43:14 Konkurrenskraftig livsmedelssektor

Tusental kronor

	2008	2009	2010
Anvisat 2007¹	14 910	14 910	14 910
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	16 570	16 570	16 570
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	31 480	31 480	31 480

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

5.8.15 43:15 Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.

Tabell 5.46 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Belopp	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2006	Utfall	37 764	-193	
2007	Anslag	36 866 ¹		36 205
2008	Förslag	36 866		
2009	Beräknat	36 866		
2010	Beräknat	36 866		

¹ Inklusivt tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/07:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslagets ändamål är huvudsakligen att finansiera kostnader för medlemskap i internationella organisationer inom departementets ansvarsområde. Den dominerande posten är kostnaden för Sveriges medlemskap i FN:s jordbruks- och livsmedelsorganisation (FAO).

Anslaget används även för kostnader i samband med obligatoriskt deltagande i vissa internationella möten och konferenser. En del av anslaget avser kostnader för nordiskt samarbete samt bilateralt forskarutbyte med länder i Central- och Östeuropa, utvecklings- och Newly Industrialised Countries-länder. Under 2008 kan Sveriges ordförandeskap i Nordiska ministerrådet kräva resurser.

Regeringens överväganden

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 36 866 000 kronor anvisas under anslaget 43:15 *Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.* för 2008. För 2009 och 2010 beräknas anslaget till oförändrat belopp.

Tabell 5.47 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 43:15 Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.

Tusental kronor

	2008	2009	2010
Anvisat 2007¹	36 866	36 866	36 866
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	36 866	36 866	36 866

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

6 Landsbygdspolitik

6.1 Omfattning

Politikområdet omfattar verksamhet vars syfte är att bidra till en hållbar utveckling av landsbygden. Åtgärderna består huvudsakligen av stöd inom ramen för Sveriges landsbygdsprogram.

Politikområdet omfattar också miljöförbättrande åtgärder i jordbruket i form av forsknings-, försöks- och utvecklingsverksamhet samt

åtgärder med syfte att främja ekologisk produktion. I politikområdet ingår även nationellt stöd till jordbruket i norra Sverige samt återföringen av skatten på handelsgödsel och bekämpningsmedel i form av åtgärder som främjar en hållbar utveckling av svenskt jordbruk.

Politikområdet omfattar verksamhet vid Statens jordbruksverk, Skogsstyrelsen, Samesamfundet och länsstyrelserna.

6.2 Utgiftsutveckling

Tabell 6.1 Utgiftsutveckling inom politikområdet

Miljoner kronor

	Utfall 2006	Budget 2007 ¹	Prognos 2007	Förslag 2008	Beräknat 2009	Beräknat 2010
<i>Anslag inom utgiftsområde 23</i>						
44:1 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	2 705,4	2 963,6	2 741,1	3 018,4	3 013,4	2 813,4
44:2 Från EG-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	1 876,0	2 491,3	2 327,5	2 491,3	2 347,3	2 347,3
44:3 Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket	11,9	11,8	11,9	24,8	24,8	24,8
44:4 Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.	3,0	3,0	2,9	4,1	4,1	4,1
44:5 Stöd till innehavare av fjällägenheter m.m.	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
44:6 Åtgärder för att främja ekologisk produktion	28,6	29,8	29,3	0,0	0,0	0,0
2006 23 44:6 Återföring av skatt på handelsgödsel och bekämpningsmedel m.m.	64,4	-	-	-	-	-
Totalt för utgiftsområde 23	4 690,9	5 501,0	5 114,3	5 540,2	5 391,2	5 191,2
Totalt för politikområde Landsbygdspolitik	4 690,9	5 501,0	5 114,3	5 540,2	5 391,2	5 191,2

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/07:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

6.3 Mål

Målet är en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar utveckling av landsbygden.

Målet omfattar en hållbar livsmedelsproduktion, sysselsättning på landsbygden, hänsyn till regionala förutsättningar och uthållig tillväxt. Vidare ska jordbrukets natur- och kulturvärden värnas samt jordbrukets negativa miljöpåverkan minimeras i syfte att bidra till att de nationella miljö kvalitetsmålen uppnås inom en generation.

6.4 Resultatredovisning

6.4.1 Indikatorer

De indikatorer som används för att beskriva den ekologiska utvecklingen på landsbygden är följande: 1. Areal hävdad ängs- och betesmark, 2. Omfattning av landskapselement i odlingslandskapet, 3. Kväveutsläpp från jordbruket, 4. Ammoniakutsläpp från jordbruket, 5. Miljö- och hälsoriskindex kopplat till växtskyddsmedel, 6. Ekologiskt odlad mark samt 7. Areal anlagd våtmark på eller i anslutning till jordbruksmark.

Indikatorer som beskriver den ekonomiska och sociala utvecklingen på landsbygden är 1. Befolkningsutvecklingen på landsbygden, 2. Utvecklingen av jordbruket i olika regioner samt 3. Andelen diversifierade lantbruksföretag.

Utvecklingen inom skogs- och fiskerisektorn har stor betydelse för en hållbar utveckling av landsbygden. Resultat inom dessa områden redovisas under politikområdena Skogspolitik respektive Livsmedelspolitik.

6.4.2 Resultat

Ekologiskt hållbar utveckling av landsbygden

Flera av de nationella miljö kvalitetsmålen berör jordbruket. Framför allt gäller detta Ett rikt odlingslandskap, Ingen övergödning, Giftfri miljö och Myllrande våtmarker.

Ängs- och betesmarker

Bevarande av såväl odlingslandskapets biologiska mångfald som natur- och kulturmiljöer utgör en del av miljö kvalitetsmålet Ett rikt odlingslandskap. Enligt delmål kopplade till miljö kvalitets-

målet ska samtliga ängs- och betesmarker senast 2010 skötas på ett sätt som bevarar deras värden. Vidare ska arealen hävdad ängsmark utökas med minst 5 000 hektar och arealen hävdad betesmark av de mest hotade typerna utökas med minst 13 000 hektar till 2010.

Det bedöms att målet för bevarandet av betesmarker kan nås men att ytterligare åtgärder kan vara nödvändiga. Arealen ängsmarker för vilka miljöersättningar utgår har ökat under ett antal år och med en fortsatt positiv utveckling bedöms det kvantitativa målet kunna nås till 2010. Det finns däremot en viss osäkerhet kring utvecklingen av de kvalitativa värdena i bevarade ängs- och betesmarker.

Omfattningen av hävdade ängs- och betesmarker i landet återspeglas i anslutningen i Miljö- och landsbygdsprogrammet och har valts som en indikator för den ekologiskt hållbara utvecklingen på landsbygden. I tabell 7.2 framgår omfattningen av ängs- och betesmarker 2006 i förhållande till fastställda mål.

Tabell 6.2 Areal ängs- och betesmarker i förhållande till fastställda mål

	Hävdade ängs- och betesmarker	Betesmarker av de mest hotade typerna – ökning	Ängsmarker – ökning
Mål	450 000 hektar 2006	Ökning med 13 000 hektar från 2000 till 2010	Ökning med 5 000 hektar från 2000 till 2010
Areal 2006 (2005)	Ca 480 460 hektar (493 850)	Ökning med ca 15 900 hektar sedan 2000 (20 300)	Ökning med ca 3 300 hektar sedan 2000 (3 200)

Minskningen i arealen hävdad betesmark, inklusive betesmarker av de mest hotade typerna, mellan 2005 och 2006 bedöms till stor del vara tillfällig och en ökning väntas åter under 2007 i samband med det nya landsbygdsprogrammet. Kostnaderna för miljöersättningen för skötsel av ängs- och betesmarker uppgick 2006 till ca 760 miljoner kronor.

För att säkra de kvalitativa aspekterna har åtgärdsplaner för skötsel av de mest värdefulla ängs- och betesmarkerna upprättats sedan 2001. En uppföljning av de kvalitativa värdena pågår. Vidare har Jordbruksverket tillsammans med Riksantikvarieämbetet initierat en studie om skötsel av odlingslandskapets kulturlämningar.

Även miljöersättningen för öppet och varierat odlingslandskap genom vallodling har betydelse för att uppnå miljö kvalitetsmålet Ett rikt

odlingslandskap. Ungefär 639 000 hektar åkermark omfattades av ersättningen 2006, vilket är en liten ökning jämfört med 2005. Den totala kostnaden för miljöersättningen för öppet och varierat odlingslandskap uppgick 2006 till ca 513 miljoner kronor.

Landskapselement i odlingslandskapet

Enligt ett delmål kopplat till miljökvalitetsmålet Ett rikt odlingslandskap ska mängden småbiotoper i odlingslandskapet bevaras i hela landet. Vidare ska mängden kulturbärande landskapselement som vårdas öka till 2010. Omfattningen av kulturbärande landskapselement som sköts och bevaras genom miljöersättning har valts som en indikator för den ekologiskt hållbara utvecklingen på landsbygden. En samlad bedömning är att miljöersättningarna för bevarande av natur- och kulturmiljöer bidrar till att småbiotoperna i landet i stort kan bevaras i sin nuvarande omfattning. Samtidigt innebär främst nedläggning av jordbruksmark att vissa småbiotoper försvinner.

Inom ramen för Miljö- och landsbygdsprogrammet lämnas miljöersättning för skötsel av värdefulla landskapselement. År 2006 omfattade ersättningen element på ca 754 000 hektar åkermark, vilket är en minskning med ca 64 000 hektar sedan 2005. Minskningen i arealen bedöms vara tillfällig och en ökning väntas igen 2007 i samband med det nya landsbygdsprogrammet. Den sammanlagda arealen motsvarar knappt 30 procent av Sveriges totala åkerareal, vilket är i linje med det operativa målet för åtgärden. Det föreligger dock betydande skillnader mellan olika typer av element och mellan olika geografiska områden.

Kostnaden för miljöersättningar för natur- och kulturmiljöer i odlingslandskapet uppgick 2006 till ca 168 miljoner kronor.

I Miljö- och landsbygdsprogrammet lämnas även miljöersättning för bevarande av utrotningshotade husdjursraser, vilket bidrar till att uppnå delmål kopplade till miljökvalitetsmålet Ett rikt odlingslandskap. Omfattningen av ersättningen 2006 var ca 5 700 djurenheter, vilket är något högre än det operativa målet på 5 000 djurenheter. Anslutningen varierar emellertid mycket mellan olika raser. Kostnaden för åtgärden var ca 6 miljoner kronor 2006.

Växtnäring

Flera av delmålen under miljökvalitetsmålet Ingen övergödning berör jordbruket. Inom detta område har utsläpp av kväve och ammoniak från jordbruket valts som indikatorer.

Avseende jordbruket är ett mål att rotzonsutlakningen från jordbruket senast 2010 ska ha minskat med 7 500 ton kväve från 1995 års nivå. Enligt tidigare beräkningar har kväveutlakningen minskat med ca 7 000 ton mellan 1995 och 2003. Ytterligare minskning beräknas ha skett därefter till följd av minskad spannmålsodling. Sammanfattningsvis bör målet för jordbrukssektorn kunna nås. Arbete med att ta fram nya beräkningar pågår. Minskningen sedan 1995 bedöms generellt bero på nedlagd åkerareal, ökad kväveeffektivitet i odlingen och inte minst relevanta miljöersättningar. Miljöersättningen för minskat kväveläckage genom odling av fånggröda och senarelagd jordbearbetning uppgick till ca 179 000 hektar 2006 varav ca 62 000 hektar hade både odling av fånggröda och vårbearbetning på samma mark. Detta är en minskning med ca 40 000 hektar jämfört med 2005 men ändå fem gånger högre än det operativa målet för åtgärden. Minskningen i arealen bedöms vara tillfällig och en ökning väntas åter under 2007 i samband med det nya landsbygdsprogrammet. Kostnaden för åtgärden var ca 177 miljoner kronor 2006.

Skyddszoner på åkermark i anslutning till vattendrag bidrar till att minska växtnäring förlusterna till vatten. Sammanlagt fanns ca 9 500 hektar skyddszoner 2006, vilket är en ökning jämfört med 2005 och högre än det operativa målet på 5 500 hektar. Kostnaden för åtgärden uppgick till ca 29 miljoner kronor 2006.

Enligt delmål till miljökvalitetsmålet Ingen övergödning avseende ammoniak ska utsläppen i Sverige senast 2010 ha minskat med minst 15 procent från 1995 års nivå. Utsläpp av ammoniak från jordbruket har valts som en indikator för en ekologiskt hållbar utveckling. De totala utsläppen av ammoniak har under perioden 1995 till 2005 minskat med ca 15 procent, vilket innebär att delmålet är uppfyllt. Minskningen i ammoniakavgången från jordbruket, ca 18 procent under perioden, beräknas ha stått för en betydande del av den totala minskningen. Minskningen bedöms främst bero på förbättringar i gödselhanteringen och att antalet nötkreatur och svin har minskat.

Ett mål är att de svenska vattenburna utsläppen av fosforföreningar från mänsklig verksam-

het till sjöar, vattendrag och kustvatten till 2010 ska ha minskat med minst 20 procent från 1995 års nivå. Flera av åtgärderna i Miljö- och landsbygdsprogrammet som bidrar till minskat kväveläckage förväntas även leda till en minskning av fosforförlusterna. Enligt mätningar har fosforhalterna minskat i vattendrag, vilket i jordbruksdominerande vattendrag bl.a. bedöms bero på dessa åtgärder.

Växtskyddsmedel

Åtgärder inom politikområdet bidrar till att uppnå miljökvalitetsmålet Giftfri miljö. Enligt miljökvalitetsmålet ska bl.a. hälso- och miljöriskerna vid användning av kemiska ämnen minska. Miljö- och hälsoriskindex kopplat till växtskyddsmedel har valts som en indikator för en ekologiskt hållbar utveckling av landsbygden.

Sedan 1988 har hälso- och miljöriskerna, uttryckt som riskindikator, minskat med 68 respektive 31 procent. Under 2000-talet har hälsoriskindex planat ut samtidigt som miljöriskindex har minskat. Minskningen av riskerna kan bl.a. förklaras med riktade informations- och rådgivningsinsatser.

Ekologisk produktion

Det ekologiska jordbruket kan också bidra till att uppfylla miljökvalitetsmålet Giftfri miljö såväl som målet Ett rikt odlingslandskap. Omfattningen av ekologiskt odlad mark har valts som en indikator för en ekologiskt hållbar utveckling av landsbygden. Det ekologiska jordbruket omfattade ca 511 000 hektar åkermark i hela landet 2006, vilket är drygt 19 procent av den totala åkerarealen. Av denna areal var ca 160 000 hektar certifierade. Jämfört med 2005 har omfattningen inte förändrats nämnvärt. Det föreligger skillnader i andelen ekologiskt odlad åkerareal mellan olika delar av landet.

När det gäller den ekologiska animalieproduktionen är en relativt hög andel av slaktdjuren av nöt och lamm i ekologisk produktion. Andelen mjölkkor i ekologisk produktion är något lägre och den ekologiska svin- och fjäderfäproduktionen är fortsatt mycket låg.

Den totala kostnaden för miljöersättningen för ekologiska produktionsformer uppgick 2006 till ca 590 miljoner kronor.

Våtmarker och småvatten i odlingslandskapet

Anläggning av våtmarker och småvatten i anslutning till jordbruksmark har valts som en

indikator för en ekologiskt hållbar utveckling av landsbygden. Våtmarker och småvatten bidrar till att uppfylla miljökvalitetsmålen Myllrande våtmarker såväl som Ingen övergödning och Ett rikt odlingslandskap. Enligt delmål till miljökvalitetsmålet Myllrande våtmarker ska minst 12 000 hektar våtmarker och småvatten anläggas eller återställas i odlingslandskapet fram till 2010. Detta mål ska till stor del nås genom åtgärder i Miljö- och landsbygdsprogrammet.

Under 2006 har totalt 1 605 hektar våtmarker anlagts eller restaurerats i odlingslandskapet huvudsakligen genom åtgärder inom politikområdet. Ökningstakten i antalet anlagda objekt har ökat under de senaste två åren. Med nuvarande takt kommer 9 500 hektar att anläggas till 2010. Takten på anläggning av våtmarker och småvatten måste därmed öka om målet med 12 000 hektar ska nås till 2010.

De våtmarker som har anlagts sedan 2000 bedöms ha inneburit en minskad kväveutlakning till omgivande miljö med motsvarande ca 450 ton kväve. Kostnaden i Miljö- och landsbygdsprogrammet för anläggning och skötsel av våtmarker och småvatten 2006 var 61 miljoner kronor.

Rådgivning, utbildning m.m.

Det bedrivs rådgivnings- och utbildningsverksamhet riktad mot lantbrukare inom ramen för Miljö- och landsbygdsprogrammet i syfte att bidra till uppfyllelse av miljökvalitetsmål som berör jordbruket och skogsbruket. Verksamheten riktas mot lantbrukare och omfattade 2006 ca 56 000 deltagare till en kostnad av ca 150 miljoner kronor. Antalet deltagare är i samma storleksordning som 2005. Verksamheten bedöms medföra större anslutning och förbättra kvaliteten i de olika miljöersättningarna inom politikområdet.

Ekonomiskt och socialt hållbar utveckling av landsbygden

Flertalet av åtgärderna som syftar till att bidra till en ekonomiskt och socialt hållbar utveckling av landsbygden bedrivs i olika EU-medfinansierade program med olika geografisk täckning. Det s.k. Mål 1-området omfattar de fyra nordligaste länen samt delar av Gävleborgs, Dalarnas och Värmlands län. Miljö- och landsbygdsprogrammet och Leader+ innehåller åtgärder som till-

lämpas i resterande del av landet. Kompensationsbidraget, vilket återfinns i Miljö- och landsbygdsprogrammet, är dock tillämpligt i hela landet.

Befolkningsutvecklingen på landsbygden

Befolkningsutvecklingen på landsbygden har valts som en indikator för en ekonomiskt och socialt hållbar utveckling av landsbygden.

Det finns generella mönster i befolkningsutvecklingen på landsbygden. I tätortsnära landsbygd ökar befolkningen och visar t.ex. en högre ökningstakt efter 2000 än för större tätorter. Utvecklingen i tätortsnära landsbygd uppvisar som regel likartad utveckling som i den tätort omger. I norra Sverige och i glesbygdsområden, dvs. områden med mer än 45 minuters bilresa till närmaste tätort med mer än 3 000 invånare samt öar utan fast landsförbindelse, fortsatte befolkningen totalt sett att minska i antal under 2005. Minskningen i glesbygd berodde till lika stor del på ett negativt födelsenetto som på ett negativt flyttnetto.

Det finns en tydlig skillnad i utvecklingen på landsbygden mellan perioden 1995–2000 och perioden 2000–2004, jämfört med utvecklingen för hela landet. Under den tidigare perioden minskade befolkningen i den del av landsbygden som inte är tätortsnära och i mindre tätorter. Under den senare perioden har befolkningen i dessa områdestyper emellertid varit nästan konstant. Regionala skillnader förekommer likaså mellan olika åldersgrupper.

Ett stabilt befolkningsunderlag är en förutsättning för en ekonomiskt och socialt hållbar utveckling i alla delar av landet. Åtgärder inom landsbygdspolitiken kan generellt ses som verktyg för att på olika sätt underlätta förutsättningarna för ett stabilt befolkningsunderlag, t.ex. genom att områden blir mer attraktiva för boende och företagens lokalisering. Befolkningsutvecklingen är däremot i stor utsträckning ett resultat av andra faktorer som t.ex. födelsetal och invandring, vilka inte direkt är föremål för åtgärder inom politikområdet. Det är därför heller inte möjligt att närmare koppla konkreta förändringar i befolkningsutvecklingen till genomförda åtgärder inom landsbygdspolitiken. I stället bör förändringar i befolkningsutvecklingen ses som vägledande för vilka typer av insatser som genomförs inom politikområdet och var dessa riktas.

Utvecklingen inom jordbruket

Regionala förändringar i omfattningen av jordbruket har valts som en indikator för en ekonomiskt och socialt hållbar utveckling av landsbygden.

Förändringar i omfattningen av jordbruket i olika delar av landet påverkas i hög grad av den rådande strukturutvecklingen inom jordbruket, dvs. färre antal företag med större enheter, men också av intensiteten i varje företag. Strukturutvecklingen, mätt som förändring av det totala antalet företag, är starkare efter 2000 än vad den var under perioden 1995–2000 och högre i norra Sverige än i södra Sverige. Åkerarealen och antalet jordbruksföretag har generellt visat en nedåtgående trend sett över de senaste tio åren, vilken väntas fortsätta de närmaste åren. Samtidigt har arealen anmälda betesmarker ökat – dock inte i lika hög utsträckning. Minskningen i åkerarealen har varit mer påtaglig sedan 2000 särskilt i norra Sverige och i mellersta Sveriges skogsbygder.

Inom ramen för Miljö- och landsbygdsprogrammet under perioden 2000–2006 lämnades kompensationsbidrag för åker- och betesmark i områden som är mindre gynnade av naturbetingade skäl i syfte att upprätthålla ett öppet odlingslandskap och att bibehålla sysselsättning i områdena. Jämfört med 2005 minskade arealen 2006 med ca 9 000 hektar och antalet företag med ca 900. Minskningen i areal gäller i huvudsak spannmålsodling i norra Sverige och är åtminstone delvis en följd av jordbruksreformen som genomfördes 2005. Minskningen i antalet företag speglar den allmänna strukturutvecklingen. Kostnaden för kompensationsbidraget uppgick till ca 626 miljoner kronor 2006.

Det nationella stödet till norra Sverige syftar till att säkerställa jordbruksverksamhet i regionen. Jämfört med 2005 var mjölkproduktionen i området i stort sett oförändrad 2006 samtidigt som produktionen av smågrisar, slaktsvin, ägg, bär och grönsaker samt potatis minskade. Antalet företag och den totala åkerarealen i stödområdet minskade något jämfört med föregående år. Kostnaden för det nationella stödet till norra Sverige inklusive stöd för kadaverhantering uppgick till nära 300 miljoner kronor 2006.

Utvecklingen inom de mindre gynnade områdena inklusive norra Sverige, speglar den allmänna strukturutvecklingen i landet mot färre och större gårdar. Dock minskar den totala åker-

arealen främst i norra Sverige och mellersta Sveriges skogsbygder. Åtgärderna inom politikområdet, framför allt miljöersättningar och kompensationsbidrag och det nationella stödet till norra Sverige, bedöms ändå på ett avgörande sätt bidra till att det öppna landskapet finns kvar samt motverkar nedläggning av åker- och betesmark. Detta gäller i första hand i regioner där produktionsförutsättningarna är sämre.

Strukturåtgärder riktade mot jordbruket

Under 2006 beviljades närmare 1 500 investeringsstöd till jordbruksföretag, vilket är en ökning jämfört med 2005. I viss utsträckning bedöms ökningen bero på en ökad investeringsvilja hos jordbruksföretag. Huvuddelen av investeringsstödet går till djurmiljöinvesteringar (djurstallar). När det gäller investeringar i kompletterande eller kombinationsverksamhet är stöd till investeringar i förädling och försäljning av gårdsprodukter vanligast följt av mat och logi samt hästturism. Ett operativt mål i Miljö- och landsbygdsprogrammet för investeringsstödet är att ett halvt till ett arbetstillfälle ska skapas eller bibehållas per företag som har beviljats stöd. Beräkningar pekar på att sysselsättningsmålen uppnåts under perioden 2000–2006. Även de uppsatta målen för sysselsättning i Mål 1-programmen bedöms vara uppnådda.

Stöd till investeringar i förbättrad bearbetning av jordbruksprodukter är främst inriktat på att stödja investeringar i småskaliga företag eller innovativa satsningar med tonvikt på småskalig livsmedelsförädling. Antalet projekt och beviljat stöd i landet har minskat jämfört med föregående år, vilket bl.a. beror på att programperioden närmat sig sitt slut och att avsatta budgetmedel därmed är förbrukade. Enligt beräkningar har stödet i Miljö- och landsbygdsprogrammet medverkat till ca 1 200 nya eller bibehållna arbetstillfällen under perioden, vilket dock är lägre än det uppsatta målet om 1 500 nya eller bibehållna arbetstillfällen.

År 2006 beviljades närmare 300 unga jordbrukare startstöd, vilket är en ökning jämfört med 2005. Den totala kostnaden uppgick till 57 miljoner kronor. De operativa målen för respektive program för antalet beviljade startstöd har uppnåts under programperioden. Avseende de övergripande målen för hela landet bedöms startstödet ha haft en positiv effekt för att underlätta övertagande eller nyetablering. Där emot är det svårt att visa på effekter avseende

konkurrenskraft, tillväxt samt anpassning av jordbruket till nya yttre förhållanden.

Landsbygdsutveckling och diversifiering

För att utveckla och bevara en livskraftig landsbygd krävs ett diversifierat näringsliv med en bredare utveckling av landsbygden. En diversifierad landsbygdsekonomi har valts som indikator för en ekonomiskt och socialt hållbar utveckling av landsbygden. Ett mål med åtgärder inom politikområdet är att öka antalet jordbruksföretag med kompletterande verksamhet eller kombinationsverksamhet.

Andelen såväl som antalet jordbruksföretag med kompletterande eller kombinationsverksamhet ökar. Baserat på uppgifter från Lantbruksregistret uppgick andelen jordbruksföretag med annan inkomstbringande verksamhet som har direkt samband med jordbruket till 13 procent 2005, vilket är en ökning från 7 procent 1999. Det operativa målet i Miljö- och landsbygdsprogrammet om en fördubbling av andelen jordbruksföretag med kompletterande verksamhet under programperioden är därmed nästan uppfyllt. Det är däremot svårt att dra konkreta slutsatser om i vilken utsträckning ökningen är en effekt av åtgärder inom politikområdet.

Kompetensutvecklingsaktiviteter bedrivs i hela landet i syfte att förstärka effekten av andra åtgärder som bidrar till att främja en ekonomiskt och socialt hållbar utveckling av landsbygden. Kompetensutvecklingsinsatser uppskattas under 2006, genom länsstyrelsernas verksamhet utanför Mål 1-området, ha nått ca 12 200 deltagare till en kostnad av ca 19 miljoner kronor. Av antalet deltagare 2006 var 42 procent kvinnor och 58 procent män. En särskild satsning på kompetensutveckling inom området småskalig livsmedelsförädling har genomförts under 2005 och 2006. Denna satsning nådde 2006 ca 2 130 deltagare varav 53 procent var kvinnor och 47 procent män. En samlad bedömning av kompetensutvecklingsinsatserna är att de är viktiga för att förstärka och bibehålla en långsiktig effekt av andra åtgärder som genomförs i programmet i synnerhet de som syftar till att förstärka jordbruksföretagens diversifiering till kompletterande eller kombinationsverksamhet.

Programmet Leader+ ska utifrån lokala förutsättningar och initiativ stödja hittills oprövade och nyskapande metoder för utveckling och förnyelse på landsbygden. Samtliga projekt inom

programmet väntas vara avslutade senast under 2008. Resultatet fram t.o.m. 2006 pekar på att de programspecifika målen avseende antal nya arbetstillfällen, antalet nya samarbetskonstellationer/nätverk och antalet deltagare i utbildningsinsatser kommer att nås under programperioden. Som exempel kan ett gott utfall för kulturarvsrelaterade projekt i gemenskapsinitiativet Leader+ konstateras. Enligt beräkningar har ca 400 arbetstillfällen skapats genom avslutade projekt varav ungefär hälften av arbetstillfällena är kvinnor och hälften män.

6.4.3 Analys och slutsatser

Större delen av verksamheten inom politikområdet bedrivs inom ramen för fleråriga program, framför allt Miljö- och landsbygdsprogrammet men även Mål 1-programmen och programmet Leader+. Inom varje program finns fastställda operativa mål för de åtgärder som ingår i programmen. I tillämpliga fall är målen i överensstämmelse med delmål kopplade till de nationella miljökvalitetsmålen. De operativa målen för åtgärder inom politikområdet har i de flesta fall uppnåtts.

Avseende en ekologiskt hållbar utveckling på landsbygden och delmål kopplade till miljökvalitetsmålet Ett rikt odlingslandskap bedöms att omfattningen av ängs- och betesmarkerna i landet bevaras i stort men att ytterligare åtgärder kan behövas. Vidare bedöms att ökningstakten för arealen ängsmarker är tillfredsställande. Samtidigt finns en viss osäkerhet kring utvecklingen av de kvalitativa värdena av ängs- och betesmarkerna. Avseende småbiotoper bedöms att åtgärder inom politikområdet bidrar till att småbiotoperna i landet i stort kan bevaras i sin nuvarande omfattning. För miljökvalitetsmålen Ingen övergödning och Giftfri miljö bedöms att åtgärderna inom politikområdet bidrar till att uppfylla delmålen. Miljömålsrådet bedömde dock i sin utvärdering under 2007 att målen som helhet är svåra att nå. Regeringen bedömer att ett fortsatt aktivt EU-arbete och utvecklad EU-lagstiftning kring användningen av bekämpningsmedel är viktigt för att förbättra måluppfyllelsen när det gäller målet En giftfri miljö. För närvarande pågår en samlad utvärdering av miljökvalitetsmålen samt ett sektorsövergripande arbete med en sammanhållen svensk havspolitik. Dessa arbeten kommer att utgöra

underlag för ytterligare bedömningar. För delmål kopplade till miljökvalitetsmålet Myllrande våtmarker bedöms att åtgärderna t.o.m. 2006 inte varit fullt tillräckliga för att nå målet om anläggning och restaurering av våtmarker och småvatten.

Bedömningen görs att lantbrukarnas individuella insatser är av stor betydelse för att få till stånd ett miljömässigt hållbart lantbruk. I detta sammanhang kan rådgivningsprojektet Greppa Näringen lyftas fram som ett bra exempel.

För en ekonomiskt och socialt hållbar utveckling på landsbygden bedöms att, trots att befolkningen fortfarande minskar i vissa regioner och i synnerhet i glesbygd, befolkningsutvecklingen på den svenska landsbygden sedan 2000 varit mer gynnsam än för perioden 1995–2000. Det bedöms att åtgärder inom politikområdet bidrar till förutsättningar för ett stabilt befolkningsunderlag men att främst andra faktorer avgör utvecklingen. Jordbrukets utveckling speglar den allmänna strukturutvecklingen i landet mot färre och större gårdar. Den totala åkerarealen främst i norra Sverige och mellersta Sveriges skogsbygder minskar. Det bedöms att åtgärderna inom politikområdet ändå på ett avgörande sätt bidrar till att det öppna landskapet finns kvar samt motverkar nedläggning av åker- och betesmark. Andelen jordbruksföretag med kompletterande eller kombinationsverksamhet ökar och beräknas ha fördubblats sedan 2000, vilket bidrar till ett diversifierat näringsliv på landsbygden. Åtgärderna inom politikområdet bedöms ha bidragit till denna positiva utveckling. Generellt bedöms att åtgärderna har haft positiva effekter för att bevara och skapa arbetstillfällen på landsbygden.

En sammanfattande och samlad bedömning är att resultaten av insatserna under politikområdet är i stort sett i överensstämmelse med de uppställda målen.

Slututvärderingen av de olika programmen under politikområdet kommer att genomföras 2007–2008 och kommer bl.a. att fokusera på åtgärdernas bidrag till en ekonomiskt och socialt hållbar utveckling av landsbygden.

6.5 Revisionens iakttagelser

Riksrevisionen har bedömt att Jordbruksverkets årsredovisning för verksamhetsområdet 2006, avseende politikområdet, är i allt väsentligt rättvisande. Riksrevisionen har inte lämnat granskningsrapporter eller revisionsberättelser med invändningar inom politikområdet.

6.6 Politikens inriktning

6.6.1 Landsbygdspolitiken

Utgångspunkter för politiken

En allmän utgångspunkt för målet och insatserna inom politikområdet är att de ska medverka till en positiv utveckling av en väl fungerande landsbygd som är ekonomiskt och socialt livskraftig och som har höga natur- och kulturvärden. För att utveckla och bevara en livskraftig landsbygd krävs ett diversifierat näringsliv med en bredare utveckling av landsbygden. Att arbeta för ett diversifierat företagande på landsbygden, att stärka konkurrenskraften i jord- och skogsbruket och att främja en god och attraktiv livsmiljö är en del av regeringens arbete att skapa fler jobb genom fler och växande företag i alla delar av landet.

Att uppnå regeringens mål om att minska företagets administrativa börda med 25 procent till 2010 är en viktig uppgift.

En helhetssyn på landskapet är viktig för hela Sveriges utveckling och innovationskraft på landsbygd såväl som i stad. Detta förutsätter bl.a. ett dynamiskt näringsliv på landsbygden som ger sysselsättning liksom en attraktiv livs- och boendemiljö där landskapets natur- och kulturvärden värnas. För en god livsmiljö i städerna är frågor om grönstruktur och tillgång till tätortsnära natur- och kulturvärden betydelsefull. Regeringen anser att det är viktigt att utarbeta tvärssektoriella samarbetsformer med ett brett ansvarstagande hos och samverka mellan samhällets olika delar, när det gäller naturvärden, kulturvärden och sociala värden.

Landsbygdspolitiken har kopplingar till andra politikområden, bl.a. miljöpolitiken och regional utvecklingspolitik. Regeringen anser att det är av stor vikt att den tvärssektoriella samverkan mellan myndigheter och mellan myndigheter

och lokala och regionala aktörer utvecklas. I de regionala utvecklingsprogrammen och de regionala tillväxtprogrammen finns det möjlighet för mål och åtgärder inom landsbygdspolitiken att samverka med mål och åtgärder inom andra politikområden för att bidra till en hållbar utveckling av landsbygden. För ytterligare information om den regionala tillväxtpolitiken se utgiftsområde 19 Regional utveckling. I sammanhanget bör även lyftas fram att de satsningar på infrastruktur som genomförs inom ramen för politikområdet Vägar bedöms vara viktiga för att skapa förutsättningar för boende, tillväxt och sysselsättning på landsbygden. För ytterligare information se utgiftsområde 22 Kommunikationer. Inom landsbygdspolitiken ryms dessutom åtgärder som syftar till att bidra till uppfyllelse av flera nationella miljö kvalitetsmål, se utgiftsområde 20 Miljöpolitik.

Regeringen vill utnyttja den utvecklingskraft och tillväxtpotential som finns i gles- och landsbygd och kommer därför att utarbeta en nationell strategi för landsbygdens utvecklingskraft. Bland annat kommer slutbetänkandet från den parlamentariska kommittén med uppdrag att utarbeta en långsiktig strategi för den nationella politiken för landsbygdsutveckling (SOU 2006:101), samt remissbehandlingen av denna, att utgöra underlag för framtagandet av strategin.

Ett nytt landsbygdsprogram 2007–2013

Ett nytt svenskt landsbygdsprogram för perioden 2007–2013 godkändes av EU-kommissionen den 28 juni 2007. Programmet grundar sig på rådets förordning (EG) nr 1698/2005 om stöd för landsbygdsutveckling från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling. I det nya landsbygdsprogrammet ligger fokus tydligare på åtgärder som främjar företagande jämfört med det tidigare programmet och som stärker lantbruket och landsbygdsföretagens konkurrensförmåga. I syfte att uppnå de nationella miljö kvalitetsmålen är miljöambitionen i programmet fortsatt hög. Vidare kommer programmet att ge förbättrade förutsättningar för en utökad produktion av förnybar energi. Programmet breddas också jämfört med den tidigare programperioden i syfte att främja ett diversifierat näringsliv, en god livsmiljö, lokal service och infrastruktur.

Det nya programmet finansieras både av Sverige och EU och omfattar sammanlagt ca 35 miljarder kronor under sjuårsperioden, vilket är en ökning jämfört med perioden 2000–2006.

Programmet är uppdelat i fyra axlar:

- Åtgärder inom axel 1 syftar till att stärka konkurrens- och utvecklingskraften hos företagen inom jord- och skogsbruk, rennärning, livsmedelsproduktion och förädling på grundval av ett hållbart naturresursutnyttjande.
- Åtgärder inom axel 2 syftar till att bevara och utveckla ett attraktivt landskap och en levande landsbygd och stimulera omställningen till en resurseffektiv och hållbar produktion med minskad miljöpåverkan för att bidra till att gemensamma och nationella miljömål på ett effektivt sätt kan uppnås. En helhetssyn ska utvecklas på landskapet som resurs för rekreation, utveckling och tillväxt, boende och som bärare av ett natur- och kulturarv.
- Åtgärder inom axel 3 har som mål att främja en ökad diversifiering av landsbygdens näringsliv i syfte att främja sysselsättning, högre livskvalitet för dem som bor på landsbygden samt ett hållbart nyttjande av landsbygdens samlade resurser. Åtgärder inom axel 3 kommer att vara centrala för att programmet ska kunna främja en god utveckling av landsbygden som helhet. Detta förutsätter ett diversifierat näringsliv, ett ökat fokus på landsbygdens resurser i form av attraktiva miljöer för boende och för rekreation samt ett ökat fokus på lokalt samarbete kring t.ex. service och infrastruktur.
- Axel 4 inriktas på att främja ett effektivt genomförande av landsbygdsprogrammet genom lokal förankring, inflytande och samarbete. Ambitionen är att denna metod ska vara möjlig att tillämpa i hela landet. Arbetet ska bygga på en aktiv medverkan från näringslivet, ideella organisationer och den offentliga sektorn.

Jordbruksverket har en samordnande roll i arbetet med genomförandet. När det gäller genomförandet regionalt och lokalt har länsstyrelserna en viktig roll. Sametinget har en motsvarande roll i fråga om samiska insatser inklusive rennärningen och Skogsstyrelsen i fråga om de skogliga insatserna. En övervakningskommitté med ett övergripande ansvar för uppföljning av programmet har utsetts. Övervakningskommittén består av ett antal representanter från organisationer och myndigheter som arbetar med frågor kopplade till landsbygdens utveckling. Regeringen har utsett ordförande och ledamöter i kommittén.

6.7 Budgetförslag

6.7.1 44:1 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur

Tabell 6.3 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
2006	Utfall	2 705 392	Anslags-sparande	713 209
2007	Anslag	2 963 581 ¹	Utgifts-prognos	2 741 120
2008	Förslag	3 018 431		
2009	Beräknat	3 013 431		
2010	Beräknat	2 813 431		

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/07:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget används för åtgärder inom ramen för Sveriges landsbygdsprogram 2007–2013 inklusive s.k. tekniskt stöd för programmet, vilket omfattar bl.a. uppföljning, utvärdering, administration och kontroll av verksamheten inom programmet. Anslaget används även för kvarvarande utbetalningar från programperioden 2000–2006.

Anslaget används för det nationella stödet till jordbruket i norra Sverige. Slutligen finansieras återföringen av skatterna på handelsgödsel och bekämpningsmedel. Del av skatten på handelsgödsel utgör medfinansiering i landsbygdsprogrammet 2007–2013.

Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tabell 6.4 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	Utfall 2006	Prognos 2007	Förslag 2008	Beräknat 2009	Beräknat 2010–
Ingående åtaganden	1 496 278	804 934	5 494 378	-	-
Nya åtaganden	2 161 909	6 359 193	1 832 889	-	-
Infriade åtaganden	2 239 128	1 669 749	2 427 267	1 691 615	3 208 385
Utestående åtaganden	1 419 059	5 494 378	4 900 000	-	-
Erhållet/förslaget bemyndigande	1 430 000	7 630 000	4 900 000	-	-

Huvuddelen av åtgärderna som finansieras under anslaget är ersättningsformer som bygger på fleråriga förpliktelser om utbetalningar. Detta innebär att staten åtar sig framtida ekonomiska förpliktelser som inte ryms inom ramen för de av riksdagen årligen anvisade anslagsmedlen. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2008 för ramanslaget 44:1 *Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 1 691 615 000 kronor under 2009, högst 1 249 600 000 kronor under 2010, högst 1 150 400 000 kronor under 2011, högst 281 000 000 kronor under 2012 och högst 527 385 000 kronor därefter.

Regeringens överväganden

Sverige har från EU-budgeten tilldelats ca 1 826 miljoner euro, inklusive s.k. moduleringsmedel (överföring av medel från direktstöd), för landsbygdsprogrammet för perioden 2007–2013. Utöver den nödvändiga nationella medfinansieringen anvisas ytterligare nationella medel för att öka programmets omfattning.

I anslagsberäkningen ingår att skatterna på handelsgödsel och bekämpningsmedel kommer att återföras. Del av skatten på handelsgödsel återförs i form av medfinansiering i landsbygdsprogrammet 2007–2013. Övriga skatter kommer under perioden 2008–2009 att återföras till ändamål som främjar en hållbar, såväl ekonomiskt som miljömässigt, utveckling av svenskt jordbruk.

Anslaget föreslås minskas med 7 miljoner kronor från 2008. Medlen bör överföras till anslaget 43:6 *Fiskeriverket* i syfte att stärka

främst fiskekontrollen och på så sätt uppfylla EU:s regelverk om kontroll.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 3 018 431 000 kronor anvisas under anslaget 44:1 *Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* för 2008. För 2009 beräknas anslaget till 3 013 431 000 kronor och för 2010 till 2 813 431 000 kronor. Den beräknade minskningen av anslaget 2010 beror på att det gällande beslutet om återföring av skatter på handelsgödsel och bekämpningsmedel avser perioden t.o.m. 2009.

Tabell 6.5 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 44:1 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur

Tusental kronor

	2008	2009	2010
Anvisat 2007¹	2 990 431	2 990 431	2 990 431
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	28 000	23 000	-177 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	3 018 431	3 013 431	2 813 431

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

6.7.2 44:2 Från EG-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur

Tabell 6.6 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Slagslag	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2006	Utfall	1 876 026		149 831
2007	Anslag	2 491 262 ¹		2 327 519
2008	Förslag	2 491 262		
2009	Beräknat	2 347 262		
2010	Beräknat	2 347 262		

¹ Inklusivt tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/07:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget används för åtgärder inom ramen för Sveriges landsbygdsprogram 2007–2013 motsvarande EU:s finansiering av detta program. Finansiering sker via EU:s landsbygdsfond (EJFLU). Under anslaget finansieras även kvarvarande utbetalningar från Mål 1- och Leader+programmen från perioden 2000–2006, vilka finansieras av Jordbruksfondens utvecklingssektion.

Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Huvuddelen av åtgärderna som finansieras under anslaget är ersättningsformer som bygger på fleråriga förpliktelser om utbetalningar. Detta innebär att staten åtar sig framtida ekonomiska förpliktelser som inte ryms inom ramen för de av riksdagen årligen anvisade anslagsmedlen. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2008 för ramanslaget 44:2 *Från EG-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 1 528 596 000 kronor under 2009, högst 1 108 650 000 kronor under 2010, högst 1 040 800 000 kronor under 2011, högst 244 800 000 kronor under 2012 och högst 277 154 000 kronor därefter.

Tabell 6.7 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	Utfall 2006	Prognos 2007	Förslag 2008	Beräknat 2009	Beräknat 2010–
Ingående åtaganden	1 481 227	1 388 453	4 769 846	-	-
Nya åtaganden	1 719 545	5 727 182	1 821 732	-	-
Infriade åtaganden	1 805 032	2 345 879	2 391 578	1 528 596	2 671 404
Utestående åtaganden	1 395 740	4 769 846	4 200 000	-	-
Erhållet/föreslaget bemyndigande	1 557 000	6 465 000	4 200 000	-	-

Regeringens överväganden

Sverige har från EU-budgeten tilldelats ca 1 826 miljoner euro, inklusive s.k. moduleringsmedel, för landsbygdsprogrammet för perioden 2007–2013. Finansiering sker via EU:s landsbygdsfond (EJFLU).

Anslaget finansierar även kvarvarande utbetalningar från Mål 1- och Leader+programmen från perioden 2000–2006, vilka finansieras av Jordbruksfondens utvecklingssektion.

Anslaget beräknas minska från 2009 till följd av att kvarvarande utbetalningar från jordbruksfondens utvecklingssektion för programperioden 2000–2006 avslutas under 2008.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 2 491 262 000 kronor anvisas under anslaget 44:2 *Från EG-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* för 2008. För 2009 och 2010 beräknas anslaget till 2 347 262 000 kronor.

Tabell 6.8 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 44:2 Från EG-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur

	2008	2009	2010
Anvisat 2007¹	2 491 262	2 491 262	2 491 262
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut		-144 000	-144 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	2 491 262	2 347 262	2 347 262

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

6.7.3 44:3 Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket

Tabell 6.9 Anslagsutveckling

		Tusental kronor	
2006	Utfall	11 948	Anslags-sparande 237
2007	Anslag	11 830 ¹	Utgifts-prognos 11 851
2008	Förslag	24 830	
2009	Beräknat	24 830	
2010	Beräknat	24 830	

¹ Inklusivt tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/07:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget används för försöks- och utvecklingsverksamhet i syfte att styra utvecklingen inom jordbruket och trädgårdsnäringen mot minskat växtnärläckage, minskad ammoniakavgång, säkrare och minskad användning av bekämpningsmedel, bevarande av biologisk mångfald och tillvaratagande av kulturvärden samt för ekologiskt jordbruk. Anslaget får likaså disponeras för uppföljning och utvärdering av den gemensamma jordbrukspolitiken liksom effekterna av de verksamheter som finansieras under anslaget.

Regeringens överväganden

Resultaten från verksamheten ligger bl.a. till grund för rådgivnings-, informations- och utbildningsverksamhet riktad till jordbrukare, lagstiftning på området samt i framtagande och utveckling av insatser inom ramen för landsbygdsprogrammet.

I syfte att underlätta för ökade synergieffekter genom ett samlat och strategiskt arbete med försöks- och utvecklingsverksamheten kopplat till jordbruket, och som bedrivs för att uppnå miljö-kvalitetsmålen, bör medel avsätta för motsvarande ändamål under anslaget 44:6 *Åtgärder för att främja ekologisk produktion* föras över till anslaget 44:3 *Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket*. Regeringen föreslår därför att anslaget ökar med 13 miljoner kronor från 2008.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 24 830 000 kronor anvisas under anslaget 44:3 *Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket* för 2008. För 2009 och 2010 beräknas anslaget till oförändrat belopp.

Tabell 6.10 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 44:3 Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket

	2008	2009	2010
Anvisat 2007¹	11 830	11 830	11 830
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Överföring till/från andra anslag	13 000	13 000	13 000
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	24 830	24 830	24 830

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

6.7.4 44:4 Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.

Tabell 6.11 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	2 982	Anslags-sparande	0
2006	Utfall	2 982		0
2007	Anslag	2 982 ¹	Utgifts-prognos	2 929
2008	Förslag	4 116		
2009	Beräknat	4 116		
2010	Beräknat	4 116		

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/07:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget används för bidrag till jordbrukets yttre och inre rationalisering enligt förordningen (1978:250) om statligt stöd till jordbrukets rationalisering (omtryckt 1988:999). Från och med 2006 används anslaget helt för vissa omarronderingsprojekt i Dalarnas, Västra Götalands samt delar av Värmlands län.

Regeringens överväganden

Anslaget föreslås ökas med 1,1 miljoner kronor. Detta då en ökning av anslaget skulle möjliggöra dels att fler genomgripande omarronderingsprojekt kan genomföras, dels att projekten skulle kunna genomföras mycket snabbare. Erfarenheten från tidigare projekt visar tydligt att efter genomförd omarrondering får man en kraftigt ökad skoglig aktivitet vilket i sin tur betyder ökad tillgång på skogsråvara till den regionala träförädlade industrin. Detta i sin tur medför möjlighet till att upprätthålla sysselsättningen inom träindustrin och eventuellt öka densamma.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 4 116 000 kronor anvisas under anslaget 44:4 *Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.* för 2008. För 2009 och 2010 beräknas anslaget till oförändrat belopp.

Tabell 6.12 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 44:4 Stöd till jordbrukets rationalisering

Tusental kronor

	2008	2009	2010
Anvisat 2007¹	2 982	2 982	2 982
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	1 134	1 134	1 134
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	4 116	4 116	4 116

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

6.7.5 44:5 Stöd till innehavare av fjällägenheter m.m.

Tabell 6.13 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	1 528	Anslags-sparande	46
2006	Utfall	1 528		46
2007	Anslag	1 529 ¹	Utgifts-prognos	1 547
2008	Förslag	1 529		
2009	Beräknat	1 529		
2010	Beräknat	1 529		

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/07:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget används i huvudsak för bidrag till investeringar i byggnader och andra fasta anläggningar på fjällägenheter samt underhåll och upprustning av dessa. Vidare ska anslaget dessutom täcka avvecklingsbidrag och avträdesersättning till arrendatorer m.m.

Regeringens överväganden

Fjällägenhet är en upplåtelseform som har sina grunder i lagstiftning från 1915. Huvuddelen av fjällägenheterna återfinns i Jämtlands län. Normalt är de belägna mycket långt från annan bebyggelse och i vissa fall t.o.m. i väglöst land. Staten är fastighetsägare och hyresvärd för de boende. Frågor om nedläggning av fjällägenheter prövas av Jordbruksverket medan upplåtelse beslutats av länsstyrelsen. Riksdagen har beslutat att de fjällägenheter som inte har särskilda bevarandevärden från naturvårds- eller kulturmiljösynpunkt, eller som av andra skäl bör behållas i statens ägo, ska avvecklas och försäljas. Avvecklingen ska ske successivt i första hand

genom friköp av arrendatorn. I juli 2007 återstod totalt 38 ej nedlagda fjällägenheter i statens ägo. Dessutom äger staten ytterligare ca 10 redan nedlagda fjällägenheter. Av dessa har ca 28 bedömts ha särskilt bevarandevärde och ska inte försäljas. Beträffande 13 fastigheter pågår för närvarande en avveckling.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 1 529 000 kronor anvisas under anslaget 44:5 *Stöd till innehavare av fjällägenheter m.m.* för 2008. För 2009 och 2010 beräknas anslaget till oförändrat belopp.

Tabell 6.14 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 44:5 Stöd till innehavare av fjällägenheter m.m.

<i>Tusental kronor</i>			
	2008	2009	2010
Anvisat 2007¹	1 529	1 529	1 529
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	1 529	1 529	1 529

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

7 Samepolitik

7.1 Omfattning

Politikområdet Samepolitik omfattar verksamheten vid Sametinget samt viss verksamhet vid Statens jordbruksverk och länsstyrelserna som kvarstår efter överföring av uppgifter till Sametinget fr.o.m. den 1 januari 2007. Till politikområdet hör även urfolksfrågor där både nationell och internationell verksamhet ingår. Verksamhet som berör samer, samisk kultur, språk, samhälle samt näringar inklusive rennäringen bedrivs inom flera andra politikområden såsom utbildningspolitiken, kulturpolitiken, näringspolitiken, minoritetspolitiken, miljöpolitiken och djurpolitiken.

Sametingets verksamhetsområden är främst kultur, språk, information, rennäring och andra samiska näringar, samhällsplanering, EU-program och rovdjursersättning.

Sametinget anvisas medel till sin verksamhet över utgiftsområde 1 Rikets styrelse anslaget 45:1 *Sametinget*. Sametinget disponerar medel för främjande av rennäringen m.m. och rovdjursersättning (utgiftsområde 23). Därutöver hantlar Sametinget medel för bidrag till samisk kultur (utgiftsområde 17), vuxenutbildning i samiska (utgiftsområde 16), bidrag för studier i alafabetisering i det samiska språket (utgiftsområde 15) samt stöd för åtgärder för nationella minoriteter (utgiftsområde 1). Medel för stöd till Sameskolstyrelsen anvisas över utgiftsområde 16. Ur Samefonden lämnas bidrag för att främja och stödja rennäringen, den samiska kulturen och samiska organisationer. Fondens inkomster utgörs av upplåtelse- och intrångsersättningar.

7.2 Utgiftsutveckling

Tabell 7.1 Utgiftsutveckling inom politikområdet

Miljoner kronor

	Utfall 2006	Budget 2007 ¹	Prognos 2007	Förslag 2008	Beräknat 2009	Beräknat 2010
<i>Anslag inom utgiftsområde 1</i>						
45:1 Sametinget	21,4	27,8	28,1	32,1	42,8	33,7
Totalt för utgiftsområde 1	21,4	27,8	28,1	32,1	42,8	33,7
<i>Anslag inom utgiftsområde 23</i>						
45:1 Främjande av rennäringen m.m.	50,9	71,7	69,1	46,7	46,7	46,7
2004 23 45:2 Informationssatsning om samerna	0,1	-	0,6	-	-	-
Totalt för utgiftsområde 23	51,0	71,7	69,7	46,7	46,7	46,7
Totalt för politikområde Samepolitik	72,4	99,5	97,7	78,8	89,6	80,4

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/07:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

7.3 Mål

Samepolitikens övergripande mål är att verka för en levande samisk kultur byggd på en ekologiskt hållbar rennäring och andra samiska näringar.

Ovanstående mål är beslutade av riksdagen (prop. 2005/06:1, bet. 2005/06:MJU2, rskr. 2005/06:108). Resultatbeskrivningen i det följande görs i förhållande till detta mål.

7.4 Resultatredovisning

7.4.1 Indikatorer

Indikatorerna för politikområdet är antalet besökare på Sametingets webbplats (indikator 2), omfattningen av material i svensk media om Sametinget och samer (indikator 3) samt genomsnittligt antal renar per renskötsel företag (indikator 4). Indikatorn valdeltagande (indikator 1) redovisas i samband med val, nästa samedingsval hålls 2009.

7.4.2 Resultat

Utifrån omfattningen av antalet besökare på Sametingets webbplats samt material i svensk media om Sametinget och samer går en minskning av såväl antalet besökare som antalet artiklar sedan 2005 att avläsa. Analysen av dessa indikatorer visar dock att 2005 bör betraktas som ett avvikande år och att 2004 och 2006 snarare ska betraktas som normalår. Bedömningen är därför att indikatorerna visar att måluppfyllelsen fortsätter att förbättras på sikt. Indikatorn genomsnittligt antal renar per renskötsel företag är i likhet med föregående två år stabil, vilket kan tolkas som att inte några avläsbara förändringar har skett som har påverkat renantalet.

Det folkvalda organet

Myndigheten Sametinget hade 27 anställda vid årsskiftet 2006/07. Sametingets plenum består av 31 ledamöter varav styrelseordföranden är heltidsanställd. Sametingets verkställande organ är en styrelse som består av fem ledamöter samt ersättare.

Ledamöterna i Sametinget väljs vart fjärde år, senast i maj 2005. Under innevarande period är mandaterna fördelade mellan partierna Jakt- och fiskesamerna (9 mandat), Samelandspartiet (8 mandat), Skogssamerna (4 mandat), Samerna (4 mandat), Min Geaidnu (3 mandat) och Guovssonásti (3 mandat). En koalition har bildats mellan Samelandspartiet, Skogssamerna, Samerna och Min Geaidnu.

För att få rösta måste personen vara anmäld i Sametingets röstlängd. År 2005 var 7 180 personer anmälda till röstlängden. Valdeltagande är en indikator inom samepolitikområdet. Indikatorn redovisas i samband med val till Sametinget. Nästa val hålls 2009.

Information för samer och övriga medborgare

Sametingets informationsarbete och tillgänglighet har fortsatt att förbättras under 2006 genom arbetet vid Sametinget och dess informationscentrum.

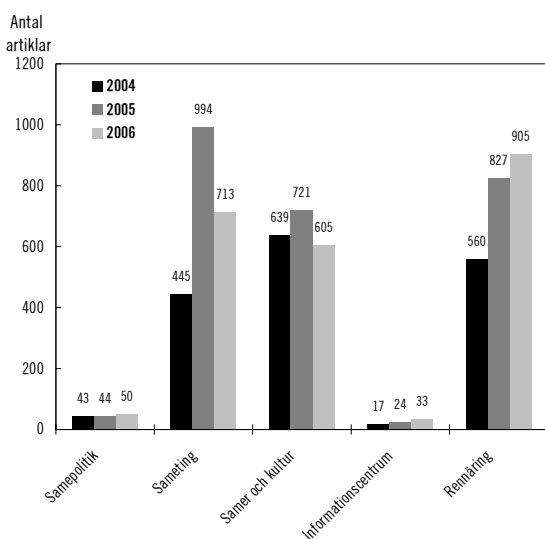
Kunskap om och information kring den samiska kulturen, samhället och historien är viktig för att öka förståelsen för det samiska samhället. Det är även ytterst värdefullt att samerna själva besitter kunskap, inte minst för att kunna verka för en levande kultur och bärkraftiga näringar men också för att känna till sina rättigheter som urfolk. Antalet besökare på Sametingets webbplats (indikator 2) är en indikator inom samepolitikområdet. Indikatorn avser att mäta intresset för Sametinget och det samiska samhället, politiken och kulturen genom att ge en bild av hur många som aktivt söker kunskap inom området. Under 2006 var antalet besökare på Sametingets webbplats 98 783 stycken, vilket är minskning med närmare 19 procent jämfört med samma period 2005. Minskningen mellan 2005 och 2006 antas främst bero på att det intresse för samedingsvalet och arkitekttävlingen om en Samedingsbyggnad som fanns 2005 har minskat och därmed även antalet besökare på webbplatsen. Utvecklingen av antalet besökare på Sametingets webbplats 2004–2006 redogörs för nedan.

Tabell 7.2 Antal besökare på Sametingets webbplats 2003–2006

År	Antal besökare
2004	97 673
2005	117 430
2006	98 783

Källa: Sametinget/Samiskt Informationscenter.

På samma sätt som antalet besökare på webbplatsen visar i vilken omfattning som kunskap om det samiska söks, ger media en bild av vilken information som sprids till allmänheten. Eftersom medierna är en viktig källa till den kunskap som allmänheten har i olika frågor (indikator 3) är omfattningen av skriftligt material i svenska medier om Sametinget och samer en indikator för samepolitikområdet. En jämförelse av förekomsten av skriftligt material i svenska medier mellan 2004–2006 inom ämnesområdena samepolitik, Sameting, samer och kultur, Samiskt Informationscentrum och rennäring görs i diagrammet nedan.

Diagram 7.1 Artiklar om Sametinget och samiska frågor

Artiklar om Sametinget och samiska frågor har enligt Sametingets omvärldsbevakning ökat de senaste tre åren. Antalet artiklar har ökat med drygt 600 stycken 2004–2006, en ökning med mer än 35 procent. Artiklar om rennäringen stod för 33 procent av alla artiklar 2005 och 39 procent 2006. En del av ökningen antas bero på den ökade rapporteringen kring den svåra betesituationen som uppkom i slutet av 2006 samt Sametingets övertagande av myndighetsuppgifter rörande rennäringen från Jordbruksverket och länsstyrelsen. Artiklar om Sametinget har

minskat i jämförelse med 2005 och förklaringen är densamma som för det minskade antalet besökare på webbplatsen.

Den samiska kulturen och samernas historia är en levande del av Sveriges gemensamma historia och samhälle. Som en viktig del i arbetet med att sprida information och kunskap om samerna som urfolk i Sverige har Sametinget etablerat Samiskt Informationscentrum. Sedan etableringen i februari 2005 har informationscentrets webbportal haft i genomsnitt 128 900 besökare per månad under 2006 och 58 736 under 2005.

Resultaten inom informationsområdet speglar en förbättrad måluppfyllelse för Sametingets arbete med kunskaps- och informations spridning.

Rennäringen

Sametinget arbetar på olika sätt för att samiska behov, däribland att rennäringens intressen vid nyttjande av mark och vatten, ska beaktas. Det sker bl.a. genom att delta i olika arbetsgrupper och genom kontakt med olika myndigheter och organisationer, t.ex. i samband med att myndigheten avger remissyttranden.

Genomsnittligt antal renar per renskötsel-företag 2005 var 276 stycken, vilket ligger ungefär i samma nivå som året innan. Antalet renar per rensköselföretag skiljer sig åtskilligt mellan länen. Indikatorn genomsnittligt antal renar per företag (indikator 4) visar att det är vanligt med relativt få renar per rensköselföretag. En viss förändring av antalet sedan 1999 kan konstateras, då hade ett företag i genomsnitt 236 renar. År 2005 ägdes 23 procent av landets renar av kvinnor och 77 procent av män. I företag med mer än 400 renar ägdes 93 procent av renhjorden av en man. Antalet slaktade renar 2006/07 uppgick till 72 362 stycken, vilket är i samma nivå som slakten 2005/06. Det totala renantalet i hela landet ökade och var 261 400 renar 2005/06. Detta är en ökning med 18 procent sedan 2000. Det totala renantalet varierar cykliskt mellan åren med regelbundet återkommande toppar ungefär vart tjugonde år.

Det genomsnittliga avräkningspriset var 33,98 kronor per kilo 2006/07, exklusive mervärdesskatt och prisstöd, vilket innebär en ökning med ca 12 procent i förhållande till föregående år. Totalt utbetalades ca 22 miljoner kronor i prisstöd. Prisstödet är ett kilorelaterat pristillägg

som staten betalar till renägaren per slaktad ren. Till följd av den synnerligen svåra vintern 2006/07 har ca 15 miljoner kronor utbetalats i ersättning till stödutfodring (katastrofskade-skydd) av närmare 140 000 renar i 37 av landets 51 samebyar. Utvecklingen avseende förhandlingarna om en ny renbeteskonvention med Norge har medfört att medelsförbrukningen för underhåll av riksgränsstängslet mot Norge har minskat något. Medel har härmed frigjorts för ett ökat underhåll för stängsel mot Finland.

EU-program

Under de senaste två programperioderna för EU:s strukturfondsprogram respektive Miljö- och landsbygdsprogram, har stöd för särskilda samiska insatser lämnats. Under programperioden 2000–2006 beräknas omkring 230 miljoner kronor (inklusive EU-medel, offentlig och privat medfinansiering) ha lämnats till projekt med samisk inriktning. Medlen har gått till att stärka det samiska näringslivet och därmed bidra till utveckling av samisk kultur och näringsliv. Arbetet för att utarbeta strategier och program inför innevarande programperiod, 2007–2013, har pågått under 2006. Resultatet av arbetet är bl.a. att Sametinget fått ett genomföransvar för insatser riktade mot rennäringen inom det nya landsbygdsprogrammet. För ytterligare information se politikområdet Landsbygds-politik.

Internationella frågor

Frågan om ytterligare en förlängning av konventionen om renbete över den svensk-norska gränsen har varit aktuell under flera år. 1972 års svensk-norska renbeteskonvention upphörde att gälla den 1 maj 2005 eftersom de båda länderna efter förhandlingar inte har enats om en ny konvention. Den tidigare regeringen har i en skrivelse till riksdagen (skr. 2004/05:79) gjort bedömningen att Lappkodicillen från 1751 alltså är gällande mellan de båda länderna och utgör en grund för det gränsöverskridande betet från den 1 maj 2005. Den ståndpunkten delas av den nuvarande regeringen. Förhandlingar med syfte att få till stånd en ny konvention pågår för närvarande mellan länderna.

I november 2005 redovisade den expertgrupp, som regeringarna och sametingen i Sverige, Norge och Finland har utsett, ett utkast till en nordisk samekonvention. Samekonventionen är tänkt att ge en ökad samsyn på de samiska frågorna i Sverige, Norge och Finland. Vid sameminister- och sametingspresidentmötet i oktober 2006 enades länderna om att nationella konsekvensanalyser skulle göras mot bakgrund av remissutfallet samt att ett nordiskt seminarium i frågan skulle arrangeras. Konsekvensanalysen är under utarbetande i de tre länderna och ett nordiskt seminarium genomfördes i Stockholm maj 2007.

Regeringen deltar i Arktiska rådet, som är ett internationellt samarbetsorgan bestående av åtta arktiska stater och sex urfolksorganisationer. Under de innevarande internationella polaråren (IPY) 2007–2009 har Arktiska rådet drivit att fokus ska ligga på människan i polarområdena, vilket ger möjlighet att uppmärksamma urfolken i Arktis.

Europarådets kommissionär för mänskliga rättigheter har under 2007, i återkopplingen på Sveriges senaste rapport, synpunkter på att frågan om landrättigheter fortfarande inte är löst och att inte någon ratifikation av ILO 169 ännu skett. Sverige uppmuntras också att öka samernas inflytande i beslut rörande naturresurser.

FN:s specialrapportör om rätten till hälsa riktade 2007 kritik mot Sverige eftersom han ansåg att man inte agerat och erkänt samernas status som urfolk i relation till rätten till hälsa och eftersom praktiska åtgärder och insatser avseende hälsa saknas.

FN:s specialrapportör om våld mot kvinnor lyfte i sin rapport från 2007 fram samiska kvinnors särskilda utsatthet och uppmanade regeringen att vidta åtgärder för att synliggöra och bekämpa mäns våld mot kvinnor i det samiska samhället och den brist på jämställdhet som ligger till grund för våldet. I Europarådets rapport 2006 om hur Sverige efterlever minoritetsspråkskonventionen är rekommendationen bl.a. att utvidga det språkliga förvaltningsområdet för samiska, att särskilt vidta åtgärder för sydsamiskan samt att förbättra förutsättningarna för dagspress på samiska.

Synpunkter från FN:s kommitté mot rasdiskriminering, Europarådets kommission mot rasism, FN:s kommitté för mänskliga rättigheter och intolerans samt Europarådets minister-

kommitté har tidigare år framförts gällande samernas ställning i Sverige.

Utbildning och kultur

Under 2006 har försöksverksamheten med modersmålsundervisning delvis på distans via webbportalen Tema Modersmål vidareutvecklats. Myndigheten för skolutveckling driver även ett utvecklingsarbete med ämnesundervisning växelvis på modersmål (bl.a. på samiska) och på svenska. Samernas Utbildningscentrum i Jokkmokk har också erbjudit distansundervisning i samiska för elever.

Sametingets kulturråd har under 2006 fördelat sammanlagt nära 20 miljoner kronor till samiska kulturändamål. Flest antal kulturyttringar som beviljats bidragsmedel återfinns i kategorierna bidrag till organisationer, forskning, kulturfestivaler/seminarier och språkutvecklingsprojekt.

Under senare tid har det pågått en debatt om huruvida samiska kvarlevor – skelett och skelettdelar – som finns på statliga museer bör återlämnas för att återbegravas. Regeringen har uttalat sig positiv till att verka för att kvarlevorna förs tillbaka dit de hör hemma.

Verksamheten vid Åtjte fjäll- och same-museum ingår i den större frågan om ansvars-museernas framtida roll, som också utretts av Kulturrådet. Frågan kommer att behandlas av den museikoordinator som tillsattes under våren och som tillsammans med berörda parter ska pröva olika former för ökad samverkan av exempelvis administration, föremålshantering och sektorsforskning. Syftet är i huvudsak att frigöra resurser för museernas kärnverksamhet. Uppdraget ska redovisas senast den 15 februari 2009.

Samerna som nationell minoritet

Samerna är ett urfolk men också en nationell minoritet i Sverige och skyddas av Europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteter (ramkonventionen). Samiska är ett minoritetsspråk och skyddas av den europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk (minoritetsspråkskonventionen).

Slutbetänkandet Att återta mitt språk (SOU 2006:19) överlämnades till regeringen i början av 2006. Utredaren föreslår att en utvidgning ska ske av såväl det finska som det samiska förvalt-

ningsområdet. Utredaren lämnar även andra förslag på det minoritetspolitiska området. Slutbetänkandet har remissbehandlats och bereds i nuläget inom Regeringskansliet. Mer information om minoritetspolitiken finns under utgiftsområde 1 Rikets styrelse, politikområde Minoritetspolitik.

Forskningspolitik och biologisk mångfald

Inom Arktiska rådet har på svenskt initiativ frågan om en cirkumpolär samverkan kring rennärforskning väckts och en workshop genomfördes i mars 2007 för att lyfta upp initiativet till diskussion.

Den svenska nationella kommittén för Internationella polaråret (IPY) har i början av 2007 tilldelat Samiskt informationscentrum medel för ett projekt om samiskt levnadssätt och klimatförändringar för att därigenom sprida lättillgänglig information i ett urfolksperspektiv.

Regeringen har givit Centrum för biologisk mångfald (CBM) i uppdrag att i samråd med Sametinget, beträffande frågor som rör samisk kultur, utveckla samt genomföra ett nationellt program för lokal och traditionell kunskap med koppling till biologisk mångfald. Som ett resultat av uppdraget har Sametinget under 2006–2007 tagit fram en rapport i form av en förstudie om traditionell kunskap och sedvänjor inom den samiska kulturen. Rapporten pekar på behovet av särskilda initiativ med fokus på samisk traditionell kunskap. Regeringen avser att återkomma i frågan.

7.4.3 Analys och slutsatser

Sedan bildandet 1993 har Sametinget bidragit till en samling kring samisk kultur, samhälle och språk. Sametinget verkar för att nå uppsatta mål, bl.a. genom deltagande i olika sammanhang med syftet att stärka samernas ställning i samhället, genom aktivt arbete med informationsspridning samt genom att ge stöd till den samiska kulturen och de samiska näringarna.

Under 2006 har en viktig fråga för Sametingets kansli varit att förbereda övertagandet av de nya myndighetsuppgifterna som rör rennäringen. En annan fråga som tagit stora resurser i anspråk var arbetet med att förbereda de nya EU-programmen, främst landsbygdsprogram-

met och nya Interreg-programmet Nord. Förutom dessa stora förberedelsearbeten har Sametinget varit inblandat i ett flertal olika processer liksom utfört sedvanliga myndighetsuppgifter. Eftersom politikområdet består av en rad olika sakområden av olika karaktär är totala måluppfyllelsen komplicerad att bedöma. Utifrån de analyser som är gjorda inom politikområdet är dock bedömningen att måluppfyllelsen generellt sett har förbättrats. Efter ett år som karakteriserats av förberedelsearbete har Sametinget gått in i en ny fas under 2007 som förhoppningsvis kommer att leda till ännu bättre möjligheter att följa upp och nå uppsatta mål.

7.5 Revisionens iakttagelser

Årsredovisningen för myndigheten Sametinget inom politikområdet har av Riksrevisionen bedömts vara i allt väsentligt rättvisande.

7.6 Politikens inriktning

Det har påbörjats en översyn av delar av samepolitiken. De fyra allianspartierna har tillsatt en arbetsgrupp för att göra övervägningar av förslagen i aktuella utredningar. Avsikten är att göra en bedömning av vilka förslag som kan nå en bred politisk majoritet i riksdagen.

En expertgrupp med företrädare för sametingen och regeringarna i Sverige, Norge och Finland har utarbetat ett utkast till en nordisk samekonvention. Till sameminister- och samepresidentmötet under hösten 2007 är ambitionen den att länderna ska ha genomfört varsin landspecifik konsekvensanalys av utkastet och att ett nästa gemensamt steg i beredningen av utkastet därefter kan beslutas.

Den tidigare regeringen uppdrog i september 2004 åt Statens fastighetsverk att utreda uppförandet av en sametingsbyggnad i Kiruna. En utredning om en byggnad för Sametinget slutfördes under våren 2005. Den nuvarande regeringen har för avsikt att undersöka förutsättningarna för en fortsatt process avseende uppförande av en sametingsbyggnad mot bakgrund av de nya förutsättningar avseende t.ex. placering som föreligger.

Medlen som går till samisk kultur syftar till att stärka, bevara och sprida kunskap om samisk kultur och kulturarv genom olika former av samiska kulturyttringar. Med anledning av resultatet av regeringsuppdraget att redovisa mänskliga kvarlevor i statliga samlingar ställer sig regeringen positiv till att de samiska kvarlevor som finns i statliga samlingar förs tillbaka dit de hör hemma. Sametinget har en viktig roll i återförandeprocessen.

Rennäringen är en viktig del av det samiska kulturarvet och staten har ett övergripande ansvar för att rennäringen kan fortleva som en del av kulturen.

Rennäringen främjas bl.a. genom statligt pristillägg på renkött, ersättning för vissa merkostnader till följd av Tjernobylyolyckan och genom att staten svarar för vissa kostnader för renskötselplanläggningar liksom viss planläggning när det gäller renskötseln. De skador som vilda djur orsakar på rennäringen ersätts enligt viltskadeförordningen (2001:724).

Frågan om en ny renbeteskonvention mellan Sverige och Norge är föremål för fortsatta diskussioner mellan länderna och regeringens ambition är att nå en överenskommelse mellan länderna så snart som möjligt. Fram till dess att en ny renbeteskonvention är ratificerad är regeringens inställning att 1751 års Lappkodicill gäller för den gränsöverskridande renbetningen. Den säger att renbetning får ske där det föreligger urminnes hävd till renbete.

Verksamhet inom ett politikområde som hör till ett annat utgiftsområde

Samepolitiken återfinns under två utgiftsområden, utgiftsområde 1 Rikets styrelse samt utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar. Sametingets förvaltningsanslag redovisas under utgiftsområde 1 Rikets styrelse anslaget 45:1 *Sametinget*.

7.7 Budgetförslag

7.7.1 Sametinget

Sametingets förvaltningsanslag redovisas under utgiftsområde 1 Rikets styrelse anslaget 45:1 *Sametinget*.

7.7.2 45:1 Främjande av rennäringsm.m.

Tabell 7.3 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	50 895	Anslags-sparande	-2 775
2006	Utfall	50 895	Anslags-sparande	-2 775
2007	Anslag	71 718 ¹	Utgifts-prognos	69 084
2008	Förslag	46 718		
2009	Beräknat	46 718		
2010	Beräknat	46 718		

¹Inklusive tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/07:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget används till åtgärder för att främja rennäringsm.m.

De utgifter som belastar anslaget är:

- underhåll eller rivning av vissa riksgränsstängsel och renskötselänläggningar för vilka staten har underhållsansvar,
- statens del av kostnaderna för redovisning av markanvändningen, riksintressen och marker som är värdefulla för renskötseln, natur- och kulturmiljövården,

- utveckling av företagsregistret för rennäringsm.m.,
- prisstöd till rennäringsm.m. enligt förordningen (1986:255) om pristillägg på renkött,
- ersättning till följd av Tjernobylylockan enligt förordningen (1994:246),
- kostnader för medling m.m. i tvister mellan samebyar och jordbrukare när det gäller konflikter på grund av renbetning på åkermark samt
- övriga åtgärder för främjande av rennäringsm.m.

Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden

En viss del av den verksamhet som finansieras av anslaget är åtgärder i form av projektstöd och medel till speciella satsningar för främjande av rennäringsm.m.

Mot bakgrund av ovanstående föreslås att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2008 för ramanslaget 45:1 *Främjande av rennäringsm.m.* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 4 000 000 kronor under 2009.

Tabell 7.4 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	Utfall 2006	Prognos 2007	Förslag 2008	Beräknat 2009	Beräknat 2010–
Ingående åtaganden	893	3 375	4 000	-	-
Nya åtaganden	3 250	3 000	4 000	-	-
Infriade åtaganden	768	2 375	4 000	4 000	-
Utestående åtaganden	3 375	4 000	4 000	-	-
Erhållet/föreslaget bemyndigande	4 000	4 000	4 000	-	-

Regeringens överväganden

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 46 718 000 kronor anvisas under anslaget 45:1 *Främjande av rennäringen m.m.* för 2008. För 2009 och 2010 beräknas anslaget till oförändrat belopp.

Tabell 7.5 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 45:1 Främjande av rennäringen m.m.

Tusental kronor

	2008	2009	2010
Anvisat 2007¹	46 718	46 718	46 718
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	46 718	46 718	46 718

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

8 Utbildningspolitik och Forskningspolitik under utgiftsområdena 16 och 20

Politikområde Utbildning inom utgiftsområde 23

Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) ingår i politikområdet Utbildning varför den samlade resultatinformationen för högskoleväsendet redovisas under utgiftsområde 16. Målet för utbildningspolitiken är att Sverige ska vara en ledande kunskapsnation som präglas av utbildning av hög kvalitet och livslångt lärande för tillväxt och rättvisa. Målet för högskoleverksamheten är att kvaliteten och den internationella konkurrenskraften ska öka inom högre utbildning och forskning. Den högre utbildningen ska svara mot studenternas efterfrågan och även mot arbetsmarknadens behov.

SLU ska utveckla kunskapen om de biologiska naturresurserna och människans hållbara nyttjande av dessa. Detta sker genom utbildning, forskning och fortlopande miljöanalys i nära samarbete med sektorns intressenter.

Politikområde Forskning inom utgiftsområde 23

Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas) har till uppgift att främja och stödja grundforskning och behovsstyrd forskning inom områdena miljö, areella näringar och samhällsbyggande. Rådet sorterar under utgiftsområde 20 men anvisas medel under ett anslag för forskning under utgiftsområde 23. En resultatredovisning för samtliga forskningsfinansierande myndigheter görs under politikområdet Forskning under utgiftsområde 16. Målet för forskningspolitiken är att Sverige

ska vara en ledande forskningsnation där forskning bedrivs med hög vetenskaplig kvalitet.

Forskningen som bedrivs inom de areella näringarna har ett särskilt ansvar för att kunskaperna om naturresurserna utvecklas för kommande generationers behov. Viktiga frågor såsom globala klimatfrågor och globala livsmedelsförsörjnings- och miljöfrågor måste lösas genom samverkan mellan många länder och mellan forskare från olika vetenskapliga discipliner.

8.1 Budgetförslag

8.1.1 25:1 Sveriges lantbruksuniversitet

Tabell 8.1 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2006	Utfall	1 382 014	Anslags- sparande	0
2007	Anslag	1 391 376 ¹	Utgifts- prognos	1 366 436
2008	Förslag	1 436 915		
2009	Beräknat	1 470 526 ²		
2010	Beräknat	1 503 977 ³		

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/07:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 1 436 871 tkr i 2008 års prisnivå.

³ Motsvarar 1 431 786 tkr i 2008 års prisnivå.

Anslaget används för att finansiera högskoleutbildning på grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå, forskning och fortlopande miljöanalys. Verksamheten bedrivs utifrån en sektorsroll som preciseras av fem ansvarsområden och

där varje ansvarsområde omfattar hela kedjan, från råvaruproduktion till färdig produkt på marknaden:

- kvalitet i livsmedelskedjan,
- djurhållning, djurhälsa och djurskydd,
- skog, skogsbruk och förädling av skogsråvaran,
- landsbygdsutveckling, rekreation och fritid samt
- landskapsplanering och markanvändning i tätorter och tätortsnära miljöer.

Utbildning på grundnivå och avancerad nivå bedrivs inom ett 40-tal olika utbildningsprogram.

Tabell 8.2 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt – kostnad)
Utfall 2006 (varav tjänsteexport)	397 032	397 032	0
Prognos 2007 (varav tjänsteexport)	390 000	390 000	0
Budget 2008 (varav tjänsteexport)	400 000	400 000	0

Avgiftsintäkterna disponeras av SLU.

Revisionens iakttagelser

Riksrevisionen bedömer att Sveriges lantbruksuniversitets årsredovisning för 2006 i allt väsentligt är rättvisande.

Resultatinformation

Sökandetrycket till SLU:s utbildningsprogram skiljer sig kraftigt mellan olika program. Bland annat djurrelaterade utbildningar och landskapsrelaterade utbildningar har många sökande. Regeringen bedömer emellertid att SLU bör kunna uppnå målet om minst 10 700 helårsstudenter för perioden 2006–2008. Studenter med utbildning från SLU är som regel eftersökta på arbetsmarknaden och blir i vissa fall rekryterade redan innan utbildningen avslutats.

SLU är ett forskningstungt universitet. SLU:s forskning hävdar sig väl vad gäller forskningsmedel från råd och stiftelser. Umeå Plant

Science Centre, som är ett samarbete mellan SLU och Umeå universitet, har t.ex. av Vetenskapsrådet utsetts till ett Berzeliicenter som en av fyra starka forskningsmiljöer i Sverige. Dessutom fick SLU ett av 20 s.k. Linnéstöd under 2006 för forskning i kemisk ekologi.

SLU bedriver ett brett internationellt forskningssamarbete och avsikten är att mot bakgrund av globaliseringssträvandena, klimatförändringarna och fattigdomsbekämpningen ytterligare utveckla detta.

I tabellen nedan anges utfallet samt fastställt examinationsmål för forskarutbildningen under perioden 2005–2008.

Tabell 8.3 Examinationsmål för forskarutbildningen

Utfall 2005	Utfall 2006	Mål 2005–2008
121	121	415

Under de två första åren i perioden har således 242 examina uppnåtts, vilket utgör mer än hälften av målets 415 examina.

Några resultat för forskarutbildningen vid SLU redovisas i nedanstående tabell.

Tabell 8.4 Resultat för forskarutbildning

	Antal 2005	Antal 2006	Andel kvinnor	
			2005	2006
Doktorandnybörjare	90	110	47%	55%
Licentiatnybörjare	25	27	60%	56%
Aktiva (ht) ¹	768	717	54%	55%
Doktorsexamina	122	115	56%	42%
Licentiatexamen	13	17	62%	65%

¹ Som aktiva räknas de forskarstudenter som har en aktivitetsgrad på minst 10 procent.

Regeringen har som mål för perioden 2005–2008 angett att minst 34 procent av de professorer som nyanställs ska vara kvinnor. Under 2006 nyrekryterades tre professorer till SLU av vilka två var kvinnor, medan sju personer befordrades till professor, varav en kvinna. Anledningen till den låga andelen kvinnor bland de befordrade professorerna är att kvinnor är underrepresenterade bland dem som ansöker om att bli befordrade till professor. För att målet ska nås krävs att fler kvinnor ansöker om befordran. Av de forskarstuderande är 55 procent kvinnor och 45 procent män, vilket på sikt ökar rekryteringsunderlaget för anställning som professor. SLU:s egna rekryteringsmål för kvinnor i övriga anställningar ligger i intervallet 40–60 procent. Dessa

mål är i stort uppfyllda även om det föreligger skillnader mellan de olika fakulteterna.

En utredning om SLU:s roll som "sektorsuniversitet" avrapporterades i november 2006. Flera av de förslag som presenterades i utredningen var åtgärder som inte ankommer på regeringen att besluta om. Rapporten har överlämnats till SLU.

SLU har bedrivit ett omfattande strategiarbete som syftar till en långsiktig planering av forskningens inriktning, organisation och finansiering. En nyrekrytering av vakanta och nya professorer samt av forskarassistenter har påbörjats som ett led i nya strategiska satsningar.

Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden

För sin verksamhet har SLU behov av att ingå som medlem i vissa ekonomiska föreningar. Syftet med medlemskapen är att ha tillgång till ett vedertaget system inom jordbruks- och skogsbruksområdet för att skapa bättre ekonomiska förutsättningar för inköp av förnödenheter och försäljning av produkter för anslutna medlemmar. Regeringen bedömer att medlemskap i dessa föreningar är nödvändiga för att SLU ska ha förutsättningar att driva verksamheten rationellt på de jordbruksegendomar och i den skog som SLU har i sin förvaltning, huvudsakligen för forsknings- och utbildningsändamål.

Regeringen bör därför bemyndigas att låta SLU vara medlem i vissa jord- och skogsbruksanknutna ekonomiska föreningar.

Regeringens överväganden

I syfte att samla landets kompetens och samordna verksamhet inom djurskyddsområdet bör ett nationellt centrum för djurskyddsforskning inrättas av SLU. Centret bör svara för frågor vad gäller forsknings- och utbildningsverksamhet inom djurskyddsområdet och omfatta alla djurslag men med betoning på lantbrukets djur och försöksdjur. Regeringen bedömer att centret kan finansieras inom ramen för anslaget.

Från utgiftsområde 16 överförs 12 miljoner kronor fr.o.m. 2008 för forskning varav 5 miljoner kronor ska avse forskning inom djurskyddsområdet.

Regeringen föreslår slutligen att anslaget minskas med 6,1 miljoner kronor, vilka tillförs anslaget 45:1 *Sametinget* under utgiftsområde 1 Rikets styrelse. Minskningen föreslås avse de medel som används för grundutbildning.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 1 436 915 000 kronor anvisas under anslaget 25:1 *Sveriges lantbruksuniversitet* för 2008. För 2009 och 2010 beräknas anslaget till 1 470 526 000 kronor respektive 1 503 977 000 kronor.

Tabell 8.5 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 25:1 Sveriges lantbruksuniversitet

Tusental kronor			
	2008	2009	2010
Anvisat 2007¹	1 401 376	1 401 376	1 401 376
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	10 230	43 293	81 403
Beslut	25 323	25 916	21 310
Överföring till/från andra anslag	-14	-59	-112
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	1 436 915	1 470 526	1 503 977

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2007 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

8.1.2 26:1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning

Tabell 8.6 Anslagsutveckling

Tusental kronor			
År	Slagslag	Belopp	Övrigt
2006	Utfall	250 416	Anslags-sparande 7 076
2007	Anslag	278 427 ¹	Utgifts-prognos 273 436
2008	Förslag	321 709	
2009	Beräknat	333 230 ²	
2010	Beräknat	345 641 ³	

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/07:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 321 709 tkr i 2008 års prisnivå.

³ Motsvarar 321 709 tkr i 2008 års prisnivå.

Anslaget används för stöd till forskning om de areella näringarna samt projektrelaterade kostnader i anslutning till sådan forskning såsom utvärderingar, beredningsarbete, konferenser, vissa resor och seminarier samt informationsinsatser. Anslaget används också till att finan-

siera med näringen samfinansierad forskning som omfattar jordbruksteknisk forskning, viss skogsforskning, trädgårdsforskning samt växtförädling. Förvaltningsanslaget redovisas under utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård under anslaget 26:1 *Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Förvaltningskostnader* och anslaget för forskning inom områdena miljö och samhällsbyggande redovisas under anslaget 26:2 *Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning* under utgiftsområde 20. En samlad resultatredovisning för politikområdet återfinns under politikområdet Forskningspolitik under utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning.

Resultatinformation

Som ett resultat av den särskilda satsningen på starka forskningsmiljöer har Formas under året fattat beslut om stöd till två forskningsmiljöer inom ramen för det s.k. Linnéstödet. Linnéstödet har utlysts tillsammans med Vetenskapsrådet. Två forskargrupper vid Stockholms universitet respektive Sveriges lantbruksuniversitet har beviljats stöd.

Enligt regeringens mening är det viktigt att nydisputerade forskare har möjlighet att fortsätta sin forskarkarriär. En femtedel av de av Formas beviljade projekten har en yngre forskare som huvudsökande och projektledare. Formas finansierar också postdoktorala stipendier som riktar sig till yngre forskare. Av 71 ansökningar beviljades 20 stipendier med jämn könsfördelning.

Formas, liksom övriga råd, har i uppdrag att främja mång- och tvärvetenskapliga projekt och har haft en särskild utlysning för detta. Intresset för denna utlysning var dock lägre än tidigare år medan endast 80 ansökningar inkom jämfört med 139 under 2005.

Formas strävanden att få till stånd en jämnare könsfördelning bland de sökande har resulterat i att andelen ansökningar med kvinnor som huvudsökanden har ökat med 15 procent sedan rådet bildades. Andelen kvinnor var 36 procent i årets utlysning. Andelen projekt med kvinnor som huvudsökanden som beviljades medel var 35 procent.

Formas har genomfört en internationell utvärdering av forskningsprogrammet ekologisk jordbruks- och trädgårdsproduktion.

Utvärderingen visar att det finns en omfattande forskning inom området och att delar av forskningen håller hög vetenskaplig kvalitet av internationell klass. En del av projekten bedöms dock som bristfälliga framför allt beroende på otillräcklig vetenskaplig publicering. Utvärderingen visar också att forskningens resultat behöver spridas bättre såväl mot användare inom landet som internationellt. En fortsatt forskning inom området rekommenderas av utvärderarna. Formas har inlett ett arbete för att tillsammans med forskare, finansiärer och avnämare att beakta utvärderingens rekommendationer och slutsatser.

Formas har under året genom ett antal olika informationsprojekt, t.ex. en populärvetenskaplig pocketserie Formas fokuserar och två TV-produktioner Planeten och Expedition Linné i samarbete med SVT, spridit forskningsresultat till en bredare krets än tidigare.

Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden

För att underlätta planering, upphandling och genomförande av långsiktiga forskningsprojekt bör regeringen bemyndigas att under detta anslag ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden innebär utgifter på högst 345 000 000 kronor under 2009, högst 345 000 000 kronor under 2010 och högst 60 000 000 kronor under perioden 2011–2013.

Tabell 8.7 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	Utfall 2006	Prognos 2007	Förslag 2008	Beräknat 2009	Beräknat 2010–
Ingående åtaganden	278 416	425 294	700 000	-	-
Nya åtaganden	294 929	493 726	370 000	-	-
Infriade åtaganden	148 051	219 020	320 000	345 000	405 000
Utestående åtaganden	425 294	700 000	750 000	-	-
Erhållet/föreslaget bemyndigande	630 000	700 000	750 000	-	-

Regeringens överväganden

I enlighet med riksdagens beslut med anledning av propositionen Forskning för ett bättre liv (prop. 2004/05:80, bet. 2004/05:UbU15, rskr. 2004/05:289) ökades anslaget med 14 miljoner kronor fr.o.m. 2006. Från och med 2007 ökas anslaget med ytterligare 24,5 miljoner kronor samt fr.o.m. 2008 med ytterligare 41,5 miljoner kronor.

För djurskyddsforskning ska avsättas 3 000 000 kronor inom ramen för Formas anslag.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 321 709 000 kronor anvisas under anslaget 26:1 *Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning* och samfinansierad forskning för 2008. För 2009 och 2010 beräknas anslaget till 333 230 000 kronor respektive 345 641 000 kronor.

Tabell 8.8 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 26:1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning

Tusental kronor

	2008	2009	2010
Anvisat 2007¹	278 427	278 427	278 427
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	1 782	11 817	22 627
Beslut	41 500	42 986	44 587
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	321 709	333 230	345 641

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2007 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

8.1.3 26:2 Bidrag till Skogs- och lantbruksakademien

Tabell 8.9 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2006	Utfall	1 177	Anslags- sparande	0
2007	Anslag	1 177 ¹	Utgifts- prognos	1 156
2008	Förslag	1 977		
2009	Beräknat	1 427		
2010	Beräknat	1 427		

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/07:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Kungl. Skogs- och Lantbruksakademiens (KSLA) uppgift är att med stöd av vetenskap och praktisk erfarenhet till samhällets gagn främja jordbruk och skogsbruk samt därtill knuten verksamhet.

Anslagets ändamål är att finansiera kostnader för akademiens ordinarie tjänstemän, ersättning åt skoglig expertis, bidrag till bibliotek, seminarier m.m. samt vissa kostnader för utländskt forskarutbyte och utländska forskarkontakter.

Regeringens överväganden

Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien fungerar som diskussionsplattform för ledande företrädare inom den gröna sektorn. Under året har KSLA bedrivit en omfattande konferens- och seminarieverksamhet inom för de areella näringarna angelägna områden. Akademien fyller en viktig funktion som länk mellan forskning, näringsliv, övriga samhällsorgan och ideella organisationer. Akademien ska, enligt sin verksamhetsplan, vara en aktiv mötesplats för vetenskap och

praktisk erfarenhet. Den ska också fungera som en oberoende och granskande organisation som till samhällets gagn ska främja ett hållbart och ekonomiskt bärkraftigt nyttjande och vård av jord, skog, växter, djur, vatten och luft.

KSLA har sedan länge åtagit sig att utveckla samarbetet med Central- och Östeuropa inom sitt verksamhetsområde. Denna uppgift upprätthålls och utvecklas med hjälp av särskilda medel från regeringen och bör successivt utvidgas till att omfatta även utvecklings- och Newly Industrialised Countries-länder.

För att förstärka akademiens forskningsbibliotek föreslår regeringen att anslaget ökas med 550 000 kronor under 2008.

Regeringen föreslår vidare att anslaget fr.o.m. 2008 tillförs 250 000 kronor från anslaget 44:6 *Åtgärder för att främja ekologisk produktion* för arbete med det nationella nätverket Ekologiskt Forum.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 1 977 000 kronor anvisas under anslaget 26:2 *Bidrag till Skogs- och lantbruksakademien* för 2008. För 2009 och 2010 beräknas anslaget till 1 427 000 kronor.

Tabell 8.10 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, 26:2 Bidrag till Skogs- och lantbruksakademien

Tusental kronor

	2008	2009	2010
Anvisat 2007¹	1 177	1 177	1 177
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	550		
Överföring till/från andra anslag	250	250	250
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	1 977	1 427	1 427

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.